

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.



„Green and Youth, learning tools“

**PRIRUČNIK S NEFORMALNIM METODAMA I
ALATIMA U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI
NA TEME ZAŠTITA OKOLIŠA, ODRŽIVI RAZVOJ I
DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO.**



Co-funded by
the European Union

„Green and Youth, learning tools“

**PRIRUČNIK S NEFORMALNIM METODAMA I
ALATIMA U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI
NA TEME ZAŠTITA OKOLIŠA, ODRŽIVI RAZVOJ I
DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO.**

Autori: Ekološka udruga „Krka“ Knin i “Noi@Europe” Napulj

Tekst uredila: Ekološka udruga „Krka“ Knin i “Noi@Europe” Napulj

Grafička obrada i naslovnica: Ekološka udruga „Krka“ Knin

Tisak: Dizajnerski obrt „JOB&FUN“, Sinjska ulica 12, Knin

Mjesto i godina izdavanja: Knin, 2025. godine

F 100 komada

Ova publikacija rezultat je projekta “Think Green, Act Local”, mala partnerstva u području mladih KA210, koji se provodi u okviru programa Erasmus+ .

Naziv projekta: “Think Green, Act Local”

Koordinator projekta: Ekološka udruga „Krka“ Knin , R Hrvatska

Projektni partneri: “Noi@Europe”, Napulj, Italija

Ova publikacija je namijenjena isključivo za neprofitnu i obrazovnu svrhu. Niti jedan dio ove publikacije ne smije se reproducirati, distribuirati, digitalizirati, adaptirati, prevoditi ili uključivati u nove kompilacije bez prethodne pismene suglasnosti Ekološke udruge „Krka“ Knin (info@eu-krka-knin.hr). Umnožavanje je dopušteno uz navođenje izvora. Svi izrazi u muškom rodu koji imaju rodno značenje korišteni u ovom priručniku uporabljeni su neutralno i jednako se odnose na ženske i muške osobe.

SADRŽAJ

UVOD	7
UKRATKO O PROJEKTU	8
ZAŠTO JE NASTAO PRIRUČNIK?	10
CILJNA SKUPINA	11
MLADI S MANJE MOGUĆNOSTI	11
NEFORMALNE METODE I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI	13
DIGITALNI ALATI	15
ISHODI	16
UČINCI	18
SAVJETI U PLANIRANJU I PROVEDBI AKTIVNOSTI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI	19
PRIMJERI DOBRE PRAKSE U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI, ITALIJA	21
METODE, AKTIVNOSTI I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI	26
Y.A.1. INFOR(me)	26
Metoda 1: Kuverta prilika	28
Metoda 2: Zid želja	30
Metoda 3: Mapa blaga Informacija	31
Y.A.2. MAKE A CHANGE	33
Metoda 1: Mapiranje problema i potreba	34
Metoda 2: Razvoj mekih vještina	35
Alat 1: Komunikacijske vještine	35
Alat 2: Upravljanje vremenom	36
Metoda 3: Zapošljavanje i profesionalne vještine	37
Alat 1: Pisanje životopisa i motivacijskog pisma	38
Alat 2: Osobni razvoj i profesionalni ciljevi	39
Alat 3: Priprema za Intervju	40
Metoda 4: „Problem i rješenje“	41
Metoda 5: „Izazovi promjene“	42
Y.A.3. ŠKOLA DEMOKRACIJE	44
Metoda 1: Građansko pravo	44
Metoda 2: Građanski aktivizam i volontiranje	45
Metoda 3: Kviz „EU and youth“	47
Metoda 4: Debate o aktualnim društvenim temama	49
Metoda 5: Simulacija izbora	50

Y.A.4. SHARE YOUR STORY	52
Metoda 1: Kružna priča	53
Metoda 2: Digitalni storytelling	55
Metoda 3: Priče iz tuđih cipela	56
Metoda 4: Pričanje priča kroz igre uloga (role-playing)	57
Metoda 5: Priče iz budućnosti	58
Y.A.5. ART TOOLBOX	60
Metoda 1: Stvaranje vizualnog sadržaja	62
Metoda 2: Umjetnost i angažman	63
Metoda 3: Street art	65
Metoda 4 : Izazovi kreativnosti	66
Metoda 5: Festival umjetnosti „Izrazi se!	67
PRIMJERI DOBRE PRAKSE, „DRUŠTVO BEZ OTPADA“ U RADU S MLADIMA	69
METODE, AKTIVNOSTI I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI NA	
TEME ZAŠTITA OKOLIŠA, ODRŽIVI RAZVOJ I DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO	76
G.A.1. ZAŠTITA OKOLIŠA	77
Metoda 1: Eko Triatlon	80
Metoda 2: Eko detektivi	80
Metoda 3: SHARE IT	82
Metoda 4: Re and Up Cycling Art	83
Metoda 5: Zeleno volontiranje	85
G.A.2. ODRŽIVI RAZVOJ	89
Metoda 1: Održivi koraci	90
Metoda 2: Održiva moda	93
Metoda 3: Zeleni grad	94
Metoda 4: Životni ciklus proizvoda	95
Metoda 5: Eko tržnica	97
G.A.3 DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO	99
Metoda 1: Uvod u poduzetništvo	100
Metoda 2: HAC4SOCIETY	101
Metoda 3: Kako upravljati društvenim poduzeće?	103
Metoda 4: Upravljanje resursima	104
Metoda 5: Ja Poduzetnik	106
UMJETO ZAKLJUČKA	108
O PARTNERSKIM ORGANIZACIJAMA	109
EDUKATIVNI I VIDEO MATERIJALI	112

UVOD

Rad s mladima s manje mogućnosti, zaštita okoliša, održivi razvoj i društveno poduzetništvo teme su koje oblikuju budućnost naših zajednica i društva. U svijetu punom izazova od socijalne isključenosti i nejednakih prilika do klimatskih promjena i potrebe za održivim gospodarskim praksama – odgoj i osnaživanje mladih postaje ključni zadatak za stvaranje otpornog, solidarnog i održivog društva.

Ovaj priručnik osmišljen je kao alat za sve koji rade s mladima, posebno onima koji dolaze iz ranjivih skupina. Njegov cilj je pružiti praktične metode, alate i inspiraciju za razvoj ključnih vještina i vrijednosti koje mladima omogućuju da postanu aktivni građani, inovatori i pokretači pozitivnih promjena. Ključ je na uključivanju mladih u procese koji promiču inkluziju, ekološku svijest, održiv način života i poduzetnički duh usmjeren na opće dobro.

Kroz raznovrsne aktivnosti i primjere dobre prakse, priručnik nudi konkretne korake za osnaživanje mladih, stvaranje prilika za njihov razvoj i poticanje njihove uključenosti u zajednicu kako bi bili aktivniji, svjesniji svojih prilika i prepoznali važnost uključivanja u društvo.

Jedan od glavnih načina za stvaranje pozitivnih promjena je volontiranje, koje mladima pruža priliku za stjecanje novih vještina, osobni razvoj i pozitivan utjecaj na zajednicu. Volontiranjem mladi ne samo da doprinose boljitku društva, već i grade vrijednosti poput solidarnosti, odgovornosti i empatije, koje su ključne za oblikovanje održivog i uključivog društva.

Bilo da se radi o ekološkim, društvenim, održivim ili o mladima, sadržaj ovog priručnika potiče praktično djelovanje, uključivost, solidarnost i zajednički rad prema održivijoj budućnosti.

Nadamo se da će vam ovaj priručnik poslužiti kao vrijedan alat i izvor inspiracije za rad s mladima te kao poticaj za stvaranje pozitivnih promjena u vašim zajednicama!

UKRATKO O PROJEKTU

Provedbom ovog projekta želimo jačati kapacitete partnerskih organizacija u području rada s mladima s manje mogućnosti, održivom razvoju, zaštite prirode i okoliša i društvenog poduzetništva koristeći inovativne i interdisciplinarne pristupe, neformalne metode učenja kako bi povećali aktivno uključivanje mladih s manje mogućnosti i osviještenosti mladih o važnim društvenim temama te kroz razmjenu znanja, vještina i dobrih praksi osnažili položaj mladih u društvu.

Specifični ciljevi projekta:

- Doprinijeti osvještavanju mladih o društveno važnim temama i osnažiti njihov položaj u društvu,
- Doprinijeti umrežavanju mladih te omogućiti jednake prilike mladima s manje mogućnosti i mladima s ruralnih područja ,
- Jačati kapacitete mladih i poticati ih na aktivno sudjelovanje u razvojima zajednica u kojima djeluju putem edukacija, razmjene znanja i vještina,
- Unaprijediti rad s mladima u ruralnim krajevima jačanjem kapaciteta partnerskih organizacija u području rada s mladima, društvenog poduzetništva, održivog razvoja i zaštite okoliša i prirode.

Projektne aktivnosti:

- Početna i završna konferencija projekta sa dva partnerska sastanka u Italiji i Hrvatskoj,
- Edukacija za rad s mladima, održivom razvoju, zaštiti okoliša i prirode i društvenom poduzetništvu za predstavnike organizacija u Italiji i Hrvatskoj,
- Lokalne aktivnosti za mlade u Italiji i Hrvatskoj,
- Priručnik „Green and Youth, learning tools“,
- Online platforma „Learn, Exchange, Act and Apply“,
- Mentor, praćenje rada partnerskih organizacija,
- Aktivnosti promocije i vidljivosti te diseminacije rezultata.

Rezultati:

- Povećano znanje osoblja i kapaciteti partnerskih organizacija u području rada s mladima s manje mogućnosti, održivom razvoju, zaštite prirode i okoliša i društvenog poduzetništva,
- 4 osobe partnerske organizacije razvilo znanja i vještine, usvojile neformalne metode i pristupe u tematskom području kroz aktivnosti mentoriranja
- Izrađen priručnik „Green and Youth, learning tools“,
- Izrađena online platforma „Learn, Exchange, Act and Apply“,
- 150 mladih aktivno uključeno kroz lokalne aktivnosti za mlade u Italiji i Hrvatskoj,
- Osnovan Klub mladih u Lukaru s ciljem aktivnog uključivanja mladih s manje mogućnosti u društveni život zajednice iz ruralnog područja Šibensko-kninske županije,
- Izrađen video o projektu, provedenim aktivnostima i ostvarenim rezultatima projekta,
- Izrađeno i postavljene 3 kućice za knjige s ciljem poticanja ponovne uporabe stvari u lokalnoj zajednici,
- Povećana osviještenost šire javnosti o važnosti rada s mladima s manje mogućnosti
- Otvaranjem Kluba za mlade i postavljanjem Eko-kućica za knjige postignuta je održivost projekta jer će isti nastaviti s djelovanjem i nakon završetka projekta.

“Green
and Youth
learning
tools”

ZAŠTO JE NASTAO PRIRUČNIK?

Ideja za izradu ovog priručnika je nastala iz potrebe da se odgovori na specifične izazove i prepreke s kojima se susreću mladi s manje mogućnosti, kao i zbog nedovoljne informiranosti mladih o mogućim prilikama za svoj osobni i profesionalni razvoj. Danas se sve više prepoznaje da mladi nisu dovoljno aktivni niti uključeni u zajednicu i društvene aktivnosti. Razlozi za to mogu biti brojni: nedostatak motivacije, podrške, samopouzdanja, osjećaja pripadnosti u zajednici, kao i poticajnog okruženja za mlade. Često se osjećaju neprihvaćeno, nesigurno ili marginalizirano, što dodatno otežava njihovo sudjelovanje u društvenim procesima.

Ovaj priručnik je rezultat djelovanja, iskustva, rada, međusobnog učenja, suradnje i zajedničkog projekta Ekološke udruge „Krka“ Knin i Noi@Europe iz Napulja. Teme s kojima se bavi priručnik su rad s mladima s manje mogućnosti, održivi razvoj, zaštita okoliša i društveno poduzetništvo jer su to ključne oblasti koje mogu značajno doprinijeti socijalnoj uključenosti, ekološkoj osviještenosti i osnaživanju mladih. Prilikom izrade ovog priručnika koristili smo se rezultatima i zaključcima provedenog istraživanja putem online ankete za mlade s područja Šibensko-kninske županije i provincije Napulj.

Priručnik se sastoji od primjera dobre prakse u radu s mladima iz Italije i primjerima dobre prakse društva bez otpada iz Hrvatske, metode, alate, aktivnosti i pristupe koji će pomoći u radu s mladima s manje mogućnosti i pridonijeti održivom razvoju lokalne zajednice. I upravo, fokus priručnika je na osnaživanju mladih, pružajući im priliku da se uključe u društvene procese, steknu važne životne vještine i izgrade bolju budućnost, unatoč izazovima s kojima se susreću.

Mladi s manje mogućnosti često se suočavaju s preprekom pristupa resursima, obrazovanju i prilikama za osobni razvoj. Radom na ovim temama i neformalnim pristupom želimo im pomoći da prepoznaju vlastite potencijale, steknu vještine i znanja koja su im potrebna za aktivno sudjelovanje u društvu.

Navedene neformalne metode i alati predstavljaju ključ koji omogućava kvalitetniji, inkluzivniji i prilagođeniji pristup u radu s mladima s manje mogućnosti, kako bi im se pružila podrška u prevladavanju prepreka i razvijanju njihovih potencijala. Cilj korištenja neformalnih metoda je stvoriti jednake prilike za sve mlade, omogućiti im sudjelovanje u raznim aktivnostima te ih potaknuti na aktivnu ulogu u zajednici.

Kroz konkretne metode, ideje i alate, želi se osigurati prostor za rast i razvoj, pružiti podrška i inspiraciju mladima, izgraditi osjećaj pripadnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti te stvoriti društvo koje prepoznaje potencijale svih svojih članova, osnažujući ih da postanu aktivni sudionici promjena.

CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina su osobe, edukatori, predstavnici organizacija i institucija koji rade s mladima s manje mogućnosti i djeluju u području zaštite okoliša, održivog razvoja i društvenog poduzetništva te svi oni koji se žele baviti ovom tematikom u svom budućem radu i djelovati, bilo na lokalnom ili međunarodnom nivou. Priručnik omogućava pristup znanju, metodama, alatima i dobrim praksama kako bi ih primijenili u svom radu i djelovanju, stvaranju kreativnih i kvalitetnih sadržaja u lokalnoj zajednici za mlade, ali i za održivi razvoj zajednice. Ove neformalne metode omogućavaju svima onima koji rade s mladima i u navedenim temama da osnaže mlade, prepoznaju te prepreke i pronađu načine za njihovo prevladavanje, nudeći im informacije i mogućnosti za razvoj osobnih i profesionalnih vještina te aktivno sudjelovanje u osobnim, društvenim i ekološkim promjenama.

Ovaj priručnik je namijenjen i samim korisnicima, mladima s manje mogućnosti u dobi od 15 do 30 godina koji se suočavaju s različitim vrstama prepreka u svom svakodnevnom životu. Mnogi mladi suočavaju se s različitim izazovima kao što su nedostatak financijskih resursa, ograničen pristup kvalitetnom obrazovanju, socijalna isključenost, kulturalne razlike, geografska izolacija, što ih čini nejednakim i isključenim iz brojnih prilika i mogućnosti. Takve prepreke otežavaju njihov osobni, obrazovni i profesionalni razvoj, smanjuju pristup resursima i stvaraju osjećaj nesigurnosti i marginalizacije. Korištenjem neformalnih pristupa nastoji se omogućiti mladima jednake prilike za razvoj, aktivnog sudjelovanja i uključivanja, prepoznavanje vlastitih potencijala i osnaživanje kompetencija i vještina.

Korištenje neformalnih metoda u radu s mladim s manje mogućnosti odražava prioritete europskih politika usmjerenih na mlade, kao što su ciljevi Europske unije za mlade, koji naglašavaju važnost osnaživanja, uključivanja i angažmana mladih u svim aspektima društva.

MLADI S MANJE MOGUĆNOSTI

Mladi s manje mogućnosti su, prema Europskoj komisiji, definirani kao skupina mladih koji zbog određenih prepreka (siromaštvo, prometna izoliranost mjesta u kojem žive, intelektualne sposobnosti, odrastanje bez roditelja, zdravstveni problemi i sl.) uključujući i one koji mogu dovesti do diskriminacije iz članka 21. Povelje

Europske unije o temeljnim pravima ne mogu ostvariti svoje potencijale.

U uredbama kojima se uspostavljaju programi Erasmus+ i Europske snage solidarnosti „[mladi] s manje mogućnosti“ definirani su kao mladi koji „zbog gospodarskih, socijalnih, kulturnih, geografskih ili zdravstvenih razloga, zbog svojega migrantskog podrijetla, ili iz razloga kao što su invaliditet ili poteškoće u učenju ili zbog bilo kakvih drugih razloga, uključujući i one koji mogu dovesti do diskriminacije iz članka 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, nailaze na prepreke koje im onemogućuju djelotvoran pristup mogućnostima u okviru Programa“¹⁶.

Invaliditet: Invaliditet uključuje fizičke, mentalne, intelektualne ili osjetilne poteškoće koje, u interakciji s različitim preprekama, pojedincu mogu onemogućiti da u potpunosti sudjeluje u društvu ravnopravno s drugima (Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom)

Zdravstveni problemi : prepreke mogu proizlaziti iz zdravstvenih problema, kao što su teške ili kronične bolesti ili bilo koje drugo fizičko ili mentalno stanje povezano sa zdravljem.

Prepreke povezane sa sustavima obrazovanja i osposobljavanja: poteškoće u učenju, osobe koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje, mladi koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja niti u sustavu obrazovanja odraslih (skupina NEET) te odrasli polaznici s nižom razinom vještina.

Kulturne razlike: takve razlike općenito mogu činiti znatne prepreke učenju, ponajviše osobama migrantskog ili izbjegličkog podrijetla, naročito ako je riječ o novopridošlim migrantima, pripadnicima nacionalnih ili etničkih manjina, osobama koje se služe znakovnim jezikom, osobama koje imaju poteškoća s jezičnom prilagodbom i kulturnim uključivanjem itd.

Društvene prepreke: Prepreku mogu predstavljati poteškoće u društvenoj prilagodbi, kao što su ograničene društvene kompetencije, antisocijalno ili visokorizično ponašanje, (bivši) prijestupnici, (bivši) ovisnici o drogama ili alkoholu, djeca samohranih roditelja, odrastanje bez roditelja, osoba roditelj (samohrani) i sl.

Ekonomske prepreke: Prepreke mogu proizlaziti iz nepovoljnog ekonomskog položaja, kao što su nizak životni standard, niski prihodi, osobe koje se školuju, a moraju raditi da bi se mogle uzdržavati, ovisnost o sustavu socijalne skrbi, dugotrajna nezaposlenost, teške situacije ili siromaštvo, beskućništvo, zaduženost ili drugi financijski problemi itd.

Prepreke povezane s diskriminacijom: prepreke mogu biti posljedica diskriminacije na temelju roda (rodni identitet, rodno izražavanje itd.), dobi, etničkog podrijetla, vjere, uvjerenja, spolne orijentacije, invaliditeta ili interseksijskih čimbenika (kombinacija dviju ili više navedenih prepreka povezanih s diskriminacijom).

Geografske prepreke: prepreka može biti život u udaljenim ili ruralnim područjima, na malim otocima ili u perifernim/najudaljenijim regijama, u predgrađima, u područjima s manje usluga (ograničen javni prijevoz, loša infrastruktura) ili u slabije razvijenim područjima.

NEFORMALNE METODE I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI

U priručniku se nalaze različite neformalne metode, alati i aktivnosti u radu s mladima s manje mogućnosti koji omogućavaju poticanje mladih na aktivno sudjelovanje i uključivanje, stjecanje znanja, kompetencija i vještina za njihov osobni i profesionalni razvoj. Primjena ovih metoda doprinosi povećanju kvalitete u radu s mladima, osnaživanju mladih, stvaranju poticajnog okruženja koje omogućava njihov rast i razvoj. Kroz ovaj pristup, stvaraju se jednake prilike za sve mlade, bez obzira na njihove prepreke i izazove, čime se doprinosi inkluziji i ravnopravnosti.

Neformalne metode i pristupi predstavljaju važan resurs za osobe koje rade s mladima/Voditelje jer usmjeravaju njihov rad prema jasno definiranim ciljevima i potrebama mladih. Na taj način, voditelji mogu bolje podržati razvoj mladih, promovirati njihovu socijalnu uključenost i osnažiti ih za suočavanje s izazovima i prilikama koje im se nude.

Radionice i grupni rad - Radionice su strukturirane aktivnosti u kojima mladi mogu razmjenjivati ideje, iskustava i znanja. Grupni rad omogućuje mladima da uče jedni od drugih, razvijaju timski rad i rješavaju probleme zajedno.

Igre uloga (role-playing) - Kroz igre uloga mladi se stavljaju u različite situacije gdje mogu preuzeti različite uloge i suočavati se s izazovima iz tih perspektiva. Kroz ovu metodu mladi mogu bolje razumijeti osjećaje drugih i kako komunicirati u različitim situacijama.

Diskusije i debate - Ove metode potiču mlade na izražavanje mišljenja, aktivno slušanje i razumijevanje različitih perspektiva, kao i učenje argumentiranja i poštivanja mišljenja sugovornika. Sudjelovanjem mladih omogućuje im se da izraze vlastita stajališta i prepoznaju važnost slušanja drugih

Simulacijske aktivnosti - Ova metoda uključuje simulaciju stvarnih situacija (npr. simulacija intervjua za posao ili izbora) kroz koje mladi vježbaju donošenje odluka i snalaženje u raznim životnim situacijama.

Interaktivne tehnologije - Korištenje digitalnih alata i aplikacija može pomoći u angažiranju mladih s manje mogućnosti. Na primjer, putem društvenih mreža ili online platformi, mladi mogu sudjelovati u edukativnim aktivnostima i koristiti edukativne materijale u neformalnom učenju.

Projektno učenje - Kroz projekte, mladi planiraju, istražuju, analiziraju, kritički razmišljaju, rješavaju probleme, surađuju i provode određene aktivnosti, što im omogućava stjecanje praktičnih znanja i vještina te razvijanje ključnih kompetencija za osobni i profesionalni razvoj.

Umjetničke i kreativne aktivnosti - Umjetničke i kreativne aktivnosti igraju ključnu ulogu u razvoju mladih, omogućujući im da izraze svoje osjećaje, mišljenja i stavove na različite načine. Ove aktivnosti ne samo da potiču kreativnost, već također pomažu u izgradnji samopouzdanja, socijalnih vještina i emocionalne inteligencije.

Iskustveno učenje - Ovaj način učenja stavlja mlade u središte aktivnosti, omogućujući im da aktivno sudjeluju, istražuju, surađuju i primjenjuju naučeno u stvarnim situacijama. Ovaj način omogućuje mladima da istražuju, surađuju i stječu nova znanja i vještine.

Terenski rad - predstavlja prilike učenja i razvoja putem istraživanja i promatranja u svojoj zajednici i prirodi kako bi imali bolju perspektivu u sagledavanju stvarnih potreba i problema.

Refleksija i evaluacija - provedba aktivnosti refleksija nakon aktivnosti omogućava mladima da procijene vlastito iskustvo, podijele osjećaje, i bolje razumiju naučene lekcije. Evaluacija također omogućava praćenje napretka mladih i utjecaja provedenih aktivnosti kao i prepoznavanje mogućnosti za poboljšanje u budućim aktivnostima.

*****Prije svake aktivnosti zamolite sudionike da na jedan papir zapišu svoja očekivanja u 3 riječi, a nakon završene aktivnosti na drugi papir zapišu u 3 riječi što im se svidjelo najviše u aktivnosti!!*

Oluja mozgova - (brainstorming) je kreativna metoda koja se koristi za generiranje novih ideja u grupama. Ova metoda potiče slobodno izražavanje mišljenja i razmišljanje izvan okvira, bez straha od kritike. Za rad s mladima s manje mogućnosti, oluja mozgova može biti vrlo učinkovita jer omogućuje uključivanje svih sudionika, potičući ih da doprinesu svojim idejama, bez obzira na njihovo predznanje ili prethodno iskustvo.

Prezentiranje - je proces prenošenja informacija ili ideja publici na jasan, učinkovit i angažiran način. Ova metoda omogućuje sudionicima da razviju svoje komunikacijske i prezentacijske vještine, nauče kako strukturirati informacije i prenositi ih na način koji izaziva interes i razumijevanje kod drugih. (Metoda Pitching: priprema i prezentacija ideje u kratkom vremenu)

Planiranje - je sustavan pristup u kojem se postavljaju ciljevi, razmatraju resursi i opcije te se razvijaju strategije i akcijski planovi za postizanje tih ciljeva. Planiranje omogućuje mladima da jasno definiraju smjer i strategije za ostvarivanje svojih ciljeva, uzimajući u obzir dostupne resurse, moguće prepreke i neizvjesnosti u okolini. Metoda planiranja se koristi u različitim kontekstima, uključujući poslovanje, društvene inicijative, osobni razvoj, pa čak i za rješavanje specifičnih problema u zajednici, kao što je društveno poduzetništvo. metode SMART, SWOT Design Thinking)

*** U ovom priručniku navedene metode, alati, pristupi i aktivnosti trebaju biti prilagođene potrebama i mogućnostima mladih s kojima se radi.*

DIGITALNI ALATI

U radu s mladima s manje mogućnosti, digitalni alati mogu značajno olakšati proces edukacije, komunikacije, suradnje i poticanja kreativnosti. Njihova pravilna primjena može smanjiti razlike u pristupu informacijama i omogućiti mladima stjecanje novih vještina. Ovi alati omogućuju voditeljima aktivnosti i mladima da surađuju, razvijaju vještine i sudjeluju u zanimljivim i edukativnim iskustvima, bez obzira na prepreke s kojima se suočavaju. **Evo dodatnih alata koji se mogu koristiti:**

Padlet: Za grupnu razmjenu ideja i suradnju

Canva: Kreiranje vizualnih materijala za kampanje ili projekte

Trello: Upravljanje projektnim zadacima na vizualan i intuitivan način

Quizizz/Kahoot: Organizacija kvizova za interaktivno učenje o zaštiti okoliša, održivom razvoju i društvenom poduzetništvu

Microsoft PowerPoint: Za izradu prezentacija, kvizova i drugih sadržaja

Google Slides: Za izradu prezentacija i olakšava zajednički rad u grupi

Visme: Omogućava kombinaciju tekstova, grafova, infografika i animacija

Powtoon: Kreiranje animiranih video-prezentacija

Mentimeter: Koristi se za stvaranje interaktivnih anketa, kvizova i prikupljanje povratnih informacija uživo

Google Forms: Jednostavan alat za izradu anketa i evaluacijskih upitnika.

Miro: Interaktivna bijela ploča koja omogućava crtanje, stvaranje dijagrama i suradnju u stvarnom vremenu

DaVinci Resolve: Profesionalno uređivanje videa s naprednim opcijama za boju, zvuk i efekte

Fotor: Jednostavno uređivanje fotografija i dizajn

GIMP: Napredno uređivanje fotografija i grafički dizajn

Cup Cut: Jednostavno uređivanje video sadržaja uz razne alate za dodavanje efekata, i teksta

Storyboardthat: je digitalni alat dizajniran za kreiranje vizualnih prikaza poput storyboardova, dijagrama, stripova i edukativnih ilustracija

Korištenje # (hashtagova) u projektima, aktivnostima, akcijama i kampanjama poput može značajno povećati vidljivost i angažman na društvenim mrežama.

ISHODI

Sudjelovanjem u različitim aktivnostima mladi stječu niz vještina, kompetencija i znanja, a korištenjem neformalnih metoda i alata u radu s mladima s manje mogućnosti doprinosi se stvaranju prostora jednakih prilika i aktivnog sudjelovanja mladih. To ima dugoročne, pozitivne učinke na mlade jer postaju snažniji, odgovorniji, aktivniji i osjećaju se prihvaćeno, što im daje potrebnu podršku za daljnji rast i razvoj. Korištenjem neformalnih metoda i alata u radu s mladima s manje mogućnosti stvaraju se prilike uključivanje i sudjelovanje svih mladih, čime se doprinosi izgradnji zdravijeg i kvalitetnijeg društva. Sve ovo doprinosi brojnim pozitivnim ishodima koji obuhvaćaju osobni, socijalni i profesionalni razvoj mladih:

Oснаživanje samopouzdanja i samosvijesti: Mladi razvijaju pozitivniju sliku o sebi, bolje razumiju svoje snage i slabosti te se osjećaju sigurnije u izražavanju vlastitih stavova i identiteta te su potaknuti na aktivnije sudjelovanje u zajednici i preuzimanje inicijative.

Razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina: Kroz interaktivne aktivnosti, projektne zadatke, i timski rad, mladi uče učinkovito komunicirati, slušati druge, poštovati različita mišljenja te izražavati vlastite stavove na konstruktivan način. Ove vještine ključne su za uspjeh u svim društvenim i radnim okruženjima.

Povećana empatija i razumijevanje različitosti: Sudjelovanje u aktivnosti poput

diskusija, debata, igara uloga i sl., pomažu mladima razviti empatiju i razumjeti različite perspektive, što doprinosi toleranciji i smanjenju predrasuda. Također, mladi uče kako se nositi s različitim mišljenjima, stvarati dijaloge te uvažavati kulturnu i društvenu raznolikost.

Razvoj kritičkog mišljenja i donošenja odluka: Mladi se potiču na analizu informacija, istraživanje i kritičko razmišljanje. Ove vještine pomažu im u prepoznavanju formiranju vlastitih stavova, preuzimanju odgovornosti za svoje odluke i donošenju promišljenih odluka.

Povećana otpornost i prilagodljivost: Sudjelovanjem u raznim izazovima, simulacijama i refleksivnim aktivnostima, mladi razvijaju otpornost na stres, bolje podnose neuspjeha i lakše se prilagođavaju novim situacijama. To ih čini otpornijima na životne izazove.

Razvijanje kreativnosti i inovativnosti: Kroz metode poput umjetničkog izražavanja, brainstorminga i praktičnih projekata, mladi imaju priliku koristiti maštu i razvijati kreativne načine rješavanja problema. Kreativnost je ključna vještina u modernom svijetu jer doprinosi prilagodljivosti i inovativnosti.

Razvoj profesionalnih i tehničkih vještina: Kroz projektno učenje, radionice, praktične aktivnosti, simulacije i sl. mladi razvijaju radne navike, uče planiranje i organizaciju te stječu osnovne tehničke vještine, vještine timskog rada, upravljanja vremenom koje im pomažu u profesionalnom razvoju. To povećava njihovu zapošljivost i priprema ih za tržište rada.

Povećana angažiranost u zajednici i građanska svijest: Aktivnosti koje potiču mlade na aktivno sudjelovanje i uključivanje u lokalnu zajednicu doprinosi većoj osviještenosti o građanskom sudjelovanju, uloge i povezanosti mladih s lokalnom zajednicom kao i njihovom razumijevanju svoje uloge u društvenim procesima i doprinosu društvu.

Bolja orijentacija prema budućnosti i postavljanje ciljeva: Mladi koji sudjeluju u aktivnostima neformalnog obrazovanja razvijaju sposobnost postavljanja osobnih i profesionalnih ciljeva, što im olakšava donošenje odluka o obrazovanju, karijeri i osobnom razvoju. Tako postaju svjesniji svojih mogućnosti i stvaraju jasniju viziju budućnosti.

Povećanje ekološke osviještenosti: Edukacija o održivosti, društvenom poduzetništvu i zaštiti okoliša potiče mlade da usvoje odgovorne navike i razvijaju ekološki osviješten stav prema zajednici i prirodi, što ih motivira da doprinesu očuvanju okoliša i održivom razvoju u svojoj zajednici.

UČINCI

Dugoročni učinci primjene neformalnih metoda i aktivnosti u radu s mladima s manje mogućnosti mogu biti značajni, kako za same mlade ljude, tako i za širu zajednicu. Neki od ključnih dugoročnih učinaka uključuju:

Osnaživanje mladih: Mladima se omogućava da razviju vještine, samopouzdanje i sposobnosti koje im pomažu da se uspješno nose s izazovima u osobnom, obrazovnom i profesionalnom životu. Kroz aktivno sudjelovanje u društvenim procesima, mladi postaju odgovorni i angažirani građani.

Povećanje socijalne uključenosti: Aktivnosti koje promoviraju sudjelovanje i integraciju mladih pomažu u smanjenju socijalne isključenosti. Mladima s manje mogućnosti pruža se prilika za uključivanje u društvene aktivnosti, stvarajući time osjećaj pripadnosti zajednici.

Razvoj profesionalnih vještina: Kroz volonterske aktivnosti, radionice i projekte, mladi stječu vještine koje povećavaju njihovu zapošljivost i konkurentnost na tržištu rada. Ove vještine uključuju komunikaciju, timski rad, organizacijske sposobnosti i poduzetničke vještine.

Promicanje održivog razvoja i ekološke svijesti: Rad s mladima na temama održivog razvoja i zaštite okoliša doprinosi razvoju ekološke svijesti i odgovornog ponašanja. Mladi postaju svjesni svojih uloga u zaštiti okoliša i dugoročno mogu doprinosti održivijem društvu.

Povećanje socijalne kohezije i zajedničkog angažmana: Kroz zajedničke aktivnosti, mladi iz različitih društvenih i kulturnih sredina mogu se povezivati i surađivati, čime se jača socijalna kohezija unutar zajednice. Razvijanje zajedničkih vrijednosti, kao što su solidarnost, poštovanje i međusobno razumijevanje, doprinosi izgradnji boljih međuljudskih odnosa.

Dugoročni utjecaj na zajednicu: Aktivnosti mladih kroz volontiranje, društveno poduzetništvo i ekološke inicijative mogu imati dugoročne koristi za zajednicu. Ove aktivnosti često dovode do održivih promjena u društvu, stvaranja novih prilika i inovacija koje poboljšavaju kvalitetu života i inkluziju.

SAVJETI U PLANIRANJU I PROVEDBI AKTIVNOSTI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI

Planiranje i provedba aktivnosti za mlade s manje mogućnosti zahtjeva poseban pristup jer su ti mladi često suočeni s izazovima koji ih mogu ograničiti u ostvarivanju svojih potencijala. Korištenjem različitih pristupa metoda i aktivnosti će osigurati stvaranje poticajnog okruženja za mlade u kojem će se osjećati sigurno, prihvaćeno, motivirano i osnaženo za aktivnije sudjelovanje. Pristup temeljen na procijenjenim stvarnim potrebama i podršci može mladima s manje mogućnosti pomoći da izgrade povjerenje u svoje sposobnosti, povećaju samopouzdanje i ostvare napredak u svom osobnom i profesionalnom životu. Navedeni savjeti pomažu u osiguravanju kvalitetne i učinkovite provedbe aktivnosti za mlade s manje mogućnosti u lokalnoj zajednici, kao i u stvaranju inkluzivnog okruženja.

Istraživanje potreba, izazova i interesa mladih: Prije planiranja aktivnosti, istražite specifične potrebe, interese i izazove s kojima se mladi suočavaju. Prikupljene informacije pomoći će vam u planiranju aktivnosti koje su stvarno potrebne, relevantne i privlačne za mlade.

Stvaranje poticajnog okruženja: nakon istraženih potreba, problema i izazova s kojima se suočavaju mladi je ključan element u radu s mladima.

Uključivanje mladih u proces planiranja i provedbe: Motivirajte mlade i uključujte ih u procese planiranja i provedbe aktivnosti prihvaćajući njihove ideje, potrebe i izazove za stvaranje promjena i prevladavanje prepreka. Tako se oni osjećaju uključeno i prepoznato, motivirano jer sudjelovanjem u procesu stvaranja mladi se osjećaju jednako, prihvaćeno i sigurno te se doprinosi aktivnom sudjelovanju mladih.

Usredotočite se na konkretne, ostvarive ciljeve: Postavite jasne ciljeve aktivnosti koji su povezani s osnaživanjem mladih, razvojem njihovih vještina ili poboljšanjem kvalitete života. Ovi ciljevi mogu uključivati socijalnu integraciju, jačanje samopouzdanja, profesionalni razvoj ili osvještavanje o važnim temama.

Kreiranje inkluzivnih i prilagodljivih aktivnosti: Razmislite o aktivnostima koje su prilagodljive, praktične i interaktivne. Osigurajte da mladi mogu sudjelovati bez obzira na svoje sposobnosti i prethodno iskustvo. Pristupite aktivnostima s fleksibilnošću koja omogućava prilagodbu tempa i sadržaja prema individualnim potrebama.

Suradnja s lokalnim organizacijama i institucijama: Povežite se s lokalnim školama, nevladinim organizacijama, socijalnim službama, te sportskim i kulturnim ustanovama. Suradnja s ovim dionicima može omogućiti dodatnu podršku, stručnost

i resurse, kao i bolji pristup u radu s mladima.

Priprema resursa i materijala: Pobrinite se da su svi potrebni resursi, poput materijala za radionice, edukativnih alata, prostora i tehničke podrške, dostupni prije početka aktivnosti. Ako je moguće, osigurajte dodatne materijale koji mogu olakšati uključivanje mladih s različitim potrebama i mogućnostima.

Organizacija motivacijskih i poticajnih aktivnosti: Započnite aktivnosti s motivacijskim radionicama, igrama ili icebreaker aktivnostima kako biste stvorili opuštenu i podražavajuću atmosferu. Pohvaljajte njihov trud i postignuća, što im može povećati samopouzdanje i motivaciju za daljnje sudjelovanje.

Razvijanje timskih i vršnjačkih aktivnosti: Aktivnosti u kojima mladi surađuju, poput grupnih projekata, sportskih događaja ili volonterskih akcija, pomažu u izgradnji timskog duha i međusobne podrške. Ujedno, ove aktivnosti im omogućavaju stjecanje socijalnih vještina i osjećaj pripadnosti zajednici.

Poticanje kreativnosti i izražavanja: Pružite mladima priliku da se izraze kroz umjetnost, glazbu, sport ili digitalne medije. Kreativne aktivnosti pomažu u razvoju njihove mašte i osjećaja postignuća, a također omogućavaju mladima da se izraze i razviju svoje interese.

Razvijanje profesionalnih i životnih vještina: Organizirajte radionice koje ih uče osnovama financijskog planiranja, vještinama traženja posla, pripremana za razgovor za posao, upravljanju vremenom i drugim korisnim vještinama. Ove vještine povećavaju njihovu zapošljivost i pripremaju ih za samostalni život.

Promoviranje događaja i aktivnosti: kontinuirano provodite promoviranje aktivnosti koji mladi s manje mogućnosti provode ili u kojima sudjeluju kako bi povećali vidljivost njihovih postignuća, motivirali druge na sudjelovanje, podigli svijest o važnosti njihova uključivanja, promovirali važnost inkluzije te predstavili njihov rad i povećali suradnju.

Evaluacija i Refleksija: Na kraju svake aktivnosti provedite evaluaciju i refleksiju kako biste utvrdili u kojoj mjeri su postignuti ciljevi, što bi se moglo poboljšati, kako bi mladi podijelili svoja iskustva i vrednovali naučeno te prikupili povratne informacije sudionika.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI, ITALIJA

Udruga „Noi@Europe“ iz Napulja, Italija, razvila je brojne dobre prakse u radu s mladima s manje mogućnosti, oslanjajući se na svoje dugogodišnje iskustvo i prilagodbu programa specifičnim potrebama zajednice.

Ovi primjeri dobre prakse obuhvaćaju niz aktivnosti i metoda koje su prilagođene specifičnim potrebama mladih, kako u lokalnoj zajednici tako i šire. Aktivnosti su strukturirane u nekoliko tematskih skupina koje su se tijekom godina pokazale kao posebno učinkovite u radu s mladima s manje mogućnosti u provinciji Napulj. Svaka skupina aktivnosti odražava ciljanu podršku, osnaživanje i poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u društvu, prevladavanje prepreka i razvoj ključnih kompetencija.

P.1. YOUTH INFO ACTIVITIES

Udruga „Noi@Europe“ već dugu niz godina provodi brojne aktivnosti i organizirana razna događanja za informiranje mladih u zajednici te i šire. Na ovaj način se kontinuirano omogućuje mladima pristup informacijama koje su značajne za daljnju motivaciju, rad i poticanje mladih kao i usmjeravanje prema međunarodnim, nacionalnim i lokalnim programima i mogućnostima za mlade.

U Napulju su postavljena tri Info pulta kao središnja mjesta za informiranje mladih, dok se dodatne aktivnosti provode i u ruralnim područjima kako bi što veći broj mladih imao priliku dobiti potrebne informacije. U provedbi aktivnosti koriste se digitalni alati, društvene mreže, platforme, publikacije i video materijali, što omogućuje jednostavan i suvremen pristup važnim temama. Udruga provodi online društvene kampanje te upravlja s nekoliko kanala društvenih medija, kao što su: Noi@Europe Facebook profil, Europe Direct Napoli Facebook stranica i Europe Direct Twitter profil. Također, surađuju sa školama, organizacijama i institucijama kako bi se što veći broj mladih informirao o prilikama i mogućnostima. Kroz radionice, projekte i kampanje, mladi dobivaju priliku sudjelovati u raznolikim inicijativama koje ih educiraju o pravima, odgovornostima, mogućnostima i načinima te im pružaju alate za aktivno građanstvo.

Udruga organizira događanja, inicijative i kampanje (online) za jačanje osjećaja europskog građanstva među mladima, promovira EU vrijednosti, politike, programe i mogućnosti za mlade te o načinima sudjelovanja u demokratskim procesima.

Također u svoje aktivnosti informiranja uključuju mlade međunarodne i lokalne volontere koji su sudjelovali u raznim aktivnostima i projektima u sklopu programa Erasmus+ i Europskih Snaga Solidarnosti. Ovakvim pristupom i suradnju s različitim dionicima osnažuje mlade da prepoznaju prilike koje im stoje na raspolaganju i koristi ih za osobni razvoj te razvoj zajednice.

Cilj: Osnaživanje mladih kroz kontinuirano poticanje na sudjelovanje i informiranje o europskim vrijednostima, mogućnostima i programima za osobni i profesionalni razvoj.

Metode: Savjetovanja, rasprave, debate, radionice, Info pultovi, kampanje, terenske aktivnosti, suradnja s institucijama i školama, evaluacija i refleksija..

Materijali: Multimedijalni sadržaji, publikacije i brošure, digitalni alati i platforme, plakati i infografike.

P.2. POTICAJNO OKRUŽENJE

Stvaranjem poticajnog okruženja za mlade doprinosi se kontinuiranom razvoju programa i aktivnosti za mlade, uključivanjem mladih, pružanjem raznih usluga za mlade, informiranju, pružanju podrške mladima i sl., te postaje mjesto/platforma razmjene znanja, neformalnog učenja, kulture i socijalizacije.

Udruga „Noi@Europe“ upravlja s nekoliko centara za mlade u kojima kontinuirano provodi razne programe i aktivnosti (edukacije, radionice, događanja, aktivnosti informiranja, debate i sl.) za stvaranje poticajnog okruženja za mlade promovirajući inkluziju, toleranciju i različitosti. Također te prostore koriste i druge organizacije kako bi se stvorili potrebni sadržaji za mlade prema njihovim potrebama i interesima jer se radio o sredinama gdje je visoka stopa kriminala, prekidaju školovanje te ne postoje mjesta ili aktivnosti za mlade. U tim centrima provode se brojne aktivnosti poput plesa, umjetnosti, neformalnog učenja, obrazovanja, promicanja čitanja među djecom i mladima, glazbenih radionica, podcasta i slično, te su opremljeni audio-vizualnom, informatičkom i drugom opremom potrebnom za provedbu istih.

Na području Napulja ima dosta napuštenih javnih prostora, a najviše školskih zgrada koje škole ili Općina dodjeli udrugama kako bi ti prostori postali knjižnice, kulturna i edukativna mjesta za mlade ili jednostavno mjesta za provođenje slobodnog vremena i rad. Udruga „Noi@Europe“ koristi i te prostore za provedu projekata i aktivnosti za mlade te surađuje s drugim organizacijama i institucijama radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva u radu s mladima s manje mogućnosti. Udruga je otvorila i novi ured u centru za mlade „Zajednička galerija“ koji dijeli prostor s ostalim

lokalnim udrugama za osnaživanje i stvaranja prilika za mlade. Pozitivna okruženja za mlade s manje mogućnosti od ključnog su značaja za njihov osobni, socijalni i profesionalni razvoj.

Cilj: Cilj je stvoriti prostore i prilike u kojima će se mladi osjećati sigurno, uključeno i podržano, bez obzira na svoje ekonomske, socijalne, obrazovne ili druge razlike.

Metode: Radionice, natjecanja, izložbe, kampanje, prezentacije, debate, individualna savjetovanja, kulturna događanja, evaluacija i refleksija, suradnja s institucijama i školama.

Materijali: Oprema za radionice i aktivnosti, Informatička i tehnička oprema, informativni i promotivni materijali, audio-vizualna oprema, digitalni alati i platforme.

P.3. VALORIZACIJA JAVNIH KNJIŽNICA

Javne knjižnice igraju ključnu ulogu u podršci mladima jer predstavljaju mnogo više od prostora za čitanje i posuđivanje knjiga. One su centri obrazovanja, kulture i inovacija koji mladima omogućuju da istražuju svoje potencijale i razvijaju kreativne, intelektualne i socijalne vještine. Kao dinamični i inkluzivni prostori, knjižnice potiču kreativno izražavanje, kritičko razmišljanje i socijalizaciju mladih, pružajući im priliku za neformalno učenje i aktivno sudjelovanje u društvenim inicijativama.

Udruga „Noi@Europe“ aktivno radi na unapređenju usluga javnih knjižnica i njihovoj valorizaciji kako bi postale dinamična mjesta koja odgovaraju na potrebe mladih. Cilj je transformirati knjižnice u prostore gdje mladi mogu sudjelovati u edukativnim radionicama, kulturnim događanjima ili jednostavno provoditi slobodno vrijeme u druženju i učenju. Na području Napulja je nedostatak postojanja knjižnica, posebice u školama te Udruga u suradnji s obrazovnim institucijama nastoji pokrenuti knjižnice u školskim prostorima. Za opremanje školskih knjižnica, Udruga je kreativno iskoristila postojeći školski namještaj, poput klupa i stolica, pretvarajući ih u funkcionalne police. Uz to, implementacijom dodatnih sadržaja i organizacijom raznih aktivnosti, osiguralo se da knjižnice postanu središta za promicanje kulture čitanja, obrazovanja, socijalne interakcije i razmjene znanja među mladima.

Udruga samostalno i u suradnji s drugim organizacijama i institucijama radi na unapređenju knjižnica ili pokretanju istih u napuštenim javnim prostorima u rubnim dijelovima Napulja kako bi se stvorili prostori za mlade i organizaciju raznih sadržaja za mlade. Kroz ciljne programe i prilagođavanje knjižničnih usluga, knjižnice postaju središta kreativnosti, učenja i socijalne povezanosti za mlade. Udruga radi u upravljanju knjižnicama; Europska knjižnica Europe Direct Centra i Javne knjižnica “Grazia Deledda”.

Važnost knjižnica leži u njihovoj sposobnosti da osiguraju sigurno i besplatno okruženje gdje svi mladi, neovisno o njihovom socijalnom statusu, imaju priliku za pristup znanju, alatima i resursima koji potiču njihov osobni i profesionalni razvoj.

Cilj: Aktivno razvijanje i prepoznavanje knjižnica kao prostora koji zadovoljava specifične potrebe mladih, osiguravajući im resurse, podršku i aktivnosti koje potiču njihov osobni, obrazovni i društveni razvoj.

Metode: Radionice, izložbe, Promocije knjiga, interaktivne aktivnosti, projekti, uključivanje mladih, evaluacija i refleksija, suradnja s institucijama i školama.

Materijali: Knjižni fond, kreativni materijali, digitalni alati i platforme, multimedijalni alati, informativni i promotivni materijali.

P. 4. URBANA REGENERACIJA U ZAJEDNICI

Urbana regeneracija u zajednici u kontekstu rada s mladima uključuje projekte i aktivnosti koje potiču mlade na aktivno sudjelovanje u obnovi i poboljšanju javnih prostora i površina. Ovaj pristup uključuje revitalizaciju napuštenih ili zapuštenih prostora, stvaranje sigurnih i privlačnih mjesta za mlade, te jačanje osjećaja pripadnosti i odgovornosti prema zajednici. Aktivnosti regeneracije pružaju mladima priliku da se uključe u promjene, razvijaju nove vještine i preuzimaju aktivnu ulogu u oblikovanju svoje okoline.

Udruga „Noi@Europe“ koristi metodologiju taktičkog urbanizma kako bi uključila mlade u aktivno sudjelovanje u oblikovanju i transformaciji javnih prostora i površina. Ovaj pristup planiranja i intervencija temelji se na potrebama zajednice i mladih, čineći javne prostore ljepšim, korisnijim i učinkovitijim. Pružajući podršku mladima u svim fazama – od planiranja do provedbe – Udruga potiče njihovo sudjelovanje u stvaranju inicijativa, mapiranju potreba zajednice te osmišljavanju praktičnih rješenja. Udruga već dugi niz godina kroz različite projekte i inicijative aktivno uključuje mlade u ove akcije potičući razne oblike i tehnike kreativnosti i umjetnosti. Od 2019. godine Udruga promovira i radionice “samogradnje” za mlade po principima “taktičko-urbanizma”. Ovom akcijom udruga je izgradila prostor za rad i učenje u javnoj knjižnici “Grazia Deledda” i “školsku knjižnicu” u OŠ “A. Bordiga”.

Na ovaj način mladi ne samo da dobivaju priliku za učenje i primjenu praktičnih vještina, već i razvijaju osjećaj pripadnosti i odgovornosti prema svojoj zajednici. Kroz urbanu regeneraciju u zajednici, mladi uče kako male promjene mogu imati značajan utjecaj, jačajući njihovu kreativnost, samopouzdanje i osjećaj zajedništva.

Cilj: Uključiti mlade u proces oblikovanja javnih prostora koristeći metodologiju taktičkog urbanizma, čime se potiče njihova kreativnost, suradnja i svijest o važnosti aktivnog sudjelovanja u zajednici.

Metode: individualni i timski rad, planiranje, prezentacija, brainstorming, terenski rad, fotografiranje, mapiranje, suradnja s institucijama i školama, evaluacija i refleksija.

Materijali: potrebni alati i materijali za rad, sadnice bilja i cvijeća, boje i kistovi, stare gume i sl.

P.5. OSNAŽIVANJE MLADIH

Udruga „Noi@Europe“, kroz svoje brojne projekte, već dugi niz godina nastoji smanjiti prepreke s kojima se suočavaju mladi i potiče ih na sudjelovanje u društvenim, kulturnim i obrazovnim aktivnostima. Mnogi mladi se suočavaju s preprekama koje ih mogu isključiti iz društvenih tokova, poput ekonomske nejednakosti, socijalnih stigmi, diskriminacije ili fizičkih prepreka. Osnaživanje mladih odnosi se na proces koji uključuje alate i pristupe za eliminaciju tih prepreka i pružanje jednakih prilika mladima u ostvarivanju svojih potencijala.

Kroz brojne projekte, aktivnosti i inicijative, udruga mladima pruža alate, znanja, vještine i prilike kako bi mladi razvili svoj puni potencijal, prepoznali vlastite vrijednosti, stekli povjerenje u svoje sposobnosti te postali aktivni. Udruga promiče Interkulturalni dijalog i integraciju migranata kroz tečajeve talijanskog jezika za strance i organizacijom interkulturalnog laboratorija temeljen na neformalnim metodologijama inspiriranim djelima Margalit Cohen-Emerique - francuske psihologinje i trenerice - pod nazivom "Laboratorio Meticcio". Isto tako radi na promicanju znanja stranih jezika kroz organizaciju tečajeva jezika i jezičnih razmjena (arapski, turski, francuski, engleski). Osim toga, udruga je u suradnji s partnerima organizirala kulturne večeri, izložbe i tematske događaje koji su promovirali interkulturalni dijalog i integraciju, stvarajući prilike za susretanje i dijalog mladih iz različitih kulturnih i jezičnih krugova. Cilj tih aktivnosti bio je poticanje multikulturalnog razumijevanja, jačanje komunikacijskih vještina i smanjenje jezičnih barijera među mladima, s posebnim naglaskom na migrante i izbjeglice.

Provedene su brojne aktivnosti usmjerene na osnaživanju mladih i razvoju njihovih vještina i kompetencija, (poslovnih, kulturnih, jezičnih, digitalnih vještina, kulturnih i umjetničkih događanja i sl.), samostalno i u partnerstvu s lokalnim školama i institucijama, kako bi se osigurala šira dostupnost i uključivanje mladih iz različitih socio-ekonomskih pozadina. Ove aktivnosti nisu samo omogućile mladima bolje

razumijevanje drugih kultura, već su i pomogle u razvoju socijalnih vještina, samopouzdanja i međusobnog poštovanja. Pružanjem podrške, osnaživanjem i uključivanjem mladih u svim aspektima društva poboljšava se kvaliteta života mladih, doprinosi jačanju socijalne kohezije i solidarnosti.

Cilj: Pružiti mladima alate, znanja i vještine koje će im omogućiti da razviju svoje potencijale, izgrade samopouzdanje i postanu aktivni, odgovorni članovi zajednice.

Metode: Radionice, edukacije, evaluacija, refleksija, individualni i grupni rad, kampanje, informiranje, brainstorming, sajmovi, suradnja s institucijama i školama.

Materijali: Informatička i tehnička oprema, materijali za radionice, edukativni i promotivni materijali, digitalni alati.

**Preporuka organizacijama za osnaživanje i uključivanje mladih je sudjelovanje i provedba projekata u sklopu programa Erasmus+ i Europskih Snaga Solidarnosti.*

METODE, AKTIVNOSTI I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI

Y.A.1. INFOR(ME)

Aktivnosti informiranja mladih mogu uključivati razne pristupe i metode kako bi se mladima pružile relevantne informacije na način koji je njima pristupačan i zanimljiv. Informativne aktivnosti omogućuju mladima da se povežu s drugima, organizacijama i institucijama u zajednici, što doprinosi stvaranju mreže podrške i novih prilika za razvoj mladih. Na ovaj način mladi se potiču da budu aktivniji u svojoj zajednici što na kraju može rezultirati pozitivnim učincima na razvoj zajednice. Mladi postaju svjesniji važnosti brige o sebi i svojim potrebama, što pridonosi njihovoj općoj dobrobiti i osobnom zadovoljstvu.

Kontinuiranom provedbom aktivnosti informiranja pridonosi se osnaživanju mladih, razvoju njihovih potencijala i aktivnom uključivanju u društvo, što doprinosi njihovom osobnom rastu i uspjehu te potiče razvoj zajednice. Na ovaj način osigurava se mladima pristup korisnim, pouzdanim i pravovremenim informacije o temama važnim za njihov razvoj i događajima u njihovom okruženju.

Cilj aktivnosti: Pružiti mladima točne i pravovremene informacije o temama koje su ključne za njihov osobni, profesionalni i društveni razvoj te im omogućiti pristup resursima i prilikama.

Materijali: Promotivni materijali (brošure letci), online digitalni materijali, papiri, plakati, olovke, Info pultovi, laptop/kompjutor, printer, kamera, mobilni telefon.

Metoda: Informiranje, dijalog, individualni razgovori, Info pult, terenski rad, sajam, kampanje, prezentacija, diskusija, radionica, rad u grupi, individualni zadaci, evaluacija, refleksija.

Opis aktivnosti: Brojne su aktivnosti i pristupi u informiranju mladih. Prilikom planiranja aktivnosti potrebno je odrediti koju ciljnu skupinu mladih želimo informirati i koju vrstu informacija im želimo približiti (obrazovane, društvene, poslovne, volonterske prilike i sl.) Navedene aktivnosti također ima za cilj jačanje svijesti o mogućnostima koje im stoje na raspolaganju u njihovoj lokalnoj zajednici i šire.

- ▶ Mladi ambasador koji dijele informacije među vršnjacima u školama, fakultetima, organizacijama ili putem društvenih mreže. Ambasadori služe kao kontakt točke za mlade koji žele saznati više o određenim temama, poput programa Erasmus+ i Europskih Snaga Solidarnosti, mogućnostima neformalnog učenja, mobilnosti mladih, volontiranju, aktivnom uključivanju, lokalnim projektima i sl. Mladi ambasadori su osobe koje su sudjelovale u nekim aktivnostima i projektima te žele podijeliti svoje iskustvo mladima.
- ▶ Organiziranje info-dana u zajednici te u suradnji s drugim organizacijama, školama i sl. na kojima se mladima prezentiraju važne teme poput mogućnosti i prilika za sudjelovanje, učenje, obrazovanje i društveni angažman i sl.
- ▶ Izrada i distribucija informativnih materijala poput brošura, letaka i sl. Materijali mogu biti dostupni u fizičkom obliku ili digitalnom obliku te postavljeni na društvenim mrežama i web stranici. Sadržaj informativnog materijala ovisi o vrsti informacija koju želite prenijeti mladima. Prilikom izrade materijala koristite se i QR kodovima kako biste što više potrebnih informacija pružili mladima (QR kodove možete staviti na brošure, letke, plakate, prezentacije i sl.), a njima omogućili lakši pristup informacijama.
- ▶ Kreiranje kampanja putem popularnih društvenih mreža (Instagram, TikTok, Facebook) gdje se mladima kroz atraktivan vizualni sadržaj, videozapise i storije pružaju informacije o aktualnim pitanjima, temama, događajima, projektima, volontiranju, obrazovanju, učenju, mobilnosti i sl.
- ▶ Postavljanje info-pultova na javnim mjestima gdje mladi često borave (npr. trgovački centri, sportski centri, kulturni događaji, škole i sl.) na kojima mogu

dobiti informacije o sudjelovanju u projektima, aktivnostima, događanjima, EU politikama i programima za mlade i sl.

- ▶ Sajmovi informiranja okupljaju mlade, organizacije, institucije i druge važne dionike kako bi mladi na jednom mjestu dobili informacije o različitim mogućnostima za učenje, stjecanje vještina, mobilnosti, događanjima, projektima i društvenog angažmana.
- ▶ Radionice informiranja za mlade pružaju veće mogućnosti informacija zbog dužeg trajanja aktivnosti. Teme radionica ovise o ciljnoj skupini i o vrsti informacija koje želite pružiti mladima. Radionice se mogu organizirati u prostorima organizacija, školama, na nekom događanju i sl. Kroz ovu aktivnost možete kombinirati više aktivnosti i metoda, poput Mladih ambasador, Kuverta Prilika i sl.).

Metoda 1: Kuverta prilika

Opis: Ovo je metoda koja mladima pomaže prepoznati i iskoristiti mogućnosti i prilike koje su im dostupne u njihovoj zajednici, obrazovanju, karijeri i osobnom razvoju. Aktivnost se sastoji od simboličnog otvaranja “kuverti” koje sadrže informacije, resurse, poveznice i inspiraciju za konkretne prilike – poput stipendija, volontiranja, edukacija, zapošljavanja ili društvenih inicijativa. Kroz ovu metodu mladi se potiču na razmišljanje o vlastitim mogućnostima i razvijanje vještina za aktivno traženje i korištenje prilika koje im mogu pomoći u ostvarenju njihovih ciljeva. Metoda također uključuje elemente informiranja, osnaživanja i motivacije, pružajući mladima konkretne korake za unapređenje njihove budućnosti.

Cilj: Poticanje, informiranje i osnaživanje mladih za prepoznavanje i korištenje prilika koje im stoje na raspolaganju.

Način provedbe:

Priprema: Voditelj priprema kuverte koje sadrže različite informacije o mogućnostima i prilikama za mlade (npr. volonterski programi, radionice, tečajevi, natjecanja, projekti, građanske inicijative).

Kuverte mogu biti podijeljene u kategorije (npr. “Karijera”, “Volontiranje”, “Edukacija”) ili tematske (npr. “Zelene prilike”, “Kreativne prilike”). Svaka kuverta može sadržavati i zagonetku, zadatak ili izazov vezan uz priliku koja je unutra.

Uvod: Voditelj objašnjava sudionicima kako “Kuverta prilika” omogućuje pristup informacijama i prilikama koje mogu pomoći u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju. Sudionici će kroz ovu aktivnost naučiti prepoznavati važne prilike koje mogu iskoristiti u obrazovanju, karijeri i društvenom angažmanu.

Grupe: Sudionici se podijele u manje grupe (2-4 osobe), a svaka grupa dobije jednu kuvertu. Unutar kuverti nalaze se različite informacije o mogućnostima i resursima (npr. stipendije, programi volontiranja, edukacije, projekti za mlade, natječaji za financijsku podršku itd.).

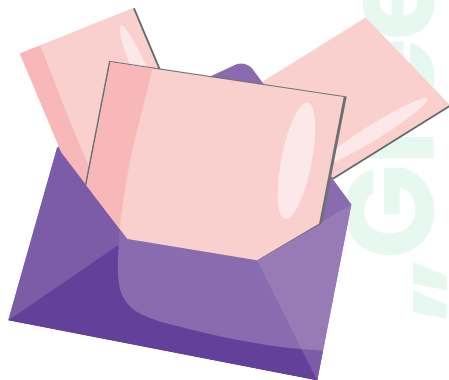
Diskusija: Sudionici otvaraju kuvertu, čitaju sadržaj i diskutiraju unutar grupe o prilikama koje su pronašli. Važno je da se svaka grupa usmjeri na analizu sadržaja, razmatrajući kako se te prilike mogu iskoristiti i kako mogu pomoći u njihovom osobnom ili profesionalnom razvoju.

Prezentacija: Svaka grupa prezentira sadržaj svoje kuverte i zaključke ostatku grupe. Prezentacija može uključivati:

- Što su naučili o različitim prilikama.
- Koja prilika im se najviše svidjela i zašto.
- Kako se ta prilika može iskoristiti za daljnji razvoj.

Dodatni materijali: Voditelj dijeli sudionicima dodatne materijale ili resurse, kao što su letci, brošure, QR kodovi s informacijama ili poveznicama na konkretne prilike u njihovoj lokalnoj zajednici, nacionalnoj ili međunarodnoj razini. Ovi materijali omogućuju sudionicima da se bolje informiraju i dobiju konkretne korake za ispunjavanje svojih ciljeva.

Evaluacija i refleksija: Na kraju aktivnosti, voditelj i sudionici razmjenjuju dojmove i razmatraju što su naučili. Diskutira se o tome koja im je prilika bila najprivlačnija, zašto, te kako bi mogli koristiti resurse koje su pronašli u svojim osobnim ili profesionalnim planovima.



“Green and Youth, learning tools”

Metoda 2: Zid želja

Opis: Ovo je interaktivna metoda koja mladima omogućuje da fizički ili digitalno podijele svoje prijedloge, ideje i želje za ostvarivanje svojih ciljeva. Kroz ovu aktivnost, mladi imaju priliku razmijeniti svoja razmišljanja o životnim izazovima, potrebama i ambicijama te se upoznati s mogućnostima i prilikama koje mogu iskoristiti za njihovo ostvarenje. Zid želja potiče mlade na refleksiju, osobnu odgovornost i aktivno sudjelovanje u procesu donošenja odluka, stvarajući prostor za otvorenu komunikaciju i razmjenu ideja, te im pomaže u prepoznavanju resursa i podrške koji su im dostupni.

Cilj: Poticati kreativnost i osnažiti mlade za prepoznavanje i korištenje postojećih prilika u ostvarivanju osobnih želja za razvoj.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava aktivnost i zadatke sudionicima, kako će Zid želja otkriti razne mogućnosti koje im mogu pomoći u ostvarivanju želja i na koji način mogu sudjelovati u istim. U uvodnom djelu potaknite sudionike na razmišljanje o osobnim željama.

Izrada Zida želja: Zid može biti stvaran (koristite plakat i post-it papirima) ili digitalan (koristite alate poput Padleta, Miro). Napišite na jednom plakatu prilike za mlade, poput volontiranja, obrazovanja, mobilnosti, putovanja, stjecanje vještina i sl.

- Sudionici pišu svoje želje na post- it papirima i stavljaju ih na drugi plakat.
- Na trećem plakatu sudionici pišu ideje i načine kako bi ih ostvarili svoje želje.
- Voditelj i sudionici povezuju njihove želje s navedenim prilikama za mlade koje su ispisane na prvom plakatu te im objašnjava načine kako mogu sudjelovati u prilikama i ostvariti želje.

Diskusija: Razgovarajte o njihovim mogućnostima ostvarivanja želja, pojasnite im više o EU mogućnostima i prilika za mlade. Možete pripremiti kratku prezentacije i koristite se i web stranicama o EU programu ima za mlade.

Evaluacija i refleksija: Voditelj i sudionici razgovaraju o sudjelovanju u aktivnosti i upoznatim prilikama te koje su prilike prepoznali za sebe i što su naučili.

Pitanja za aktivnost: Što želite postići u idućih 5 godina?; Što vas motivira ili inspirira?; Koje korake možete poduzeti već danas kako biste ostvarili svoju želju?

Metoda 3: Mapa blaga Informacija

Opis: Interaktivna mapa s potrebnim informacijama za mlade predstavlja inovativan alat koji omogućava pristup raznim resursima, programima i prilikama relevantnim za mlade ljude. Ova mapa može sadržavati informacije o obrazovnim mogućnostima, radnim mjestima, vještinama koje su u porastu, kao i različitim događanjima i aktivnostima u zajednici. Izrada brošure mape s QR kodovima za informiranje mladih može biti vrlo učinkovita strategija za pružanje informacija na interaktivan način. QR kodovi omogućuju brzi pristup digitalnim sadržajima, a njihova integracija u fizičke materijale kao što su brošure ili mape može značajno poboljšati korisničko iskustvo

U današnje vrijeme, interaktivne mape koje koriste tehnologiju kao što su QR kodovi mogu se koristiti za pružanje informacija o različitim temama, uključujući kulturna blaga ili povijesne lokacije. Ove mape omogućuju korisnicima da skeniraju QR kodove i dobiju dodatne informacije putem svojih mobilnih uređaja. Svaka od ovih interpretacija mape blaga nudi jedinstven pristup informacijama i može biti korisna u različitim kontekstima, od edukacije do istraživanja i planiranja. Stoga i teme ove mape ovise o vrsti informacija koje želimo približiti mladima.

Cilj: Omogućiti mladima lakši i brži pristup ključnim informacijama, resursima i prilikama relevantnim za njihov osobni i profesionalni razvoj putem interaktivnih alata.

Kako izraditi?

- Odredite koje informacije želite uključiti u brošuru. To mogu biti podaci o događajima, projektima, prilikama za mlade resursima, kontakt informacijama ili poveznicama na web stranice.
- Pobrinite se da tekst bude jasan i koncizan, a dizajn privlačan. Za izradu istih možete se koristiti razni digitalni alatima npr. Canva.
- Unesite potrebne informacije i generirajte QR kodove. Za izradu QR kodova možete koristiti besplatne digitalne alate, npr. Canva
- Ako koristite dinamične QR kodove, možete pratiti koliko puta su skenirani i analizirati podatke kako biste poboljšali buduće kampanje.
- Ako stavljate detaljne informacije o lokacijama ili događajima, svaka lokacija na mapi bi trebala sadržavati:
 - ▶ Kratak opis događaja, programa ili aktivnosti, poveznice na platforme
 - ▶ Kontakt podatke (telefon, e-mail, web stranica)
 - ▶ Vrijeme trajanja aktivnosti, rok za prijavu i sl.
 - ▶ Informacije o nadolazećim događanjima ili besplatnim radionicama
 - ▶ I prije korištenja isprobajte svoju mapu!

- Izrađene QR kodove možete koristiti i na drugim informativnim i promotivnim materijalima te ih možete postaviti na popularnim mjestima koja posjećuju mladi (npr. u školama, centrima za mlade, na javnim događanjima). Tako će mladi imati jednostavan pristup mapi skeniranjem koda na licu mjesta.

Dodatno: Na web stranici možete izraditi digitalnu mapu na kojoj možete označiti važne datume, događaje, programe i sl. Možete organizirati igru Lov na informacije gdje sudionici traže ključne informacije o prilikama za mlade, koristeći QR kodove.

Rezultati aktivnosti i metoda Infor(me):

- Mladi sada imaju veći pristup raznim izvorima i načinima informiranja, što im omogućuje da lakše pronađu potrebne informacije.
- Mladi su bolje informirani o obrazovanju, mobilnosti, volontiranju i sličnim prilikama, što im pomaže u donošenju odluka i ostvarivanju osobnih i profesionalnih ciljeva.
- Povećana aktivnost mladih u zajednici doprinosi njihovoj socijalizaciji, razvoju socijalnih vještina i osjećaju pripadnosti.
- Razvijena je mreža podrške za mlade koja osigurava pristup relevantnim informacijama i pomaže im u osnaživanju.
- Informirani mladi postaju aktivniji sudionici u zajednici, uključujući se u radionice, događanja i zajedničke projekte, što ih povezuje s vršnjacima i zajednicom.
- Pristup informacijama omogućuje mladima da razumiju posljedice različitih izbora, čime stječu sigurnost u donošenju odluka o obrazovanju, karijeri, zdravlju i osobnim ciljevima. Povećana svijesti mladih o važnosti sudjelovanja i razvoja te znanje o svojim mogućnostima i pravima.

Pitanja za planiranja aktivnost Infor(me):

Koji su glavni ciljevi ove informativne aktivnosti? ; Kakve su specifične potrebe mladih u našoj zajednici (npr. zapošljavanje, obrazovanje, mentalno zdravlje, društveni angažman)?; Koji su kanali i formati informacija najprikladniji za ciljnu skupinu?; Kako ćemo osigurati da su mladi s manje mogućnosti informirani i uključeni?; Kako možemo uključiti digitalne alate kako bismo učinili informiranje pristupačnijim i prilagodili ga mladima? (npr. web-stranice, društvene mreže, interaktivne mape); Koje formate informiranja ćemo koristiti? (Npr. prezentacije, radionice, panel diskusije, interaktivne mape, QR kodovi); Koje metode ćemo koristiti za prikupljanje povratnih informacija od sudionika? (npr. ankete, intervjui, evaluacijski obrasci); Kako možemo ovu informativnu aktivnost učiniti dostupnom ili relevantnom i u budućnosti?

Y.A.2. MAKE A CHANGE

Ova aktivnost sadržava niz metoda, načina i aktivnosti u radu s mladima koje potiču mlade na prepoznavanje potreba za daljnjim osobnim razvojem i problema u svojoj zajednici te osmišljavanje kreativnih rješenja za pozitivne promjene. Navedene metode i aktivnosti omogućuje mladima da kroz timski rad, planiranje i aktivno sudjelovanje razvijaju svoje vlastite ideje, vještine kritičkog razmišljanja, komunikacije i socijalne angažiranosti te da postanu aktivni sudionici u društvenim promjenama. Kroz proces identificiranja problema i potreba, istraživanje i traženja razrade rješenja te radom u grupi, mladi razvijaju vještine koje su korisne za njihove buduće aktivnosti, a istovremeno stvaraju stvarne promjene u svojoj zajednici. Kroz ove aktivnosti mladima se pruža podrška na osobnom razvoju sagledavajući svoje snage i slabosti kako bi se motivirali za daljnjim osobnim i profesionalnim razvojem. Cilj ovih aktivnosti je pružanje jednakih prilike mladima u zajednici bez obzira na njihove prepreke i mogućnosti. Kroz podršku, edukaciju i motivaciju, ove aktivnosti potiču mlade na osobni razvoj, povećavaju njihovu uključenost i omogućuju im pozitivnu promjenu u životu i zajednici. Sudjelovanje u ovim aktivnostima, mladi ne samo da stječu nova znanja i vještine, nego i razvijaju osjećaj odgovornosti te pripadnosti, što ih motivira da postanu aktivni sudionici u stvaranju promjena u svojem okruženju.

Cilj: Osnažiti i potaknuti mlade na aktivno uključivanje u proces osobnog razvoja i poboljšanje zajednice kroz prepoznavanje problema, razvoj kritičkog razmišljanja i osmišljavanje kreativnih rješenja za pozitivne promjene.

Materijali: laptop, kompjutor/laptop, printer, papir, olovke, kamera, mobitel, post-it papiri, kartice.

Metoda: brainstorming, izrada CV i motivacijskog pisma, izrada mapa, SWOT analiza, SMART metoda, izrada plana, prezentacija, rad u grupama, Design Thinking individualni rad, igre uloga, simulacija, diskusija, evaluacija i refleksija.

“Green Youth”
and Young
“learn”
tools”

Metoda 1: Mapiranje problema i potreba

Opis: Mapiranje potreba i problema mladih ima za cilj prikupiti i analizirati informacije o specifičnim potrebama, izazovima i prioritetima mladih u zajednici. Ova aktivnost pomaže u osmišljavanju učinkovitih strategija i programa koji će odgovoriti na identificirane probleme, te omogućuje mladima da budu aktivni sudionici u procesu donošenja odluka. Važno je da mladi sudjeluju jer njihovo iskustvo i mišljenje pružaju ključne uvide u stvarne izazove s kojima se susreću, što omogućuje kreiranje programa koji će im najbolje pomoći. Potiče ih na razmišljanje i komunikaciju o svakodnevnom izazovima, pomažući im da bolje razumiju vlastite potrebe i kako ih adresirati. Također, njihovo sudjelovanje doprinosi njihovom osobnom osnaživanju, jačanju njihove društvene odgovornosti i omogućuje im da postanu aktivni sudionici u oblikovanju svojih zajednica i društva u cjelini. Kroz ovu aktivnost, mladi mogu preuzeti odgovornost, razvijati svoje vještine i pozitivno utjecati na svoju budućnost.

Cilj: Osnažiti mlade za prepoznavanje i analizu svojih potreba i problema u zajednici, potičući ih na aktivno sudjelovanje i stvaranje učinkovitih rješenja koja odgovaraju njihovim stvarnim izazovima.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost s kratkim uvodom o važnosti građanske odgovornosti i poticanja promjena te upoznaje sudionike o načinu rada u ovoj aktivnosti. Sudionici se zatim potiču da razmisle o specifičnim problemima i potrebama u svojoj lokalnoj zajednici koje bi voljeli promijeniti.

Primjeri problema: Nedostatak kulturnih sadržaja, prostora za mlade, edukacija, radionica ili slično.

Rad u grupama: Sudionici se dijele u grupe i rade na izdvajanju problema/potreba u zajednici prema njihovim osobnim razmišljanjima i potrebama.

Mapiranje potreba/problema: Svaka grupa izdvaja određene probleme/potrebe te ih zapisuju na papire u različitim bojama kako bi ih se razlikovalo. s kojima se susreću u svakodnevnom životu (npr. mjesta za okupljanje mladih, parkove, događaji i sl.) *Potrebe zajednice (npr. sportski sadržaji, prilike za zapošljavanje) - koristite plavu boju. Problemi u zajednici (npr. loše stanje okoliša, nedostatak događanja za mlade) - koristite crvenu boju.*

Izrada mape: Na veliki papir (ili digitalnu platformu) nacrtajte mapu zajednice. Možete uključiti, parkove, domove, organizacije i sl. Na mapi sudionici označavaju ključna mjesta, resurse, probleme/potrebe s ispisanim papirima u boji.

Piramida potreba/problema: Sudionici izrađuju piramidu potreba/problema

prema prioritetima zajednice te uspoređuju označene mape i piramide.

Diskusija: Sudionici raspravljaju o izrađenim mapama i piramidama

- *Pitanja: Koji je najveći problem koji ste identificirali? Koja potreba zajednice je trenutno najvažnija za mlade? Koji su zaključci izrađenih mapa? Što biste vi kao grupa mogli učiniti kako biste doprinijeli rješenju najvažnijih za mlade?*

Pokreni inicijativu: Svaka grupa raspravlja o idejama, uzimajući u obzir kreativnost, izvedivost i utjecaj predloženih rješenja te zajedno istražuju moguće načine za poboljšanje. Sudionici mogu osmisliti akcije i projekte za realizaciju predloženih problema/potreba.

Evaluacija i refleksija: Voditelj radionice i sudionici zajedno razgovaraju o aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o naučenom.

Dodatno: U ovoj aktivnosti mogu se koristiti i digitalni alati za izradu mape potreba/problema u zajednici, a dobiveni rezultati mogu se koristiti za stvarnu razradu akcija, pisanje projekata i provedbu potrebnih aktivnosti za mlade.

Pitanja za aktivnost: Zašto je važno uključiti mlade u rješavanje problema u zajednici? Koji su izazovi u vašoj zajednici? Što ima dobro u zajednici? Koji su ključni problemi mladih u zajednici? Koje aktivnosti ili sadržaji nedostaju mladima? Koja potreba zajednice je trenutno najvažnija za mlade? Tko bi mogao pomoći u rješavanju ovih problema?

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom materijalu!**

Metoda 2: Razvoj mekih vještina

Aktivnosti za razvoj vještina uključuju različite pristupe, metode i aktivnosti za razvoj mekih vještina prema potrebama mladih. Meke vještine odnose se na osobne kvalitete koje omogućuju mladima da se uspješno integriraju u društvo i radno okruženje. Ove vještine obuhvaćaju emocionalnu inteligenciju, sposobnost suradnje, komunikaciju, rješavanje konflikata, upravljanje vremenom i kreativnost.

Teme i načini radionica se prilagođavaju i fokusiraju na određenu vještinu ili potrebu mladih. Kroz aktivno sudjelovanje, praktične zadatke, simulacije i interaktivnost mladi stječu nove vještine i iskustva, samopouzdanje i motiviranost za osobni razvoj.

Alat 1: Komunikacijske vještine

Opis: Mladi uče kako učinkovito komunicirati, kako slušati druge i kako jasno izraziti svoje misli i osjećaje u različitim situacijama kroz vježbe za poboljšanje komunikacijskih vještina.

Cilj: je Osnažiti mlade u izražavanju, aktivnom slušanju i poboljšanju verbalne i neverbalne komunikacije kako bi razvili samopouzdanje i osjećali se sigurnije u sebe.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj razgovara sa sudionicima o važnosti komunikacije, vrstama komunikacije, verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji, osnovama dobre komunikacije, aktivnom slušanju i sl. te im pojašnjava vježbe kako bi nastavili s interaktivnim dijelom aktivnosti. Voditelj unaprijed priprema kartice za vježbe, ali i sudionici tijekom aktivnosti mogu predložiti određene teme za vježbe.

Vježba aktivnog slušanje: Sudionici rade u parovima, izmjenjujući uloge slušatelja i govornika kako bi poboljšali razumijevanje. Tema razgovora može biti unaprijed određena ili sudionici sami odabire teme razgovora. Nakon toga prepričavaju grupi sažetak o onome što je čuo od sugovornika.

Vježba javni nastup: Sudionici pripremaju kratke govore o sebi ili odabiru temu po izboru te izlažu ih pred grupom kako bi razvili samopouzdanje. Imaju 60 sekundi za predstavljanje teme, pri čemu vježbaju sažetost i jasnost.

Vježba izražavanja emocija: Svaki sudionik ima zadatak izraziti određenu emociju bez riječi, koristeći samo izraze lica i govor tijela, dok drugi sudionici pogađaju o kojoj se emociji radi.

Vježba kontakta očima: Sudionici rade u paru i vježbaju održavanje kontakta očima tijekom razgovora, što doprinosi osjećaju sigurnosti i povjerenja.

Evaluacija i refleksija: Voditelj radionice i sudionici zajedno komentiraju aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o sudjelovanju, iskustvu i naučenom.

Alat 2: Upravljanje Vremenom

Opis: Mladi uče upravljati vremenom koristeći se metodom SMART kako bi poboljšali produktivnost i smanjili stres pri izvršavanju obveza.

Cilj: Poboljšati vještine planiranja i organizacije, povećati efikasnost i smanjiti stres. Razviti svijest o važnosti postavljanja prioriteta i pomoći mladima da postave realistične ciljeve u skladu sa svojim mogućnostima.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj sudionicima pojašnjava teme i ciljeve aktivnosti, način rada, metodu

SMART te vježbe u kojima će sudjelovati.

Postavljanje ciljeva: Vježba u kojoj sudionici samostalno rade na definiranju kratkoročnih i dugoročnih ciljeva koje žele ostvariti i izrađuju mapu koristeći se SMART metodom.

Planiranje zadataka: Sudionici izrađuju osobne planove za određeni period koristeći se listama zadataka.

Identifikacija „kradljivaca vremena“: Svaki sudionik zapisuje aktivnosti koje najčešće ometaju njegovo vrijeme i procjenjuje koliko mu vremena oduzimaju.

„Piramida prioriteta“: Sudionici kreiraju osobnu piramidu prioriteta gdje rangiraju svoje obaveze od najvažnijih do manje važnih.

Postavljanje „blokova vremena“: Tehnika planiranja gdje mladi raspoređuju vrijeme u blokove za obavljanje određenih zadataka ili ciljeva.

Diskusija: Sudionici raspravljaju o identificiranim kradljivcima vremena i prioritetima te o načinima kako ih mogu smanjiti (poput društvenih mreža).

Evaluacija i refleksija: Sudionici razgovaraju o ovoj metodi i pristupanju rješavanja problema, što su naučili, kako im je bilo sudjelovati i sl. Voditelj radionice i sudionici zajedno komentiraju aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o naučenom.

Metoda 3: Zapošljavanje i profesionalne vještine

Kroz različite module, vježbe i metode sudionici uče vještine potrebne za uspješno predstavljanje poslodavcima, kao i one potrebne za dugoročno napredovanje u karijeri. Radionice za zapošljavanje i profesionalne vještine uključuju praktične zadatke, interaktivne vježbe i simulacije koje pomažu mladima da se bolje pripreme za tržište rada te procjene svoje vještine i područja za usavršavanje.

Opis: Svaka aktivnost obuhvaća specifične aspekte procesa zapošljavanja, od sastavljanja životopisa i motivacijskih pisama do pripreme za razgovor za posao te pružaju mladima podršku i alate potrebne za uspješan ulazak na tržište rada. Osim što im omogućuje razumijevanje procesa zapošljavanja, aktivnost razvija njihove socijalne i organizacijske vještine koje su ključne za profesionalni razvoj, čime im se olakšava početak i osigurava dugoročna priprema za karijeru.

Cilj: Razvijat svijest mladih o svojim vještinama i područjima za usavršavanje te osnažiti ih kroz stjecanje ključnih profesionalnih vještina, potaknuti samopouzdanje i olakšati proces traženja posla.

Primjeri: Pronalaženje oglasa za posao, Pisanje životopisa i motivacijskog pisma, Priprema za intervju za posao, profesionalno ponašanje te izrada osobnog plana i postavljanja ciljeva. Kroz ove metode i aktivnosti trebaju biti uključeni interaktivni dijelovi u radu s mladima poput: primjeri i predlošci za bolji uvid u dobre prakse izrade životopisa i motivacijskog pisma, simulaciju intervjua kroz igru uloga i snimanje istih, vježbe za izradu osobnih planova i simulacija radnog okruženja.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj sudionicima pojašnjava temu aktivnosti, vježbe, metode i važnost aktivnosti za poboljšanje profesionalnih vještina.

Rad u malim grupama i individualni zadaci: Svaki modul uključuje vježbe u grupama i individualne zadatke, npr. pisanje CV-a koristeći se Europass-om, pisanje motivacijskog pisma ili simulacije intervjua, istraživanje mogućnosti zapošljavanja i sl.

Simulacije i interaktivne igre uloga: Sudionici se pripremaju za stvarne situacije na tržištu rada kroz simulacije intervjua i igranje uloga u radnom okruženju. Neka svaki sudionik bude i u drugoj ulozi.

Prezentacije i povratne informacije: Nakon svake vježbe, sudionici dijele svoja iskustva i primaju povratne informacije od voditelja i ostalih sudionika, što im omogućuje dodatno učenje i unapređenje vještina.

Završne smjernice: Na kraju aktivnosti, sudionici dobivaju savjete za daljnje usavršavanje svojih profesionalnih vještina i preporuke za dodatne resurse (npr. online platforme za dodatno obrazovanje).

Evaluacija i refleksija: Voditelj i sudionici razmjenjuju dojmove o aktivnosti i sudjelovanju te vrednuju naučeno.

Alat 1: Pisanje životopisa i motivacijskog pisma

Opis: U ovom modulu mladi uče kako napisati profesionalan životopis (CV) i motivacijsko pismo koja će ih uspješno predstaviti poslodavcima.

Cilj: Naučiti mlade kako se profesionalno predstaviti kroz dokumente koji će ih izdvojiti u procesu zapošljavanja.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s vježbom i ciljem aktivnosti te načinom sudjelovanja u istoj.

Kreativne vježbe za isticanje vještina i interesa: Sudionici razrađuju svoje snage i kvalitete koje mogu naglasiti u životopisu.

Izrada životopisa: Voditelj sudionicima pokazuje jednostavan predložak životopisa te ih upoznaje s važnim elementi – kontakt podaci, obrazovanje, radno iskustvo i vještine. Zatim ih upoznaje s mogućnostima izrade životopisa (Europassa) korištenjem digitalnih platformi i alata.

Pisanje motivacijskog pisma: Sudionici uče kako napisati motivacijsko pismo za određeno radno mjesto.

Prezentacija i diskusija: Sudionici mogu prezentirati svoje radove grupi te mogu postavljati pitanja i diskutirati.

Evaluacija i refleksija: Voditelj i sudionici razgovaraju i dijele dojmove te vrednuju naučeno.

Alat 2: Osobni razvoj i profesionalni ciljevi

Opis: U ovom dijelu aktivnosti sudionici će se usredotočiti na definiranje i postizanje svojih profesionalnih ciljeva, uz poseban naglasak na važnost kontinuiranog usavršavanja i profesionalnog razvoja. Korištenjem alata kao što su osobna SWOT analiza i SMART ciljevi, sudionici će analizirati svoje trenutačne sposobnosti, prepoznati područja za poboljšanje te osmisliti konkretne korake za postizanje svojih ciljeva. Aktivnost uključuje vrednovanje znanja i vještina kako bi sudionici bolje razumjeli vlastite potencijale i načine za njihovo unaprjeđenje.

Cilj: Pomoći mladima da postave i ostvare svoje ciljeve te ih potaknuti na razvoj kontinuiranog procesa osobnog i profesionalnog rasta.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s vježbom, načinom sudjelovanja, metodama i ciljevima aktivnosti.

Izrada osobne SWOT analize – Sudionici će analizirati svoje snage (Strengths), slabosti (Weaknesses), prilike (Opportunities) i prijetnje (Threats) kako bi bolje razumjeli svoje mogućnosti i izazove.

Kratkoročni i dugoročni ciljevi: Sudionici definiraju osobne i profesionalne ciljeve koje žele postići u sljedećih šest mjeseci, godinu dana ili pet godina koristeći SMART metodu (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound), kako bi definirali jasne i ostvarljive ciljeve.

Prezentacija i diskusija: Sudionici dijele svoje ciljeve s grupom radi povratnih informacija i izrade osobnog plana te razgovaraju i o izazovima i načinima ostvarivanja istih.

Identifikacija prepreka i rješenja: Sudionici samostalno rade uz pomoć umne mape ili neke druge tehnike vizualizaciju ciljeva, izazova s kojim se mogu suočiti i načina kako ih postići.

Izrada plana razvoja: Sudionici kreiraju osobni plan razvoja za stjecanje potrebnih vještina i znanja za postizanje postavljenih ciljeva.

Evaluacija i refleksija: Voditelj i sudionici dijele dojmove o sudjelovanju, samoj aktivnosti, važnosti definiranja ciljeva, prepreka i načina za ostvarivanje te vrednuju naučeno.

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom materijalu!**

Alat 3: Priprema za Intervju

Opis: Ova vježba pomaže mladima da se pripreme za razgovor za posao, razvijajući komunikacijske i prezentacijske vještine kao i samopouzdanje. Kroz simulacije intervjuja, primjere najboljih praksi i analize uobičajenih pitanja, sudionici se pripremaju za realne situacije koje ih čekaju na tržištu rada.

Cilj: Pomoći mladima da razviju sigurnost, samopouzdanje i učinkovitost u intervjuima, ističući svoje prednosti pred potencijalnim poslodavcima za uspješan ulazak na tržište rada i zapošljavanje.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s ciljevima i svrhom vježbe. Pojašnjava važnost pripreme za intervju za posao i ključne elemente koji čine uspješan razgovor, uključujući važnost komunikacijskih vještina, samoprezentacije i samopouzdanja.

Simulacija intervjuja: Sudionici sudjeluju u simulacijama intervjuja, gdje ih se suočava s pitanjima koja su česta na stvarnim intervjuima (npr. „Koje su vaše glavne snage?“, „Zašto ste zainteresirani za ovaj posao?“). Voditelj i ostali sudionici pružaju povratne informacije o tome kako su sudionici odgovarali i kako mogu poboljšati svoje odgovore i neverbalnu komunikaciju.

Vježba predstavljanja: Mladi pripremaju kratko predstavljanje sebe („elevator pitch“) kojim mogu opisati svoje vještine, iskustvo i ciljeve. Ova vježba pomaže sudionicima da sažeto i učinkovito predstavite sebe potencijalnim poslodavcima, s

naglaskom na ključne osobine i prednosti koje mogu donijeti na radno mjesto.

Analiza i diskusija: Sudionici analiziraju primjere uspješnih i neuspješnih intervjua, gdje voditelj prikazuje stvarne primjere dobre i loše prakse tijekom intervjua. U nastavku diskutiraju o tome što je bilo dobro, a što bi moglo biti bolje te je fokus na verbalnim i neverbalnim vještinama.

Evaluacija i refleksija: Sudionici reflektiraju svoje iskustvo, dijele svoja mišljenja o onome što su naučili i kako će ih primjenjivati. Voditelj pruža povratne informacije i razgovara sa sudionicima o izazovima na koje su naišli tijekom aktivnosti.

Metoda 4: „Problem i rješenje“

je interaktivna aktivnost u kojoj sudionici rade u manjim timovima kako bi analizirali određene probleme u zajednici i predložili konkretna, kreativna rješenja. Ova metoda omogućuje mladima da uče o procesima rješavanja problema i da koriste svoje kreativne sposobnosti za stvaranje stvarnih rješenja. Isto tako, osnažuje mlade da identificiraju i razumiju probleme, da preuzmu aktivnu ulogu u poboljšanju svoje zajednice i razvijaju osjećaj odgovornosti i građanske angažiranosti.

Opis: Kroz ovu vježbu potiču se mladi na osmišljavanje konkretnih akcija i kreativnih rješenja koje mogu doprinijeti pozitivnim promjenama u zajednici.

Primjeri problema u aktivnosti: Koje aktivnosti ili podrške bi pomogle mladima u zajednici?, Kako bi mladi mogli stvoriti ili prilagoditi prostor za svoje aktivnosti? Primjeri iz stvarnog života za poticanje analize (npr. članci, fotografije, sl.).

Cilj: Osnažiti mlade da prepoznaju svoju ulogu u zajednici i razvijanja sposobnost kritičkog razmišljanja i kreativnog pristupa u rješavanju problema s kojima se mladi susreću u svom svakodnevnom okruženju.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava sudionicima aktivnost i ciljeve aktivnosti te ih uvodi u provedbu aktivnosti. Zatim svakom timu daje da izvuče jednu karticu s navedenim problemom u zajednici. Voditelj uvodi sudionike u aktivnosti, upoznaje ih s ciljem aktivnosti, pojašnjava važnost prepoznavanja problema u zajednici i proces rješavanja problema, potičući ih na kreativno razmišljanje i timski rad.

Podjela u timove: Sudionici se dijele u timove i izvlače kartice s određenim problemom, a zatim moraju osmisliti najmanje tri rješenja i predstaviti ih ostatku grupe. Voditelj može predložiti teme poput kulturnih događanja, obrazovanja, socijalne inkluzije ili javne infrastrukture, ovisno o interesima grupe.

Brainstorming i analiza problema: Timovi počinju raspravljati o svom problemu, tražeći uzroke i razmišljajući o različitim pristupima i mogućim rješenjima. Mogu koristiti metode poput brainstorminga, mind mappinga ili SWOT analize kako bi dobili dublji uvid.

Razrada rješenja: Svaki tim detaljno razrađuje svoje ideje, uključujući potrebne resurse, moguće prepreke i potencijalne suradnje u zajednici.

Prezentacija rješenja: Timovi prezentiraju svoje ideje ostatku grupe te objašnjavaju zašto smatraju da su njihova rješenja održiva i korisna. Ovo omogućuje dijeljenje ideja i dodatne povratne informacije od drugih sudionika.

Evaluacija i refleksija: Grupa daje povratne informacije o sudjelovanju u aktivnosti, zajednički diskutiraju o prikazanim problemima i rješenjima te vrednuju naučeno. Voditelj ističe važnost građanskog uključivanja u zajednicu i rješavanje problema te ističe mogućnosti sudjelovanja mladih u projektima.

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom materijalu!**

Metoda 5: „Izazovi promjene“

je interaktivna i dinamična aktivnost koja uključuje niz zadataka i izazova usmjerenih na prepoznavanje i suočavanje s izazovima koje donose promjenu na osobnoj razini. Naglasak je na osnaživanju mladih kroz različite aktivnosti i diskusije koje im pomažu u razvoju vještina prilagodljivosti, kritičkog razmišljanja i osobne otpornosti.

Opis: Ova metode omogućuje mladima da istraže realne situacije iz svakodnevnog života. Svaki tim dobiva izazov (npr. osobni razvoj) te zajedno moraju osmisliti kreativna rješenja. Ova aktivnost pomaže mladima u razvijanju kreativnosti, timskog rada i sposobnosti rješavanja problema.

Cilj: Poticanje mladih na prepoznavanje i suočavanje s izazovima koji prate promjene, razvijajući njihove vještine prilagodljivosti i kritičkog razmišljanja te osnaživanje mladih.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s načinima provedbe i vježbama u aktivnosti.

Diskusija: Voditelj i mladi razgovaraju o „Što je promjena i zašto izaziva otpor?“ Što znači promjena za svakog sudionika i zašto često izazivaju osjećaj nelagode ili otpora?

Kartice izazova: Svaki sudionik na kartici zapisuje jedan svoj osobni izazov.

Podjela u timove: Sudionici se dijele u manje timove i svaki tim izvlači jednu karticu izazova.

Rješavanje izazova: Timovi koriste metode kreativnog razmišljanja i raspravljaju kako bi osmislili konkretne korake za rješavanje svog izazova.

Prezentacija: Svaki tim prezentira svoje ideje ostatku grupe, a sudionici mogu postavljati pitanja ili davati prijedloge na prezentirani izazov.

Krug promjena: Svaki sudionik razmjenjuje iskustva o promjenama iz svog života i govori o tome kako je promjena utjecala na njega. Zatim razmjenjuju savjeti o tome kako su uspješno prevladali strah ili nesigurnost u vezi s promjenom.

Evaluacija i refleksija: Voditelj aktivnosti i sudionici zajedno komentiraju aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o sudjelovanju te vrednuju naučeno.

Rezultati aktivnosti i metoda Make a Change:

- Razvijena sposobnost rješavanja problema i timskog rada kod mladih, omogućujući im učinkovitu suradnju i prilagodbu u različitim situacijama.
- Povećana razina specifičnih vještina kao što su komunikacijske, organizacijske i kreativne vještine ključne za osobni i profesionalni razvoj.
- O snaženo samopouzdanje i samostalnost kod mladih kroz primjenu naučenih tehnika i sudjelovanje u praktičnim zadacima.
- Bolja pripremljenost za svakodnevne i profesionalne situacije zahvaljujući stjecanju praktičnih znanja i iskustava tijekom aktivnosti.
- Razvijena suradnja i međusobno razumijevanje među sudionicima, promovirajući timski duh i empatiju kroz interaktivni rad i dijeljenje iskustava.
- Razvijene vještine upravljanja vremenom i postavljanja ciljeva, što je od velike koristi za organizaciju profesionalnog i osobnog napredovanja.
- Mladi stječu komunikacijske vještine, uključujući aktivno slušanje i izražavanje misli.
- Kreiran profesionalni životopis i motivacijsko pismo koje sudionici mogu koristiti i prilagoditi za prijave na poslove ili edukativne programe.
- O snažene vještine za intervju i povećano samopouzdanje u profesionalnom predstavljanju pred potencijalnim poslodavcima.
- Mladi razvijaju vještine analize i rješavanja problema, kritičkog promišljanja i timskog rada.
- Povećana svijest o izazovima u zajednici i važnosti aktivnog sudjelovanja u rješavanju problema.

Y.A.3. ŠKOLA DEMOKRACIJE

Aktivnosti i metode “Škola Demokracije” u radu s mladima osmišljena je kako bi upoznala mlade s pojmovima demokracije, građanskih prava i odgovornosti, mogućnosti kao građani Europske unije, kao i procesima donošenja odluka u demokratskom društvu. Ova aktivnost obuhvaća niz edukativnih i interaktivnih pristupa koje mladima omogućuju da kroz praktično iskustvo razvijaju razumijevanje demokratskih vrijednosti i postanu aktivni i odgovorni građani. Korištene metode pridonose osvještavanju mladih o važnosti participacije u društvu, EU institucijama, kulturnoj raznolikosti, ljudskim pravima i demokratskim vrijednostima. Također, pružaju im priliku da kroz praktičan i interaktivan rad bolje razumiju svoja prava i ulogu, Europsku uniju, njezine institucije, vrijednosti i mogućnosti koje im pruža EU građanstvo. Sudjelovanjem se mladi osvještavaju o važnosti demokratskih procesa i uče o načinima uključivanja u društvo kako bi postali motivirani za aktivni građani. Ova aktivnost pruža mladima da postanu informirani, aktivni i odgovorni građani, povećava razumijevanje o važnosti glasanja i aktivnog sudjelovanja u demokratskim procesima te ih osnažuje za pozitivan doprinos društvu u kojem žive.

Cilj: Osnažiti mlade da postanu informirani, odgovorni i aktivni građani koji razumiju kako funkcionira demokracija i demokratski procesi te kako mogu utjecati na odluke koje utječu na njih i njihovu zajednicu.

Materijali: prezentacije, laptop/kompjutor, digitalni kviz, praktični materijali za aktivnosti, printer, papiri, kutija, korištenje dostupnih online izvora i alata za pripremu i provedbu aktivnosti (Citizen app; www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/citizens-app)

Metoda: rad u grupama, istraživanje, individualni rad, simulacija, razgovor, radionice i debate, kviz, evaluacija, diskusija, refleksija.

Metoda 1: Građansko pravo

Opis: Edukativne aktivnosti koje pojašnjavaju osnovne pojmove demokracije, procese, prava i odgovornosti građana, pravo glasa i sudjelovanje u donošenju odluka, građani EU, pristupi EU programima za mlade i sl. U sklopu ovih aktivnosti možete organizirati i praktični dio kako bi sudionici potaknuli na aktivno sudjelovanje. Odabir teme radionice odredite unaprijed kako bi mogli planirati i praktični dio. Na ovakav način organizirane aktivnosti pružaju mladima priliku da se upoznaju s demokracijom i građanskim pravima na interaktivan način, povezujući teorijsko znanje s praktičnim iskustvom.

Cilj: Pružiti mladima razumijevanje osnovnih pojmova demokracije, građanskih prava i odgovornosti i društvenih procesa te jačanje svijesti mladih o važnosti građanskog angažmana.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava ciljeve i pravila aktivnosti te daje kratki uvod u temu građanskih prava i demokracije.

Timovi: Podijelite mlade u manje grupe te im Voditelj daje kartice.

Kartice: Svaki tim uzima jednu karticu na kojoj je napisano jedno građansko pravo (npr. pravo na slobodu govora, pravo na obrazovanje, pravo na privatnost).

Istraživanje: Svaka grupa istražuje svoje pravo i priprema kratak prikaz stvarne situacije u kojoj je to pravo prekršeno (primjer iz stvarnog života, medija ili povijesti) ili zaštićeno (primjer zakonske zaštite ili uspješne borbe za pravo).

Prezentacija: Svaka grupa ima 10 minuta za prezentaciju svojeg prava, uz korištenje kreativnih formata (plakati, glumačke improvizacije, priče, rasprave).

Diskusija: Nakon svih prezentacija, voditelj moderira raspravu o važnosti prava, ulozi demokracije u zaštiti građanskih prava i načinima aktivnog sudjelovanja mladih u promicanju i obrani tih prava.

Evaluacija i refleksija: Voditelj aktivnosti i sudionici zajedno komentiraju aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o sudjelovanju i naučenom.

Metoda 2: Građanski aktivizam i volontiranje

Opis: Mladi sudjeluju u aktivnostima o građanskom aktivizmu i volontiranju, saznaju o načinima uključivanja u društvo, važnosti i vrijednostima volontiranja, kako biti aktivni građanin te se upoznaju s primjerima uspješnih društvenih projektima u svojoj zajednici. Kroz sudjelovanje mladi će steći praktična iskustva koja ih osnažuju za aktivno sudjelovanje u društvenim inicijativama te ih motivirati da prepoznaju vlastitu ulogu u razvoju lokalne i šire zajednice.

Sudjelovanjem mladi će steći određena znanja i vještine, razviju dublje razumijevanje građanskog aktivizma i volontiranja, razviti empatiju, timski rad, osnažiti osjećaj pripadnosti što doprinosi osobnom i društvenom razvoju mladih.

Cilj: Poticanje mladih na preuzimanje aktivne uloge u zajednici kroz građanski aktivizam i volontiranje.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost kratkim uvodom u pojmove građanskog aktivizma i volontiranja. Objašnjava kako ove aktivnosti doprinose društvenom i osobnom razvoju te zašto je angažman mladih važan za izgradnju zajednice i društva u cjelini. Voditelj može koristiti kratku prezentaciju ili video koji prikazuje značaj aktivizma i volontiranja te pozitivan utjecaj na društvo i pojedinca.

Prezentacija o aktivizmu i volontiranju: Voditelj vodi interaktivnu prezentaciju u kojoj objašnjava što znači biti aktivan u zajednici, što je volontiranje te navodi različite prilike za volontiranje koje su dostupne mladima. Također, ističe vještine i vrijednosti koje mladi mogu steći sudjelovanjem u volontiranju. Prezentacija može uključivati konkretne primjere mogućnosti za volontiranje, uključujući lokalne inicijative, nacionalne i međunarodne projekte.

Stabla vrijednosti: Sudionici svatko za sebe, na papiru u 2 kategorije zapisuju vještine koje oni žele steći volontiranjem za svoj osobni i profesionalni razvoj. Svaka od tih kategorija treba biti jasno označena. Papire lijepe na pripremljena stabla vrijednosti. Cilj je da sudionici shvate vrijednosti volontiranja i kako može pozitivno utjecati na njih i zajednicu.

Primjeri društvenih projekata: Voditelj predstavlja primjere uspješnih društvenih projekata i naglašava kako su ovi projekti utjecali na zajednicu, poboljšali životnu sredinu i pomogli pojedincima u potrebi. Također, može prikazati rezultate tih projekata, uključujući konkretne promjene koje su nastale, čime se mladima pokazuje stvarna vrijednost angažmana.

Društveni detektiv: Sudionici se dijele u grupe i moraju istražiti dobre primjere iz njihove zajednice koje će prezentirati grupi. Svaka grupa odabire jedan primjer dobre inicijative/aktivnosti/projekta te mora u 10 rečenica predstaviti cilj projekta, njegovu provedbu i pozitivne promjene koje je izazvao. Na kraju, svaka grupa dijeli svoj primjer s ostatkom sudionika.

Diskusija o važnosti angažmana: Otvorena rasprava sudionika o prezentiranim primjerima projekata, zapisanim vještinama i vrijednostima na stablima te dijele razmišljanja o tome kako aktivizam i volontiranje pomažu njima i društvu.

Evaluacija i Refleksija: Voditelj aktivnosti i sudionici zajedno komentiraju aktivnost, dijele iskustva i daju povratne informacije o sudjelovanju, izazovima i naučenom.

Metoda 3: Kviz „EU and youth“

Opis: Ova metoda je zabavna i poučna koja mladima približava raznolikost, zajedničke vrijednosti i prilike unutar Europske unije, omogućava da se bolje upoznaju s Europskom unijom, osjete kulturno bogatstvo te saznaju kako EU programi mogu direktno utjecati na njihov život. Na ovaj način, kviz postaje zabavan, ali i edukativan alat koji pomaže mladima bolje razumjeti EU ne samo kao političku organizaciju već i kao zajednicu koja nudi brojne mogućnosti. Kroz kviz, sudionici će naučiti o različitim zemljama članicama, njihovim specifičnostima, kulturnoj raznolikosti, ali i o mogućnostima koje EU nudi mladima, poput Erasmus+ programa, volonterskih prilika i drugih inicijativa. Kviz također omogućava sudionicima da prepoznaju zajedničke vrijednosti EU, kao što su solidarnost, demokracija, ljudska prava i održivi razvoj.

Cilj: Pružiti mladima na zabavan i interaktivan način da se upoznaju s Europskom unijom, njenim kulturnim i povijesnim naslijeđem, te programima i inicijativama koje EU nudi mladima.

Način provedbe:

Priprema kviza:

Odabir tematskih kategorija u kviz: Kviz se može podijeliti u nekoliko kategorija kako bi bio raznolik i obuhvatio različite aspekte Europske unije.

Priprema pitanja i formata kviza: pripremite različite formate pitanja, na primjer točno/netočno, prepoznavanje slika/simbola, pitanja s višestrukim izborom, zvučni zapisi i sl. Za izradu kviza možete se koristiti raznim alatima poput Kahoot, Power Pointa i sl. Ako odaberete Kahoot, to omogućuje interaktivno odgovaranje i bodovanje u stvarnom vremenu. Ako odaberete Power Point morate izraditi sustav bodovanja odgovora.

Primjeri kategorija i pitanja kviza:

Kultura i tradicija: pitanja o poznatim kulturnim simbolima, običajima, hrani i jezicima u EU.

Povijest i geografija: pitanja o ključnim povijesnim događajima, osnovama EU i geografskoj raspodjeli.

EU programi i prilike: pitanja o različitim mogućnostima koje EU nudi mladima, poput stipendija, volonterskih programa i mobilnosti.

Zajedničke vrijednosti EU: pitanja koja pomažu razumjeti temeljne vrijednosti i principima EU, kao i važnost suradnje među državama članicama.

Organizacija i provedba kviza:

Podjela u timove: Mladi mogu biti podijeljeni u timove kako bi se poticala suradnja i timski rad te moraju osmisliti naziv tima.

Kviz voditelj: Osoba koja će čitati pitanja, nadgledati rezultate i održavati dinamiku igre.

Korištenje digitalnih alata: Ako je kviz organiziran online, koristite platforme poput Kahoota, Quizza ili slično, koje omogućuju interaktivno odgovaranje i bodovanje u stvarnom vremenu, a isto tako možete izraditi kviz u Power Pointu.

Bodovanje i Nagrade: pripremite se dodatnim pitanjima ako bude imali timove s izjednačenim bodovima. Također organizirajte neke simbolične nagrade s prva tri ostvarena plasmana.

Zaključak i evaluacija: Na kraju kviza, voditelj poziva sudionike da razmotre što su naučili o Europskoj uniji, kako oni osobno mogu iskoristiti EU prilike i sudjelovati u istim. Evaluacija se može obaviti kroz kratku anketu ili raspravu o tome što je bilo najzanimljivije, što bi željeli naučiti više i kako im kviz pomogao da bolje razumiju Europsku uniju.

Dodatno:

U ovu aktivnost možete uključiti i svoje međunarodne volontere kako biste dodali interaktivni dio aktivnosti:

- ▶ Prezentacija o Erasmus+ i ESS programima: Međunarodni volonteri pričaju o osobnom iskustvu sudjelovanja u nekom od programa Erasmus+ ili Europske snage solidarnosti.
- ▶ Prezentacije o kulturnom bogatstvu: Sudionici mogu u timovima predstaviti različite kulturne aspekte svoje/neke zemlje (tradicionalna jela, običaji, muzika).
- ▶ Možete uvesti simbolične nagrade za sudionike kviza i različite sustave bodovanja odgovora, na primjer neka teža pitanja mogu biti bonus bodovi.

Metoda 4: Debate o aktualnim društvenim temama

Opis: Organizacija debata omogućuje mladima da se dublje upoznaju s važnim društvenim temama, razvijaju svoje komunikacijske i argumentacijske vještine te postanu informirani i angažirani građani te razvijaju kritičko mišljenje. Na ovaj način mladi stječu praktična znanja o važnim temama i postaju motiviraniji za svoj doprinos društvu. Kroz debatu, mladi imaju priliku razmjenjivati mišljenja, raspravljati o različitim perspektivama i naučiti kako konstruktivno izraziti svoje stavove, čime se doprinosi njihovom osobnom i društvenom razvoju.

Cilj: Poticanje mladih na aktivno razmišljanje o važnim društvenim pitanjima, razvijanje njihovih komunikacijskih, argumentacijskih i kritičkih vještina, te osnaživanje njihove sposobnosti da se informiraju i angažiraju u društvu.

Način provedbe:

Prije početka provedbe ove aktivnosti važno je pripremiti i upoznati sudionike s pravilima i strukturom debate. Prvi korak je odabir tema: zaštita okoliša, mladi, obrazovanje i zapošljavanje mladih ili neke aktualne i zanimljive teme mladima. Sudionici kako bi se bolje pripremili za odabranu temu mogu istraživati više o njoj služeći se videozapisima, pretraživanjem na internetu, knjigama i slično kako bi pripremili argumente. Svaka tema može se dodatno razraditi s nekoliko pitanja kako bi sudionici bolje razumjeli izazove i različite aspekte teme.

Struktura debate:

- **Uvod moderatora (5 minuta):** Objašnjenje pravila i predstavljanje teme.
- **Uvodne izjave svake strane (5-7 minuta po strani):** Svaka strana izlaže svoje glavne argumente.
- **Protuargumenti (5 minuta po strani):** Svaka strana ima priliku odgovoriti na izlaganja suprotne strane.
- **Rasprava između strana (10 minuta):** Slobodna rasprava, gdje moderatori mogu postavljati dodatna pitanja.
- **Zaključne izjave (5 minuta po strani):** Svaka strana daje završni sažetak svojih argumenata.

Evaluacija i refleksija: Nakon završetka debate važno je pružiti prostor i za refleksiju sudionika i prikupljanje povratnih informacija o provedenoj aktivnosti, dojmovima, iskustvu i naučenom. Za refleksiju možete koristiti razne alate od usmenog odgovora, popunjavanja anketa, izrade mape dojmova i slično. Također, potiče ih da preispitaju vlastite stavove i razmotre argumente koje su iznijeli suprotnim timovima. To je prilika za analizu argumenata koji su bili uvjerljivi i za razmišljanje o načinima na koje se mogu bolje informirati o aktualnim društvenim pitanjima.

Dodatno:

Osigurajte da moderatori ili voditelji debate budu obučeni za vođenje rasprave. Oni trebaju postavljati pitanja, usmjeravati raspravu i paziti na vrijeme.

Ako sudionici nemaju puno iskustva s debatom, organizirajte kratke radionice na kojima će naučiti kako graditi argumente, razvijati protuargumente i jasno komunicirati svoje stavove.

Metoda 5: Simulacija izbora

Organiziranje simulacije izbora omogućava mladima da dožive proces izbora političkih predstavnika ili donošenja važnih odluka kroz igru uloga, što im pomaže da bolje razumiju političke procese i važnost sudjelovanja u demokratskim izborima. Kroz ovu aktivnost mladi će razumjeti kako izborni procesi funkcioniraju, kako se razvijaju političke kampanje, kako se donose odluke te će steći svijest o važnosti demokratskog sudjelovanja i odgovornosti u izbornim procesima. Ova aktivnost također razvija njihove vještine argumentacije, komunikacije i timskog rada, dok ih potiče na razmišljanje o izborima, političkim stavovima i njihovom društvenom angažmanu.

Cilj: Omogućiti mladima razumijevanje procesa glasanja, kandidiranja i odlučivanja te shvaćanje važnosti sudjelovanja u izborima.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s ciljevima i načinima sudjelovanja aktivnosti. Voditelj odabire vrstu izbora koju će simulirati. To mogu biti: Izbori za politički organ (npr. predsjednik, zastupnici u parlamentu, gradska vijeća) ili Izbori za vođe u organizacijama ili zajednicama (npr. izbori za vođu studentske organizacije ili udruge).

Podjela uloga: Sudionici se dijele u različite uloge: Kandidate koji će predstavljati svoje političke stranke ili sebe kao pojedince; Glasače koji će sudjelovati u izbornom procesu ili Izborne komisije koje će nadgledati pravilnost izbora (provode glasanje, broje glasove)

Timovi: Podijelite mlade u grupe i zamolite ih da izaberu „kandidate“ koji će predstavljati različite stavove o nekoj temi koja je važna za njih. Svaka grupa predstavlja „stranku“ ili „tim“ koji će razviti ideje i programe vezane za izabranu temu i predizbornu kampanju (plakati, letci, video materijali).

Programi i prezentacija: Kandidati i njihove grupe trebaju kreirati izborni program,

navodeći glavne ciljeve koje žele postići ako budu izabrani. Kandidati trebaju predstaviti svoje programe (5-10 min)

Organizacija procesa glasanja: Pripremite glasačke listiće i kutiju za glasanje. Svaki sudionik dobiva jedan glasački listić i stavlja ga u izbornu kutiju.

Rezultati: Nakon završetka procesa glasanja, organizirajte brojanje glasova, omogućujući i sudionicima da prisustvuju brojanju kako bi razumjeli proces provjere rezultata. Komisija čita rezultate i pobjednika izbora.

Diskusija: Nakon izbora, razgovarajte o iskustvu i važnosti izlaska na izbore u stvarnom životu te o tome kako glasanje utječe na demokratske procese te razgovarajte o razlozima zašto je pobjednik dobio najviše glasova.

Evaluacija i Refleksija: Voditelj aktivnosti i sudionici zajedno komentiraju aktivnosti, dijele iskustva i daju povratne informacije o sudjelovanju i naučenom.

Pitanja za diskusiju:

Što ste naučili o izbornim procesima?; Kako ste se osjećali kao glasač i kao kandidat?; Koji su bili izazovi tijekom kampanje i glasovanja?; Koji su argumenti bili najefektivniji?; Kako su odlučili koga će podržati?; Kako su kandidati doživjeli proces kampanje?; Što su naučili o izborima i demokraciji?

Dodatno:

Ako organizirati simulaciju izbora EU parlamenta, za istraživanje i pripremu simulacija na sljedećem linku možete se koristiti sadržajima na web stranici EU parlamenta:

https://multimedia.europarl.europa.eu/hr/video/program-za-mlade-europskog-parlamenta-povezite-se-ucite-i-zauzmite-se-za-demokraciju_N01_AFPS_231129_HIW11www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/citizens-app

Na kraju možete organizirati i nagrade za najbolju kampanju, govor, slogan ili slično.

Rezultati aktivnosti i metoda "Škola Demokracije":

- Mladi postaju informiraniji o svojim pravima i odgovornostima kao građani,
- Mladi stječu brojne vještine, kao što su kritičko mišljenje, komunikacija, javni nastup i argumentacija, što im pomaže u izražavanju vlastitih mišljenja i ideja.
- Mladi poboljšavaju vještine timskog rada, pregovaranja i rješavanja konflikata omogućuju mladima uspješnije djelovanje u različitim društvenim situacijama.
- Mladi su stekli dublje razumijevanje o demokratskih procesima, uključujući prava glasa, participaciju u odlučivanju i važnost uključivosti.
- Mladi razumiju proces donošenja odluka i funkcioniranje demokratskih institucija.
- Mladi razumiju važnost aktivizma i volontiranja te njihov utjecaja na osobni i društveni razvoj.
- Mladi stječu dublje razumijevanje o društvenim temama.
- Mladi postaju informiraniji o Europskoj uniji i stječu bolje razumijevanje o njezinim vrijednosti, povijesti i geografskih specifičnosti zemalja članica.
- Mladi bolje razumiju EU programe za mlade i prilike za obrazovanje, volontiranje, zapošljavanje i mobilnost.
- Mladi prepoznaju kulturnu raznolikost i zajedničke vrijednosti EU.
- Mladi postaju motivirani za aktivno sudjelovanje u EU projektima, programima i inicijativama, prepoznajući mogućnosti koje EU nudi za njihov osobni i profesionalni razvoj.

Y.A.4. SHARE YOUR STORY

Storytelling je moćan alat u radu s mladima s manje mogućnosti jer potiče izražavanje, refleksiju i razvoj samopouzdanja, a isto tako ih potiče na razgovor i komunikaciju. Kroz priče mladi istražuju svoja iskustva, dijele osjećaje i oblikuju identitet, čime se povećava njihova povezanost sa zajednicom i smanjuje osjećaj izoliranosti. Ove aktivnosti mogu koristiti različite forme – od usmenog pripovijedanja i pisanja priča do stvaranja digitalnih sadržaja (video, podcast) i umjetničkih projekata. Korištenje storytelling aktivnosti (pričanja priča) predstavlja učinkovitu metodu u radu s mladima s manje mogućnosti jer im omogućava izražavanje vlastitih iskustava, emocija i identiteta, što potiče razvoj samosvijesti,

samopouzdanja i socijalnih vještina. Ova metoda pomaže mladima da se povežu s drugima, artikuliraju svoje potrebe i rješavaju životne izazove kroz kreativne načine komunikacije korištenjem tehnologije za stvaranje osobnih priča kroz video, blogove ili slično. To pomaže mladima u izražavanju i povezivanju s drugima kao i motiviranje drugih. Ove aktivnosti pružaju mladima širok raspon kreativnih i društvenih vještina koje im pomažu da bolje razumiju sebe, razvijaju empatiju prema drugima i postanu angažiraniji članovi zajednice.

Opis: Storytelling aktivnosti imaju veliki utjecaj na razvoj mladih, pružajući im alate za kreativno izražavanje, jačanje samopouzdanja i razumijevanje društvenih pitanja. Takve aktivnosti također doprinose jačanju društvene kohezije i razumijevanja u zajednici, što u konačnici rezultira pozitivnim promjenama i na individualnom i na društvenom nivou. Ovdje je navedeno nekoliko metoda koje se mogu koristiti u radu s mladima kako bi ih se potaknulo i ohrabrilo na razgovor o određenim temama. Također ove metode se mogu koristiti kao aktivnost ili pripremna/uvodna aktivnost ovisno o potrebama sudionika ili projekta.

Cilj: Omogućiti mladima razvoj kreativnosti, komunikacijskih vještina i emocionalne inteligencije kroz proces stvaranja i dijeljenja priča te da istraže vlastite misli, iskustva i emocije i prenesu ih na način koji potiče razumijevanje i povezivanje s drugima.

Materijali: kamera, mobitel, laptop/kompjutor, projektor, digitalni alati, kartice, papir, olovka.

Metode: rad u grupi, samostalni rad, diskusija, improvizacija, učenje, vizualno izražavanje, prezentacija, fotografija, pripovijedanje, igranje uloga, evaluacija, refleksija, priča.

Metoda 1: Kružna priča

Opis: Kružna priča je zabavna i interaktivna storytelling metoda u kojoj sudionici zajednički stvaraju priču, a svaki sudionik doprinosi njenom tijeku. Ova aktivnost potiče kreativnost, kritičko razmišljanje, izražavanje, spontanost i timski rad među mladima. Kružna priča je idealna za poticanje mašte i zajedničkog stvaranja, a može se prilagoditi različitim dobnim skupinama i razinama vještina. Osim toga, ova metoda se može koristiti kao pripremna ili uvodna aktivnost koja također može biti poticajna za razgovore o određenim temama među mladima. Kroz ovu aktivnost mladi razvijaju kreativnost, komunikacijske vještine i timsku suradnju, učeći kako se priča spontano gradi i kako se različite ideje mogu spojiti u jedinstvenu cjelinu.

Cilj: Potaknuti kreativnost, timsku suradnju i komunikacijske vještine kod mladih kroz zajedničko stvaranje priče, razvijajući sposobnost spontanog izražavanja i povezivanja različitih ideja u jedinstvenu cjelinu.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava sudionicima pravila igre i koncept kružne priče. Na početku se treba dati osnovna tema ili pitanje oko kojeg će se priča vrtjeti.

Početak priče: Voditelj započinje priču s rečenicom, npr. „Jednog dana, u malom selu, ljudi su odlučili...“

Stvaranje priče: Svaki sudionik ima priliku nadovezati se na priču koju je započeo prethodni sudionik te dodaje jednu rečenicu. Cilj je stvoriti zanimljivu i povezanu priču, ali bez unaprijed osmišljenog plana.

Dodavanje novih elemenata: Kada svi sudionici u krugu doprinesu svojoj rečenici, priča se vraća na početak. Voditelj može povremeno postaviti nova pitanja ili izazvati grupu da doda novi element priči (npr. nova prepreka, neočekivani lik ili promjena u radnji).

Likovi u priči: S obzirom na cilj i dubinu priče, sudionici mogu razmotriti temu iz perspektive različitih likova ili situacija (npr. što bi profesor, umjetnik ili mlada osoba mogao učiniti u ovoj situaciji?).

Evaluacija i refleksija: Sudionici mogu razmijeniti svoja iskustva, razmišljanja o razvoju priče, svom doprinosu, kako su se osjećali tijekom procesa i što su naučili. Refleksija također može uključivati povezanost s temama koje su obrađene.

Dodatno:

Trajanje aktivnosti ovisi o broju sudionika i temi same aktivnosti. Teme priča mogu se unaprijed dogovoriti između sudionika i Voditelja, ovisno o tematici i cilj planirane aktivnosti.

Potaknite mlade da budu otvoreni za nove ideje, čak i ako se radnja priče neočekivano promijeni.

Metoda 2: Digitalni storytelling

Opis: Digitalni storytelling je metoda koja kombinira tradicionalno pripovijedanje s digitalnim alatima poput videa, fotografija, audio zapisa i grafičkog dizajna. Ova metoda omogućuje mladima da kroz tehnologiju ispričaju priču na inovativan način, spajajući kreativnost s tehničkim vještinama. Digitalni storytelling pomaže mladima u razvoju tehničkih vještina, kreativnosti i medijske pismenosti te ih ohrabruje da koriste tehnologiju na pozitivan i izražajan način te da se povežu s publikom kroz vizualne i zvučne elemente. Mladi odabiru osobno iskustvo koje želi podijeliti s drugim (sudjelovanje u projektnim aktivnostima ili u programima Erasmus+ i Europskih Snaga Solidarnosti), čime ih motivira na prepoznavanje prilika za osobni i profesionalni razvoj, aktivno uključivanje i sudjelovanje, bilo u lokalnoj zajednici ili na međunarodnoj razini.

Cilj: Omogućiti mladima da korištenjem digitalnih alata izraze svoje misli, emocije i osobno iskustvo i kroz multimedijalne priče potaknu i druge da prepoznaju prilike za svoj osobni i profesionalni razvoj.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost pojašnjavajući osnovne pojmove digitalnog storytellinga i kako će sudionici koristiti digitalne alate za stvaranje svojih priča.

Odabir teme i razrada ideje: Sudionici biraju temu svoje priče (osobna iskustva, iskustva volontiranja, međunarodna suradnja, izazovi mladih, itd.) te razrađuju osnovne smjernice. Voditelj pomaže u strukturiranju priče i osigurava da priča ima jasan početak, sredinu i kraj.

Izbor materijala i alata: Sudionici odabiru materijale (fotografije, glazbu, video isječke, tekstove) koje će koristiti u svojoj priči. Voditelj ih upućuje na digitalne alate poput PowerPointa, Canva, Windows Movie Maker, ili drugih programa koji omogućuju stvaranje multimedijalnih sadržaja.

Kreiranje digitalne priče: Sudionici stvaraju svoju digitalnu priču koristeći odabrane alate i materijale (fotografija, glazbe i sl). Voditelj pomaže u osmišljavanju strukture priče te pruža tehničku podršku i vodi ih kroz proces uređivanja i usklađivanja svih elemenata kako bi se željena poruka prenijela javnosti.

Prezentacija radova: Kada su priče završene, sudionici s voditeljem rade na planu načina prezentiranja priče javnosti. Priče se mogu koristiti i za potrebe drugih aktivnosti, npr. u školama, na javnim događanjima ili se mogu objaviti na web stranici i društvenim mrežama organizacije za provedbu online kampanja.

Evaluacija i refleksija: Nakon prezentacije, voditelj organizira evaluaciju gdje sudionici reflektiraju na svoj rad. Razgovara se o procesu stvaranja priče, učenju novih vještina te o tome kako su se osjećali dok su izražavali svoja osobna iskustva i poruke. Također, razmatraju kako bi njihove priče mogle utjecati na druge i potaknuti ih na akciju ili promjenu.

Metoda 3: Priče iz tuđih cipela

Opis: Ova metoda omogućuje mladima preuzimanje perspektive drugih ljudi kroz pripovijedanje, istražujući različite životne situacije, izazove i osjećaje koji su možda drugačiji od njihovih vlastitih. Kroz ovu aktivnost, mladi razvijaju empatiju, razumijevanje različitih iskustava te poboljšavaju svoje komunikacijske vještine. Ova tehnika storytellinga omogućuje mladima da "obuju tuđe cipele" i sagledaju svijet iz nečije druge perspektive, što doprinosi izgradnji tolerancije, socijalne osjetljivosti i stvaranju inkluzije.

Uloge u ovoj aktivnosti mogu se odrediti na osnovu tema o kojima mladi žele razgovarati, poteškoćama/problemima s kojima se osobno suočavaju, osobama koje poznaju i sl. Kartice uloga se mogu anonimno napisati prije početka aktivnosti.

Cilj: Omogućiti mladima da razumiju različite životne situacije i izazove te poboljšaju svoje komunikacijske vještine u procesu stvaranja inkluzivnijih i tolerantnijih zajednica.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj objašnjava sudionicima cilj aktivnosti, naglašavajući važnost razumijevanja različitih perspektiva i razvijanja empatije prema drugima. Sudionici izvlače kartice "uloge" koje predstavljaju različite likove (npr. Nezaposlena osoba, osoba s invaliditetom, starija osoba i sl.). Uloge mogu biti napisane unaprijed, a mogu se koristiti kartice s pitanjima koja pomažu u razmišljanju o likovima.

Izvođenje aktivnosti:

Pripovijedanje: Sudionici preuzimaju ulogu svog lika i ispričavaju priču iz njegove perspektive, nastojeći dočarati njegove misli, osjećaje i svakodnevne izazove.

Pomoć voditelja: Voditelj postavlja pitanja kako bi usmjerio sudionike: "Kako tvoj lik vidi sebe?", "S čime se suočava svaki dan?", "Što ga veseli, a što ga zabrinjava?"

Završetak priče i diskusija: Kada svi sudionici ispričaju svoje priče, grupa raspravlja o dojmovima, osjećajima i iskustvima koji su se pojavili tijekom pripovijedanja.

Evaluacija i refleksija: Sudionici mogu podijeliti što su naučili o likovima koje su

predstavljali i kako je iskustvo pripovijedanja iz tuđe perspektive utjecalo na njihovo razmišljanje.

Voditelj također može postaviti pitanja poput "Kako ste se osjećali u tuđim cipelama?", "Što vas je iznenadilo u perspektivi koju ste preuzeli?", i "Je li vam pomoglo da bolje razumijete različitosti među ljudima?". Na kraju sudionici vrednuju aktivnost i naučeno.

Metoda 4: Pričanje priča kroz igre uloga (role-playing)

Opis: Igra uloga je moćan alat u radu s mladima koji je vrlo dinamičan i angažira sve sudionike, omogućujući im da slobodno izraze svoje ideje na kreativan način. Kroz ovu aktivnost, sudionici se mogu uživjeti u različite perspektive, razviti empatičnost i komunikacijske vještine te istražiti vlastite emocije kroz interakciju s drugima. Igra uloga ne samo da mladima pomaže u učenju kako komunicirati i surađivati, već im također pruža priliku da razmotre i vrednuju vlastite vrijednosti, stavove i uvjerenja u sigurnom okruženju. Ova metoda omogućava mladima da preuzmu ulogu izmišljenih likova, predmeta i sl., te kroz improvizirane dijaloge i radnje stvaraju zajedničku priču. Pričanje priča kroz igre uloga omogućava mladima da na zabavan i angažirajući način istraže različite karaktere, razviju svoje komunikacijske vještine i izgrade dublje razumijevanje različitih perspektiva. Aktivnost je korisna za razvijanje socijalnih vještina, empatije i sposobnosti rješavanja sukoba, što mladima može pomoći u svakodnevnim interakcijama i izgradnji odnosa s drugima.

Cilj: Potaknuti mlade na razvijanje empatičnosti, komunikacijskih vještina i kreativnosti kroz preuzimanje različitih uloga, istraživanje različitih perspektiva te vrednovanje vlastitih stavova i uvjerenja.

Način provedbe:

*Priprema: U ovoj aktivnosti mogu se koristiti i kartice s već unaprijed određenim likovima, predmetima i sl., a trajanje ovisi o broju sudionika i temama. Teme ove aktivnosti sudionici mogu osmisliti s Voditeljem. *Npr. možete se fokusirati na socijalne izazove, kao što su sukobi među prijateljima, problem u zajednici, ekološki problemi, društveni aktivizam itd. Također, možete koristiti teme vezane uz važna životna pitanja kao što su tolerancija, poštovanje, suradnja i demokracija.*

Uvod: Voditelj pojašnjava sudionicima osnovne principe igre uloga, naglašavajući da će svaki sudionik preuzeti ulogu određenog lika, predmeta ili situacije, te će kroz svoju igru oblikovati zajedničku priču. Sudionici se upoznaju s temama koje će istraživati i mogu osmisliti vlastite likove ili koristiti kartice s unaprijed određenim likovima, predmetima i izazovima.

Odabir likova priče: Svaki sudionik dobiva ulogu lika u priči. Likovi mogu biti stvarni ili nestvarni, pozitivnih ili negativnih likova, a svaki od njih treba imati svoje ciljeve, osobine i osobne izazove.

Razvoj priče: Sudionici preuzimaju svoje uloge i kroz dijalog, radnju i reakcije na druge likove razvijaju priču. Važno je omogućiti sudionicima slobodu da svojim odlukama oblikuju daljnji tijek priče, reagirajući na izazove i međusobne interakcije.

Diskusija i refleksija: Nakon završetka igre, održava se refleksija gdje sudionici dijele svoja iskustva i doživljaje. Raspravljaju o situacijama koje su nastale, reakcijama likova, donesenim odlukama i njihovim posljedicama na tijek priče. Razmjena mišljenja pomaže sudionicima da razumiju kako različite perspektive oblikuju njihove postupke i odluke.

Pitanja za diskusiju: Što ste naučili o svojim odlukama? Kako biste drugačije postupili u stvarnom životu? Kako ste se osjećali u ulozi tog lika?

***Primjeri scenarija:** Kriza u zajednici, Aktivizam mladih, Interkulturalne razlike, zagađenja u zajednici, Klimatske promjene i sl.

Scenarij: Igra uloga u kriznoj situaciji

Uloge: Spasioci, vođa kriznog tima, volonteri, novinari, žrtve nesreće, građani

Opis: Mladi se stavljaju u ulogu različitih osoba u kriznoj situaciji, poput prirodne katastrofe (potres, poplava) ili društvene krize (demonstracije, štrajkovi). Njihov zadatak je donijeti brze odluke koje će pomoći u rješavanju problema i smanjenju štete.

Dodatno:

- ▶ Potičite mlade da ostanu u svojim ulogama i koriste kreativne načine za rješavanje konflikata, donošenje odluka i izgradnju rješenja.
- ▶ Pripremite osnovni scenarij s početnom situacijom

Metoda 5: Priče iz budućnosti

Opis: Priče iz budućnosti je kreativna storytelling metoda koja potiče mlade da zamisle i opišu svoje vizije budućnosti. Kroz ovu aktivnost, sudionici istražuju svoje nade, strahove i ideje o svijetu kakav bi mogao postati. Ova vrsta maštovitog pripovijedanja omogućuje mladima da koriste svoju maštu i kritičko razmišljanje kako bi sagledali mogućnosti koje bi mogle oblikovati njihov život i društvo u budućnosti.

Aktivnost pomaže mladima da razmisle o tome kakvu budućnost žele stvarati, bilo u osobnom životu ili u širem društvenom kontekstu. Kroz ovu aktivnost, mladi uče kako prepoznati i analizirati društvene izazove te kako mogu aktivno sudjelovati u izgradnji bolje budućnosti za sebe i svoju zajednicu.

Trajanje aktivnosti ovisi o broju sudionika i temi razgovora. Ako se sudionici žele potaknuti da razmišljaju o sebi, svojim mogućnostima i ciljevima koje žele ostvariti, aktivnost se može provoditi u samostalnom radu. S druge strane, ako se želi razgovarati o problemima mladih, zajednici ili važnim društvenim temama, sudionici mogu raditi u grupama. Ova metoda također omogućuje fleksibilnost u tome kako se aktivnost provodi – može se prilagoditi različitim temama i potrebama sudionika.

Cilj: Omogućiti mladima da koriste svoju maštu i kreativnost kako bi osmislili i podijelili svoje ideje o budućnosti te razvijaju kritičko razmišljanje i svijest o tome kako njihove odluke danas mogu oblikovati svijet u kojem će živjeti.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj aktivnosti započinje kratkom prezentacijom o temi “Priče iz budućnosti” i objašnjava kako zamišljanje budućnosti može pomoći u razmišljanju o stvaranju pozitivnih promjena u društvu. Naglašava važnost kritičkog razmišljanja o tome kako vlastite odluke i vizije mogu oblikovati budućnost.

Tema priče: Sudionici odabiru temu za svoju priču, kao što su ekologija, društveni odnosi, obrazovanje, kultura, osobni ciljevi, zaposlenje, putovanja, ili se mogu fokusirati na osobnu perspektivu, poput toga gdje se vide u budućnosti. Također, sudionici sami određuju period u budućnosti u kojem će se radnja njihove priče zbivati.

Razvoj priče: Sudionici zamišljaju kontekst svoje priče i kreiraju osnovne elemente budućeg svijeta: vrijeme radnje, društvene uvjete, tehnologiju i prirodu. Zatim osmišljavaju glavne likove, njihovu motivaciju i konflikt ili izazov s kojim se suočavaju u tom svijetu.

Pisanje priče: Sudionici pišu svoje priče, opisujući život, izazove i situacije iz budućnosti. Aktivnost može biti individualna ili grupna, ovisno o odabranoj temi i broju sudionika. Sudionici pišu svoje priče u kojima opisuju život, izazove i situacije iz budućnosti.

Prezentacija: Svaki sudionik predstavlja svoju priču grupi. Tako svi imaju priliku podijeliti svoje vizije i dobiti povratne informacije od drugih.

Diskusija: Nakon svake prezentacije, članovi grupe mogu postavljati pitanja ili podijeliti svoje dojmove, čime se potiče diskusija o različitim vizijama budućnosti. Ovim

načinom se potiču sudionici da razmisle o tome što ih u vlastitim pričama posebno motivira i kako bi mogli djelovati u smjeru stvaranja pozitivne budućnosti.

Evaluacija i refleksija: Na kraju aktivnosti, voditelj organizira kratku refleksiju. Sudionici dijele svoja razmišljanja o tome što su naučili iz aktivnosti, kako su doživjeli proces stvaranja priče i što bi željeli poduzeti kako bi ostvarili pozitivne promjene u budućnosti. Kroz ovu refleksiju, sudionici mogu razmisliti o važnosti njihovih ideja u oblikovanju boljeg društva te vrednovati naučeno.

Pitanja za razmišljanje: *Kakvu budućnost želite za svoju zajednicu?; Kako bi idealno društvo izgledalo u vašim očima?; Koje bi promjene htjeli vidjeti u svojoj okolini za 10, 20, 30 godina?; Koje bi tehnologije i inovacije mogle pomoći u stvaranju bolje budućnosti?;*

Koje ideje su ih najviše inspirirale?; Što misle o mogućim promjenama koje su opisali?; Kako se osjećaju u vezi sa svojom ulogom u oblikovanju budućnosti?;

Što mislite da je najvažniji korak u stvaranju bolje budućnosti?; Kako se osjećate kada zamislite pozitivnu budućnost, i kako možete doprinosti toj promjeni?

Dodatno:

Potičite mlade da istaknu emocije i vrijednosti kroz priču, prikazujući što su naučili ili kako se nose s promjenama. U priči, mogu uključiti dijaloge, akciju ili unutarnje monologe kako bi priča bila živopisnija.

Rezultati aktivnosti i metoda SHARE YOUR STORY:

- Povećano samopouzdanje u izražavanju vlastitih ideja i vrijednosti mladih.
- Mladi razvijaju kreativne, tehničke, komunikacijske i izražajne vještine.
- Pобољшanje timskih vještina i suradnje kroz zajedničko stvaranje priča i interakciju.
- Razvijanje kritičkog promišljanja, empatije i sposobnosti gledanja iz perspektive drugih .
- Jačanje međusobnog povjerenja i povezanosti u grupi kroz dijeljenje osobnih priča
- Razvijanje digitalnih kompetencija kroz korištenje alata za storytelling i prezentaciju.
- Povećana svijest mladih o društvenim izazovima i važnosti društvene odgovornosti.
- Omogućeno mladima istraživanje osobnih iskustava ili razmišljanja kroz kreativnu formu
- Razvijena sposobnost izražavanja kroz strukturirano pripovijedanje
- Jačanje samopouzdanja kroz pripovijedanje i prikazivanje osobne perspektive
- Povećana tolerancija i uvažavanje različitih kulturnih i društvenih pozadina.
- Razvijanje sposobnosti slušanja i razumijevanja drugih kroz aktivnu participaciju.
- Jačanje sposobnosti prepoznavanja problema i kreativnog pronalaženja rješenja.

Y.A.5. ART TOOLBOX

Ova metoda nudi mladima fleksibilan prostor za učenje i rast izvan formalnih okvira te ima važnu ulogu u osobnom i društvenom razvoju mladih. Osmišljena je kako bi potaknuo mlade na kreativno izražavanje i razvoj vještina te povezivanja sa svojom zajednicom kroz umjetnost, dizajn i inovativne medije. Aktivnosti i metode se temelje na kombinaciji edukativnih radionica, praktičnih zadataka i suradničkih projekata, gdje mladi kroz umjetnost razvijaju kreativne, tehničke i socijalne vještine, istražujući pritom i vlastite interese. Ovaj pristup omogućava mladima korištenje digitalnih alata i tehnika da se angažiraju u procese stvaranja i izrade prema interesima i potrebama zajednice. Također, omogućava mladima da kroz umjetnički rad istraže svoje vrijednosti, stavove i osjećaje te osnaže identitet.

U sklopu ovih metoda važno je poticati mlade na istraživanje vlastitog izražaja i kreativnosti kako bi ih se potaknulo na sudjelovanje i aktivno uključivanje. Potrebno je osigurati potrebnu informatičku opremu, upoznati ih s digitalnim alatima i tehnikama kako bi otkrili svoje interese i bili motivirani sudjelovati u raznim zadacima i aktivnostima. Osmišljene aktivnosti poput izrade fotografija, videa i digitalnog sadržaja omogućit će mladima da samostalno vode projekta, nauče se osnovama digitalnog stvaranja i oblikovanja te kako povezati umjetnost s društvenim pitanjima. Kroz umjetnost mladi istražuju sebe i svijet oko sebe, razvijajući svijest o vlastitim talentima i mogućnostima, što ih osnažuje za daljnji osobni i profesionalni razvoj.

Opis: Kroz različite umjetničke forme, mladi upoznaju različite kulture, društvene teme i izazove kako bi ih se potaknulo na kritičko razmišljanje i aktivizam.

Cilj: Korištenje umjetnosti kao alata za osobni razvoj, bolje razumijevanje društvenih tema i poticanje društvenog angažmana.

Materijali: laptop/kompjutor, kamera, mobitel, materijali za izlaganje/izložba, digitalni alati za obradu fotografija i videa, materijali za aktivnost oslikavanja, projektor

Metoda: digitalne alati i tehnologije, izložbe, igre, praktični radovi, terenski rad, rasprave, samostalni rad, rad u grupi, kreativno istraživanje, evaluacija, refleksija.

Metoda 1: Stvaranje vizualnog sadržaja

Opis: Kroz ovu aktivnost, mladi će istraživati različite medije kao alate za izražavanje kreativnosti, dok će se baviti temama koje su važne za njihovu zajednicu, čime će biti potaknuti na aktivizam i odgovornost prema društvenim pitanjima. Korištenjem digitalnih alata za izradu videa, ilustracija, fotografija i drugih materijala, mladi će stjecati nove vještine, razvijati kreativnost i aktivno sudjelovati u projektima. Aktivnosti mogu biti individualne ili grupne, uz vodstvo koji će usmjeravati sudionike kroz cijeli proces.

Stvoreni materijali mogu se koristiti za promociju drugih projekata, objavljivanje na društvenim mrežama, online kampanje ili razne oblike informiranja zajednice. Kroz ovaj proces, mladi će naučiti kako koristiti digitalne alate za stvaranje, kreativno izražavanje i promociju, što će im pomoći u razvoju novih vještina i znanja. Stvaranje vizualnog sadržaja ključno je za angažman mladih, osobito onih s manje mogućnosti. Korištenjem jednostavnih alata i kreativnih pristupa, mladi mogu razviti svoje digitalne vještine, komunicirati sa širom publikom, podizati svijest o važnim pitanjima i aktivno sudjelovati u društvenim promjenama. Uz odgovarajuće vodstvo i podršku, vizualni sadržaj postaje snažan alat za osobni razvoj, društvenu uključenost i profesionalni napredak.

Cilj: Omogućiti mladima razvoj digitalnih vještina kroz stvaranje vizualnog sadržaja, potičući ih na kreativno izražavanje, angažman u društvenim pitanjima i aktivnu participaciju u društvenim promjenama.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj uvodi sudionike u aktivnost objašnjavajući važnost vizualnog sadržaja u današnjem digitalnom društvu i kako ga mladi mogu koristiti za izražavanje svojih stavova i angažman u društvenim pitanjima. Predstavljaju se različiti mediji (video, ilustracije, fotografije) kao alati za kreativnost i komunikaciju. U ovoj aktivnosti sudionici mogu raditi samostalno ili u grupama.

Izbor teme: Sudionici biraju temu koja ih zanima ili je važna za njihovu zajednicu. Kroz brainstorming ili grupnu diskusiju, dogovaraju što žele prikazati svojim radom i koje poruke žele poslati.

Izbor alata: Na temelju tema i ciljeva aktivnosti, mladi odabiru odgovarajući alat za stvaranje vizualnog sadržaja. To može biti alat za dizajn, video montažu ili uređivanje fotografija.

Izrada sadržaja: Sudionici provode vrijeme na stvaranju svog vizualnog sadržaja (video, fotografije, ilustracije, plakati) koristeći digitalne alate za njihovu obradu.

Voditelj pruža podršku u korištenju alata i daje smjernice za proces stvaranja i osigurava da svi materijali budu spremni za daljnje korištenje.

Podjela i promocija: Kreirani vizualni sadržaj može se koristiti za različite svrhe, kao što su online kampanje, objavljivanje na društvenim mrežama, izrada promotivnih materijala ili informiranje zajednice o važnim temama. Sudionici nauče kako koristiti ove materijale za komunikaciju sa širom publikom.

Evaluacija i refleksija: Na kraju aktivnosti, sudionici razgovaraju o svom iskustvu stvaranja vizualnog sadržaja, kako su se osjećali tijekom rada i što su naučili. Ovo također može biti prilika za evaluaciju utjecaja njihovog rada, bilo da je riječ o podizanju svijesti ili angažmanu zajednice.

Metoda 2: Umjetnost i angažman

Opis: Umjetnost nudi moćan alat za izražavanje stavova, a u isto vrijeme omogućuje mladima da razvijaju svoju kreativnost, kritičko razmišljanje i angažman u zajednici. kroz ovu aktivnosti, mladi istražuju kako umjetnost može biti korištena za izražavanje društvenih, kulturnih, ekoloških i drugih problema. Umjetnost i angažman je snažna metoda koja mladima omogućuje da izraze svoja mišljenja, osnaže svoje kreativne vještine, i postanu aktivni sudionici u društvenim promjenama. Ova metoda pruža im platformu za razmjenu ideja, kritičko razmišljanje, i pruža priliku za utjecanje na zajednicu i šire društvo. Korištenje umjetnosti kao alata za društveni angažman ne samo da im pomaže razviti vlastite vještine, nego također doprinosi podizanju svijesti o važnim pitanjima i potiče pozitivne promjene.

Cilj: Omogućiti mladima da koriste umjetnost kao alat za izražavanje svojih stavova, razvijanje kreativnih vještina i kritičkog razmišljanja, te postanu aktivni sudionici u društvenim promjenama i podizanju svijesti o važnim društvenim, kulturnim i ekološkim pitanjima.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s osnovnim ciljevima aktivnosti, objašnjavajući kako umjetnost može biti snažan alat za izražavanje stavova i mišljenja te doprinosi društvenim promjenama. Naglašava važnost kreativnog angažmana u istraživanju društvenih, ekoloških i kulturnih pitanja, te kako umjetnost može podići svijest o važnim temama i inspirirati druge na akciju. Sudionicima se objašnjava proces odabira teme, stvaranja umjetničkih djela i korištenja različitih alata za stvaranje te se motiviraju na aktivno sudjelovanje i suradnju u grupama.

Odabir teme: Sudionici biraju temu koju žele istraživati kroz umjetnost, kao što su

ekološka pitanja, društvena pitanja, kulturna baština ili bilo koja tema koja im je važna. Kroz brainstorming ili grupnu diskusiju, razgovaraju o tome što ih motivira i što žele postići svojim umjetničkim radom.

Terenski rad: Sudionici šetaju gradom ili prirodom, bilježeći trenutke svakodnevnog života ili elemente povezane s odabranom temom. Fotografiraju ili snimaju video materijale koji odražavaju njihov pogled na grad, zajednicu ili određene društvene probleme. Ovdje mogu koristiti mobitele, fotoaparate ili kamere, a kasnije mogu koristiti digitalne alate za obradu i stvaranje svojih radova.

Kreiranje djela: Sudionici provode vrijeme na stvaranju svog umjetničkog djela (fotografije, video zapisa, plakata i sl.). Mogu koristiti različite digitalne alate za obradu i izradu svojih djela. Ovisno o vrsti projekta, rad može biti individualan ili grupni, uključujući suradnju i dijeljenje ideja među sudionicima.

Evaluacija i refleksija: Nakon završetka projekta, mladi bi trebali razgovarati o tome što su naučili tijekom procesa, kako su se osjećali dok su radili na svom umjetničkom projektu i kako umjetnost može utjecati na promjenu svijesti i ponašanja u društvu. Evaluacija također uključuje analizu utjecaja koji je njihov rad imao na zajednicu, na primjer, povećanje svijesti o važnim temama ili inspiriranje drugih na akciju.

Dodatno:

Nakon što su radovi završeni, mogu se organizirati javna događanja, poput izložbe fotografija i sl. kako bi mladi javnosti mogli predstaviti svoje radove. To mogu biti fizičke izložbe, događanje na društvenim mrežama.

Metoda 3: Street art

Opis: Ova metoda uključuje kreativni angažman mladih u oslikavanju javnih površina, gdje mladi stvaraju umjetnost koja odražava ideje i stavove važnih za njihovu zajednicu. Aktivnosti poput izrade murala, grafita, plakata i drugih oblika street arta omogućuju mladima da uče tehničke aspekte umjetnosti, dok istovremeno osvještavaju društvene teme kroz vizualni izraz. Oslikavanje javnih prostora pomaže mladima u razvijanju vještina javnog izražavanja i suradnje, te jača zajedništvo u lokalnoj zajednici. Ova metoda ne samo da potiče kreativni angažman, već omogućava mladima aktivno sudjelovanje u oblikovanju svog urbanog prostora i doprinos kulturnom bogatstvu zajednice. Kroz street art, mladi mogu izražavati svoje misli, angažirati se u društvenim pitanjima i stvarati vizualnu ljepotu u svojim zajednicama, čime doprinose društvenim promjenama.

Cilj: Potaknuti mlade na kreativno izražavanje, razvoj umjetničkih vještina i angažman u društvenim pitanjima kroz oslikavanje javnih prostora, čime doprinose kulturnom bogatstvu i jačanju zajednice.

Način provedbe:

Odabir lokacije u zajednici te osiguravanje dozvole za korištenje javnog prostora

Definiranje teme: Kroz radionice ili grupne diskusije s mladima odredi se tema koja će biti predstavljena kroz uličnu umjetnost. Teme mogu biti socijalne, ekološke, političke ili kulturne prirode, vezane uz potrebe i stavove mladih ljudi.

Priprema materijala: Pripremite potrebne materijale poput boja, sprejeva, četki, platna ili drvenih panela, prema vrsti umjetničkog izraza koji planirate koristiti. Osigurajte sigurnosne mjere, kao što su rukavice i zaštita za oči, ako koristite sprejeve ili sl..

Razrada ideje: Mladi će zajedno osmisliti vizualni prikaz svojih ideja, a može se koristiti papir za skice ili digitalni alati za izradu dizajna. Svi sudionici mogu doprinosti idejama, motivima i bojama koje će koristiti.

Oslikavanje: Nakon finaliziranja skica, mladi počinju s oslikavanjem javnih površina. Aktivnost uključuje kreativnu suradnju među mladima gdje će učiti tehnike ulične umjetnosti, bojenja, crtanja i slikanja.

Javni događaj: Nakon završetka rada, može se organizirati događaj na kojem mladi predstavljaju svoja umjetnička djela. Ovdje mogu razgovarati o temama koje su obrađivali, inspiraciji i procesu rada, potičući tako diskusiju i dijalog unutar zajednice. Ovo je dobar način promoviranja rada mladih u zajednici.

Promocija i vidljivost: Aktivnost možete dokumentirati kroz fotografije, video materijale ili putem društvenih mreža. Time će se stvoriti vizualni zapis aktivnosti i omogućiti mladima da podijele svoje radove sa širom javnosti.

Evaluacija i refleksija: Diskusija o umjetničkim tehnikama, temama i porukama koje radovi nose i poticanje sudionika na refleksiju o tome kako street art utječe na njih i zajednicu.

Dodatno:

Aktivnost može poslužiti i kao prilika za mlade da se educiraju o društvenim, ekološkim i kulturnim temama te ih tako integriraju u svoje umjetničke izraze.

Prilikom oslikavanja i uređenja javnih površina i prostora, važno je osigurati potrebnu dozvolu od nadležnih tijela ili vlasnika prostora.

Metoda 4: Izazovi kreativnosti

Opis: Ova metoda je serija igara i kreativnih izazova (poput "10-minutnog crteža" ili "neobične umjetničke tehnike") osmišljenih za poticanje maštovitosti, suradnje i inovativnog razmišljanja među mladima. Aktivnost uključuje različite igre i zadatke koji se baziraju na kreativnom izražavanju, a u kojima sudionici imaju ograničeno vrijeme za stvaranje svojih djela koristeći različite predmete, tehnike i materijale (knjige, papir, karton, predmete, olovke i sl.). Ova aktivnost ne samo da potiče kreativno izražavanje, timski rad i razvoj vještine rješavanje problema, već također jača osjećaj zajedništva i podrške među mladima te pruža mladima priliku da istraže svoju maštu i razvijaju svoje umjetničke sposobnosti kroz zabavne i interaktivne igre.

Cilj: Razvijati kreativne i umjetničke vještine mladih, poticati timski rad i suradnju te samopouzdanje mladih kroz brzo smišljanje kreativnih rješenja.

Način provedbe:

Aktivnost „Izazovi kreativnosti“ može se organizirati kao jednodnevni događaj ili kao niz radionica tijekom određenog razdoblja, ovisno o potrebama sudionika ili projekta.

Uvod: Voditelj priprema i zapisuje izazove na kartice te upoznaje sudionike s izazovom i sudjelovanjem. Pojašnjava navodeći primjere izazova, poput izrade predmeta od postojećih predmeta koji se nalaze u prostoriji, osmišljavajući priču, rješenje ili izum, i sl.

Rad: Svaki sudionik odabire jedan izazov na kojem je određen zadatak; nacrtati, osmisliti ili stvoriti korisni predmet, rješenje ili izum. Zadatak je stvoriti sliku, priču, skulpturu, instalaciju ili drugi oblik djela u okviru zadanog vremena. Primjeri izazova: urediti prostor u Centru mladih, izraditi logo za aktivnost, promovirati kulturni događaj i sl.)

Trajanje aktivnosti: Vrijeme za izvršavanje zadataka ovisi i o postavljenim izazovima, npr., ako se sudionici moraju izraziti slikom, potrebno vrijeme je 10 min. Nakon završetka, sudionici predstavljaju svoja djela te objašnjavaju izbor materijala i tehniku.

Diskusija i refleksija: Svi razgovaraju o aktivnosti i iskustvu, na koji način su se nosili s izazovima te vrednuju naučeno.

Dodatno: Ova aktivnost se može prilagoditi i koristiti za druge teme, poput razvoj komunikacijskih i prezentacijskih vještina ili slično.

Metoda 5: Festival umjetnosti „Izrazi se!

Opis: Događaj koji okuplja mlade kako bi prezentirali svoja umjetnička djela, radove i projekte, potičući kreativnost, zajedništvo i angažman unutar zajednice. Ovaj način pruža mladima jedinstvenu priliku da se kreativno izraze, upoznaju s različitim alatima u umjetnosti te sudjeluju u stvaranju pozitivnog društvenog okruženja. Kroz raznolike aktivnosti, festival ne samo da obogaćuje kulturnu scenu, već i potiče dijalog i zajedništvo unutar lokalne zajednice. Ovo je dobar način promoviranja rada mladih u zajednici te poticanje mladih na aktivno sudjelovanje i uključivanje.

Cilj: Promicanje umjetnosti u zajednici, jačanje vještina, interesa, samopouzdanja, osnaživanje osjećaja pripadnosti mladih.

Način provedbe:

Planiranje: Prilikom planiranja festivala uključite mlade u sve faze ove aktivnosti; planiranje, ideje, provedba, promocija i sl. Ova faza počinje u zadanom razdoblju prije održavanja festivala te bi se trebali održavati redovni sastanci timova i komunikacija u fazi planiranja.

Odabir tematske godine: Tema može biti usmjerena na mlade, ples, zaštitu okoliša, inkluziju ili kultura izražavanja.

Organizacija: Prvo treba definirati datum, lokaciju i ciljnu skupinu festivala. Potrebno je osmisliti različite umjetničke kategorije (slikarstvo, glazba, ples, drama, itd.) i otvoriti prijave za sudjelovanje. Organizirati prostor za izložbe, predstave i nastupe te osigurati potrebne resurse i materijale.

Formiranje tima: Tim mladih, volontera, voditelja i organizatora koji će pomoći u koordinaciji aktivnosti, promociji festivala i osiguravanju resursa, podjeli zadataka prema potrebi organizacije.

Prijava sudionika: Otvorite prijave za sudjelovanje mladih i njihovih radova te se koristite različitim medijskim kanalima kako biste informirali širu javnost o planiranom događaju.

Priprema aktivnosti: U sklopu festivala se mogu organizirati brojne aktivnosti, poput radionica, diskusija, prikazivanje videa, izložbi, izazova, nagrada i sl. ovisno o temi festivala te treba izraditi program festivala i raspored aktivnosti.

Promocija festivala: Koriste se društvenim mrežama, lokalnim medijima, plakati, letci i partnerstva s drugim organizacijama kako bi se promovirao festival i potaknulo sudjelovanje. Korištenje digitalnih alata za promoviranje događanja, uključujući web stranice, društvene mreže, video sadržaje i sl.

Evaluacija i refleksija: Nakon završetka događaja razgovarajte sa sudionicima o provedenoj aktivnosti, njihovim dojmovima, iskustvu, izazovima i naučenom.

Dodatno: Festival umjetnosti može se organizirati se kao jednodnevni ili višednevni događaj, ovisno o resursima i planiranju. Festival se može održati na otvorenom (npr. u parku, na trgu) ili u zatvorenim prostorima (npr. u školama, kulturnim centrima).

Rezultati aktivnosti i metoda ART TOOLBOX:

- Mladi razvijaju umjetničke vještine i samopouzdanje u kreativnom izražavanju.
- Mladi razvijaju razumijevanje za društvene probleme te vještine kako ih interpretirati kroz umjetnički izraz.
- Mladi stječu tehničke kompetencije u digitalnom stvaranju i bolje razumiju proces vizualne komunikacije. Mladi stječu znanja i vještine u digitalnoj produkciji, što ih priprema za daljnje kreativno izražavanje u digitalnom svijetu.
- Mladi stječu vještine snimanja i uređivanja fotografija koje mogu koristiti za osobne projekte, društvene mreže ili dokumentiranje događanja.
- Poticanje kreativnog angažmana mladih u zajednici, razvoj timskog rada i razumijevanje umjetnosti kao javnog izraza.
- Mladi su upoznati s raznim načinima kreativnog izražavanja te imaju jasniju sliku o tome kako umjetnost može utjecati na društvo.
- Sudjelovanjem u aktivnosti mladi istražuju sebe i svijet oko sebe, stječu, samopouzdanje, brojne vještine i znanje koji doprinosi osobnom i profesionalnom razvoju mladih.
- Jačanje osjećaja zajednice i socijalne uključenosti jer se mladi povezuju s vršnjacima i lokalnom zajednicom, čime se smanjuje socijalna izolacija i razvija osjećaj pripadnosti te se doprinosi razvoju zajednice.
- Mladi kroz razne umjetničke oblike otkrivaju vlastite talente, istražuju nove medije i oblikuju nove načine za interakciju sa zajednicom.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE „DRUŠTVO BEZ OTPADA“ U RADU S MLADIMA

Primjeri dobre prakse „Društvo bez otpada“ uključuje prikaz uspješnih projekata i inicijativa koji provodi Ekološka udruga „Krka“ Knin već dugi niz godina na području grada Knina i šire. Navedeni primjeri se bave temama smanjenja otpada, recikliranja, ponovne upotrebe, očuvanja okoliša, društvenog poduzetništva i održivog razvoja. Mladi se kroz navedene primjere uče konkretnim praksama koje mogu primijeniti u svom svakodnevnom životu te dobivaju alate za pokretanje sličnih inicijativa u svojoj zajednici.

Navedeni primjeri dobre prakse imaju za cilj povećati svijest mladih o važnosti očuvanja okoliša kroz smanjenje otpada te ih potaknuti na usvajanje navika i znanja za održivi način života te inspirirati mlade kroz primjere uspješnih inicijativa koje doprinose društvu bez otpada.

Eko knjižnica igračaka - predstavlja inovativan projekt koji djeci i mladima omogućuje besplatnu posudbu igračaka, smanjujući potrebu za njihovom kupovinom i potičući održive navike. Roditelji besplatno učlanjuju svoju djecu, koja dobivaju člansku iskaznicu za pristup bogatom izboru raznovrsnih igračaka. Knjižnica funkcionira po principu besplatnog članstva, uz simboličan uvjet da se prilikom upisa donese jedna stara igračka. Svako dijete može posuditi do tri igračke na period od mjesec dana. Ovaj koncept ne samo da smanjuje nepotrebno gomilanje predmeta, već aktivno doprinosi očuvanju okoliša promovirajući ponovnu uporabu i smanjenje otpada. U sklopu knjižnice organiziraju se dodatni sadržaji za djecu i mlade, poput ekoloških, edukativnih i kreativnih radionica, prikupljanja igračaka i knjiga te se provode brojni projekti u suradnji sa školama i udrugama.

Kroz ovaj projekt, djeca i mladi uče o održivom načinu života te razvijaju svijest o vrijednostima ponovne uporabe i ekološko osviještenog ponašanja, a roditelji i građani postaju aktivni članovi zajednice koji donirajući igračke postaju odgovorni prihvaćajući održive navike i doprinose očuvanju okoliša.

Eko knjižnica igračaka potiče zajedništvo, inkluziju, solidarnost i odgovornost prema resursima. Aktivnost doprinosi smanjenju konzumerizma, educira o važnosti očuvanja prirodnih resursa i pruža praktičan primjer održivih rješenja za zajednicu. Također, korisnici razvijaju osjećaj odgovornosti, empatije i brige za okoliš, a roditeljima nudi ekonomski prihvatljiv i ekološki koristan način zadovoljavanja potreba za igračkama. Eko knjižnica igračaka stoga predstavlja mjesto jednakih prilika za igru, učenje i razvoj, potičući održive prakse i pozitivne vrijednosti u zajednici.

Cilj: Potaknuti održivi način života kroz ponovnu uporabu igračaka, educirati djecu i mlade o očuvanju okoliša te promovirati jednakost, odgovornost i solidarnost u zajednici.

Metode: Edukativne, ekološke i kreativne radionice, suradnja s lokalnom zajednicom, članke iskaznice, posudba igračaka, aktivno sudjelovanje zajednice, evidencija igračaka i članova.

Materijali: Edukativni i kreativni materijali, tehnička oprema, papiri, olovke, bojice, reciklirani materijali za radionice, članske iskaznice, razne igračke za posudbu.

Na sljedećim linkovima možete pogledati videa o Eko knjižnici igračaka u Kninu i Šibeniku:

Knin: www.youtube.com/watch?v=xzXAYla_mEE

Šibenik: www.youtube.com/watch?v=r0bcOfXBICE&t=142s

Kućice za igračke i knjige- predstavljaju jedinstvenu inicijativu postavljanja malih kućica s natpisom: **UZMI, VRATI, DONIRAJ, IGRAJ SE, ČUVAJ!**, na javnim mjestima gdje djeca i odrasli mogu posuđivati ili ostavljati igračke i knjige na području grada Knina i šire. Ova inicijativa potiče razmjenu i ponovnu uporabu predmeta, čime se smanjuje otpad, aktivno sudjelovanje, jača zajedništvo u lokalnoj zajednici i promiču održive navike.

Inspiracija za ovaj projekt dolazi od svjetskog pokreta Little Free Library, koji funkcionira po principu slobodne razmjene knjiga ("jednu uzmeš, jednu daš") i promovira čitanje među djecom i odraslima. Projekt "Eko kućice za igračke i knjige" je spoj i nadgradnja ove inicijative i Eko knjižnice igračaka.

U sklopu projekta Eko kućice za igrače provodile su se i ekološko-edukativne radionice za djecu vrtičke dobi, izrada i podjela promotivnih materijala i videa. Kućice za igračke i knjige su postavljene na javnim površinama, poput vrtića, škola, udruga, parkova na području grada Kninu, Šibensko-kninskoj županiji i šire, čineći ih dostupnima široj zajednici. Nadopunu sadržaja kućica rade lokalni i međunarodni volonteri te zaposlenici Ekološke udruge „Krka“ Knin. Kroz ovaj projekt djeca i mladi uče o održivim praksama, odgovornom postupanju prema igračkama i knjigama, promiče se razvoj svijesti o ekološkoj odgovornosti, važnosti očuvanja okoliša i usvajanja zelenih navika. Istovremeno se potiče kultura čitanja i igre, što doprinosi razvoju njihove kreativnosti, mašte i socijalnih vještina.

Cilj: Kroz inovativan pristup, projekt ima za cilj buđenje ekološke svijesti kod djece i odraslih, poticanje odgovornijeg postupanja prema igračkama i knjigama te promoviranje ponovne uporabe kao održivog načina života.

Metode: Edukativne, ekološke i kreativne radionice, suradnja s lokalnom zajednicom, članke iskaznice, posudba igračaka, aktivno sudjelovanje zajednice, volonterski rad, evidencija igračaka i članova.

Materijali: Edukativni i kreativni materijali, tehnička oprema, papiri, olovke, bojice, reciklirani materijali za radionice, članske iskaznice, razne igračke za posudbu.

Na sljedećem linku možete pogledati video o Eko kućicama za igračke u Kninu:

www.youtube.com/watch?v=_0t1jPjdPSE&t=43s

Sajam razmjene predmeta- ova inicijativa je nastala na osnovu potrebe zajednice kako bi se potaknula razmjena i ponovna uporaba predmeta kao jedan od načina smanjenja stvaranja otpada i očuvanja okoliša.

Aktivnost se organizira kao interaktivan događaj koji može uključivati edukativne i kreativne radionice na ekološke teme poput, kompostiranja, ponovne upotrebe, načini smanjenja stvaranja otpada, recikliranja te u kojima sudionici kroz praktični dio mogu naučiti primjenjivati naučeno, izrađujući nove predmete služeći se nekom od održivih tehnika. Kroz dodatne aktivnosti promiče se ponovnu uporabu, smanjenje otpada, održive navike i produljenje životnog vijeka predmeta i odgovorno ponašanje prema okolišu.

Sajam razmjene predmeta omogućava članovima zajednice da donesu svoje korištene predmete, poput odjeće, knjiga, igračaka, kućanskih potrepština i drugih stvari te ih razmjenjuju za predmete drugih sudionika. Ova aktivnost spaja edukaciju, ekološku odgovornost i kreativnost, istovremeno promičući održive životne prakse te stvara priliku za razmjenu iskustava, znanja i ideja.

Cilj: Razvijanje svijesti kod građana o važnosti kruženja predmeta, odnosno o važnosti sprječavanja nastanka otpada i ponovne uporabe.

Metode: Edukacija, informiranje, radionice, sajam, volonterski rad, promocija.

Materijali: Objave, materijali za radionice, računalna oprema, projektor, edukativni materijali.

Facebook grupa Druškanići- stvorena s ciljem poticanja građana na ponovnu upotrebu i smanjenje stvaranja otpada. Grupa omogućuje članovima da doniraju, razmjenjuju ili traže razne predmete, uključujući odjeću, obuću, igračke, opremu za bebe, sitne kućanske potrepštine, knjige, namještaj i druge korisne stvari. Također građani doniraju Udruzi određene stvari za djecu i odrasle koje se svakodnevno objavljuju na Facebook stranici Druškanići i izlažu ispred ureda Udruge. U ovoj

aktivnosti sudjeluju lokalni i međunarodni volonteri te zaposlenici Udruge koji pregledavaju i sortiraju donirane stvari, odjeću, obuću, igračke i sl.

Kroz ovu platformu, članovi zajednice aktivno sudjeluju u kružnom gospodarstvu, promovirajući održiv način života te doprinose u očuvanju okoliša.

“Druškanići” je primjer kako jednostavna online inicijativa može imati pozitivan utjecaj na zajednicu i okoliš, istovremeno educirajući mlade i odrasle o važnosti održivih praksi. U sklopu ove aktivnosti su se provodili brojne projekte aktivnosti, edukativne i kreativne radionice za djecu, sajam razmjene dječje opreme, organizirale akcije prikupljanja knjiga i bilježnica te akcije solidarnosti za zajednicu i šire.

Cilj: Poticanje građana na razmjenu i ponovnu uporabu predmeta, smanjenje stvaranja otpada i prihvaćanje održivih navika za očuvanje okoliša.

Metode: Objavljivanje, razmjena, Facebook stranica, radionice, sajam, informiranje, volonterski rad, akcije prikupljanja, aktivno sudjelovanje zajednice.

Materijali: Fotografije, raznovrsni predmeti, promotivni materijali, laptop, Internet, kutije za prikupljanje.

Na sljedećem linku možete pogledati više o Facebook grupi Druškanići:

novoruko.com/facebook-grupa-druskanic/

Zeleni telefon- predstavlja alata za građane koji žele prijaviti neki problem vezan za zaštitu okoliša i prirode te služi kao servis građanima za dobivanje informacija, pokretanje inicijativa, organiziranje akcija, medijsko aktualiziranje problema okoliša i prirode. Nakon zaprimljenog poziva pristupa se rješavanju problema u suradnji s nadležnim institucijama.

Neke od aktivnosti Zelenog telefona su: dežurstvo na Zelenom telefonu, evidencija obrazaca, provjera slučajeva na terenu, pravni savjeti građanima, sastanak s koordinacijom Mreže ZT-a Hrvatske, medijska kampanja, promocija, zagovaranje i sl. Osnovana je i Mreža Zelenih telefona tako da svaka udruga koja je članica pokriva županiju u kojoj ima sjedište, a neke od udruga i susjedne županije. Ekološka udruga „Krka“ Knin pokriva Šibensko-kninsku županiju te na Zelenom telefonu rade volonteri i zaposlenici Udruge.

Cilj: Poticanje građana na aktivnije sudjelovanje u zaštiti okoliša, a nadležnih institucija na učinkovitije rješavanje problema u okolišu.

Metode: evidencija prijava, izrada izvještaja i statistika, suradnja s nadležnim institucijama, savjetovanje, medijske kampanje i promocija, zagovaranje, mreža zelenih telefona.

Materijali: promotivni materijali, izvještaji, telefonska linija, računalna oprema, objave.

Javne špine- postavljeno pet javnih slavina s besplatnom pitkom vodom za sve građane s ciljem smanjenja upotrebe, prikupljanja, deponiranja, transportiranja i uporabe plastične ambalaže, kao i onečišćenja okoliša plastičnim otpadom. U sklopu projekta su provedene edukativno-informativne kampanje za građane i učenike u OŠ o štetnosti plastike na okoliš i ljudsko zdravlje, ekološkim problemima uzrokovanim plastikom, smanjenju korištenja plastike i plastičnih boca te poticanje korištenja višekratnih boca.

Cilj: Smanjenje korištenja plastičnih boca, čime se doprinosi smanjenju plastičnog otpada, očuvanju okoliša i promoviranju održivih navika među građanima, osobito poticanjem korištenja višekratnih boca.

Metode: edukacija, radionice, informiranje, suradnja s nadležnim institucijama, kampanje, promocije

Materijali: edukativni materijali, prezentacija, računalna oprema, projektor, objave, javne špine, dozvole.

Sajam razmjene sjemena - je edukativni jednodnevni sajam razmjene autohtonog i introduciranog sjemena (povrće, voće, cvijeće, ljekovito i aromatično bilje). U sklopu sajma osim slobodne razmjene sjemena održavaju se i stručna predavanja na teme: „Kako povećati bioraznolikost na poljoprivrednim površinama“; „Permakultura i regenerativna poljoprivreda“; „Kako imati hranu dostupnu cijele godine u vrtu“, te radionice: „Kako sakupiti sjeme povrća?“ i „Od sjemena do stola“.

Ciljevi projekta su razmjena sjemena te širenje i očuvanje povrtnih, voćnih i ostalih biljnih ljekovitih i aromatičnih vrsta te sorti na području Šibensko-kninske županije, upoznavanje stanovnika s načinima njegovanja bioraznolikosti u vrtu te s pojmovima permakulture i regenerativne poljoprivrede. Projekt je isto tako namijenjen poticanju poljoprivredne djelatnosti i podizanju svijesti o važnosti očuvanja sjemena. Kroz ovaj projekt, sudionici ne samo da uče o biljkama i sjemenima, već i o važnosti očuvanja biljne raznolikosti, ekološkog uzgoja te održivosti u poljoprivredi i vrtlarenju. Isto tako omogućuje im se da razumiju važnost očuvanja biljne raznolikosti, potiče ih na upotrebu ekološki prihvatljivih metoda uzgoja te im pomaže u učenju o održivosti u prehrambenom lancu.

Cilj: Promovirati razmjenu autohtonog i introduciranog sjemena, očuvanje biološke raznolikosti, poticanje ekološkog uzgoja i podizanje svijesti o održivim metodama

poljoprivrede i vrtlarenja.

Metode: sajam razmjene, edukacija, informiranje, radionice, suradnja, promocija, volonterski rad, prezentacija.

Materijali: računalna oprema, projektor, edukativni i informativni materijali, objave, sjemena, materijali za radionice, vrećice za sjemena.

Društveni centar Promina- nastao je provedbom projekta koji je sufinanciran sredstvima Europskog socijalnog fonda s ciljem uspostave Društvenog centra kroz model javno-civilnog partnerstva na području Općine Promina, u partnerstvu Ekološke udruge „Krka“ Knin i Općine Promina te Veleučilište Marko Marulić Knin. U sklopu projekta uspostavljen je Društveni centar, osiguran „coworking“ prostor za brojne udruge, provedene su brojne aktivnosti za djecu, mlade i građane, razvijena i provedena 2 volonterska programa, otvorena Eko knjižnica igračaka kako bi se povećali sadržaji za lokalno stanovništvo i unaprijedila kvaliteta življenja. Nakon završetka projekta nastavila se suradnja Općine Promina i Ekološke udruge „Krka“ Knin te se i danas provode brojni projekti, aktivnosti, radionice kao i rad Eko knjižnice igračaka. Ovaj centar pruža mladima priliku za aktivno sudjelovanje u društvenom životu zajednice kroz raznovrsne aktivnosti i programe, osigurava prostor za kreativno izražavanje, edukaciju i volonterski rad, što doprinosi njihovom osobnom i profesionalnom razvoju. Jedna od aktivnosti koje se provodi u centru je i Klub mladih projekta „Think Green, Act Local“ s cilj osnaživanja mladih i pružanje podrške mladima ruralnog područja kako bi se omogućile jednake prilike i mogućnost za sudjelovanje i razvoj.

Cilj: Uspostavom Društvenog centra Promina, kroz model javno-civilnog partnerstva, povećat će se raspon usluga i kapacitet organizacija civilnog društva (OCD-a) te će se unaprijediti kvaliteta življenja građana u lokalnoj zajednici. Osmišljavanje, razvoj i uvođenje suvremenih inicijativa za sudjelovanje građana u procesu upravljanja prostorima u javnom vlasništvu u lokalnoj zajednici i/ili na regionalnoj razini.

Metode: edukacije, informiranje, radionice, info kampanje, Eko knjižnica igračaka, predavanja, kulturni događaji, izložbe, promocija, volonterski rad, učenje.

Materijali: računalna i tehnička oprema, papiri, flomasteri, materijali za radionice, edukativni i informativni materijali, kalendar događanja, objave, prezentacije, fotografije, Info pult.

Društveno poduzeće Marunuša- je osnovala Ekološka udruga "Krka" Knin 2013. godine s ciljem samofinanciranja udruge. Godine 2018., društveno poduzeće MARUNUŠA j.d.o.o. izabrano je među pet najboljih hrvatskih društvenih poduzeća, zahvaljujući inovativnom projektu pokretanja turističke agencije koja se fokusira na promociju prirodne i kulturne baštine grada Knina. 2020. godine Udruzi su odobrena EU sredstava za provedbu projekta „Eko društveni poduzetnici“ te MARUNUŠA j.d.o.o. uvrštava kriterije poslovanje prema društveno-poduzetničkom principima.

Cilj projekta je bio stvoriti preduvjete za održivi razvoj ruralnih sredina s područja Šibensko-kninske županije te unaprijediti društveno odgovorne gospodarske djelatnosti jačanjem kapaciteta i povećanjem znanja i vještina zaposlenih i nezaposlenih članova udruge „Krka“ i MARUNUŠA j.d.o.o. za obavljanje društveno-poduzetničkih aktivnosti. Kroz projekt su izrađeni poslovni i marketinški plan, osmišljena 4 paketa turističkih usluga, a zaposleni i nezaposleni članovi udruge „Krka“ i MARUNUŠA j.d.o.o. povećali znanja i vještine te ojačali kapacitete pravnih subjekata. Za potrebe informiranja koncepta društvenog poduzetništva provodile su se radionice, info kampanje i dijelili promotivni materijali. Ovim projektom omogućena je transformacija tvrtke Marunuša j.d.o.o. u društvenog poduzetnika koja podupiru održivi razvoj i društveno odgovorno poslovanje. Primjer društvenog poduzeća Marunuša pokazuje kako udruge mogu koristiti društveno odgovorne modele poslovanja za ostvarivanje višestrukih koristi za zajednicu i okoliš.

Cilj: Stvoriti preduvjete za održivi razvoj ruralnih sredina s područja Šibensko-kninske županije te unaprijediti društveno odgovorne gospodarske djelatnosti jačanjem kapaciteta i unaprjeđenjem znanja i vještina zaposlenika i nezaposlenih članova/suradnika za obavljanje društveno-poduzetničkih aktivnosti.

Metode: edukacija, projekt, radionice, info kampanje, suradnja, terenski rad, suradnja u zajednici, promocija, pružanje usluga,

Materijali: računalna oprema, promotivni i edukativni materijali, oprema za turističke ponude, web platforma, uredska oprema.

METODE, AKTIVNOSTI I ALATI U RADU S MLADIMA S MANJE MOGUĆNOSTI NA TEME ZAŠTITA OKOLIŠA, ODRŽIVI RAZVOJ I DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Rad s mladima s manje mogućnosti zahtjeva prilagođen i osnažujući pristup koji potiče njihovo uključivanje, aktivno sudjelovanje i razvoj kompetencija. Sljedeće metode, aktivnosti i alati usmjereni su na teme zaštite okoliša, održivog razvoja i društvenog poduzetništva, s posebnim naglaskom na stvaranje jednakih prilika za sve mlade.

Primjenom ovih metoda, aktivnosti i alata, rad s mladima s manje mogućnosti postaje inkluzivan i produktivan. Ne samo da mladi stječu nove vještine i znanja, već se razvijaju kao aktivni sudionici u društvu i zaštiti okoliša, uz istovremeno njegovanje poduzetničkog duha koji doprinosi održivom razvoju njihovih zajednica.

Rad s mladima na navedene teme ključan je za osnaživanje novih generacija da postanu aktivni nositelji promjena te graditelji održivijeg i pravednijeg društva. Ove teme su od izuzetne važnosti jer izravno utječu na budućnost zajednica i našeg planeta. Kroz aktivnosti, mladi razvijaju ekološku svijest, stječu praktične vještine i zelene navike, postajući aktivni građani i pokretači promjena koji oblikuju svijet u kojem će buduće generacije živjeti odgovornije prema prirodi i ljudima.

Zaštita okoliša

- Mladi su čuvari budućnosti i imaju priliku postati predvodnici u borbi protiv klimatskih promjena, gubitka biološke raznolikosti i zagađenja.
- Podučavanje mladih o odgovornom ponašanju prema okolišu (npr. recikliranje, smanjenje otpada, energetska učinkovitost) razvija ekološku svijest i stvara trajne pozitivne navike.
- Aktivnosti u zaštiti okoliša potiču mlade da se uključe u lokalne i globalne inicijative, pridonoseći stvaranju održivih zajednica.

Održivi razvoj

- Mladi uče kako se uravnotežuju ekonomski, društveni i okolišni interesi, što je temelj održivog razvoja.
- Uključivanje mladih u projekte održivog razvoja osnažuje se njihova uloga odgovornosti u očuvanju prirodnih resursa, potiče ih se na aktivno sudjelovanje te im se pruža prilika da primijene kreativna i inovativna rješenja za društvene

izazove i održi razvoj zajednice.

- Razumijevanje održivog razvoja pomaže mladima da postanu svjesni potrošači i odgovorni građani koji znaju kako donositi odluke s dugoročnim pozitivnim utjecajem.

Društveno poduzetništvo

- Poticanje mladih na društveno poduzetništvo omogućuje im da kombiniraju inovacije i poslovne modele za rješavanje društvenih i ekoloških problema.
- Društveno poduzetništvo mladima pruža priliku za osnaživanje i stvaranje karijera koje nisu usmjerene samo na profit, već i na pozitivan utjecaj na zajednicu.
- Razvijaju ključne vještine, poput timskog rada, vođenja, kritičkog razmišljanja i kreativnosti, što ih čini konkurentnima na tržištu rada.

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnim i video materijalima!**

G.A.1. ZAŠTITA OKOLIŠA

Zaštita okoliša odnosi se na očuvanje prirodnih resursa i smanjenje negativnog utjecaja ljudskih aktivnosti na ekosustave. Mladi su budući donositelji odluka. Njihovo razumijevanje važnosti očuvanja prirodnih resursa ključno je za održavanje ekološke ravnoteže. Edukacijom o zaštiti okoliša mladi razvijaju osjećaj odgovornosti i svijesti o važnosti smanjenja negativnog utjecaja na prirodu. Rad s mladima na temu zaštite okoliša ključno je za osiguranje održive budućnosti jer mladi predstavljaju generaciju koja će se suočavati s posljedicama današnjih ekoloških izazova. Neformalnim učenjem i uključivanjem mladih u aktivnosti vezane uz zaštitu okoliša ima višestruke koristi za njih same, njihove zajednice i šire društvo. Ulaganje u njihove vještine, znanja i svijest nije samo ulaganje u njihov razvoj, već i u očuvanje planeta za sve.

Cilj: Poticanje ekološke svijesti, odgovornog ponašanja prema prirodi i aktivnog sudjelovanja u očuvanju okoliša mladih kroz edukativne i praktične pristupe.

Metode: radionice, edukacija, praktične aktivnosti, diskusija, brainstorming, terenski rad, evaluacija, refleksija, kreativni rad, rad u grupama, prezentiranje, analiza, akcije čišćenja, fotografranje.

Materijali: Papir, olovke, laptop, projektor, internet za istraživanje, prezentacije, biorazgradive vreće za otpad, rukavice za čišćenje, informativni i edukativni materijali, materijali za radionice, mobitel, kamere, kartice, reciklirani materijali.

Metoda 1: Eko Triatlon

Kombiniranjem fizičke aktivnosti (šetnje), konkretnih ekoloških doprinosa (prikupljanje otpada) i kreativnog izražavanja (fotografiranje), mladi razvijaju ekološku svijest, vještine timskog rada i kreativnost. Eko Triatlon nije samo aktivnost, već i iskustvo koje sudionicima pruža osjećaj postignuća i svijest o njihovoj ulozi u očuvanju okoliša. Ova metoda osmišljena je kako bi mlade uključila u rješavanje ekoloških izazova kroz praktične, zabavne i edukativne metode. Mladi se kroz ovu aktivnost povezuju s prirodom, razvijaju osjećaj odgovornosti i usvajaju nove navike. Sudjelovanjem u ovoj aktivnosti, mladi dobivaju priliku osvijestiti se o problemu zagađenja, ali i direktno pridonijeti rješenju, kroz zajednički trud za čišći okoliš i zdraviji život.

Cilj: Potaknuti mlade na ekološku svijest i fizičku aktivnost kroz šetanju, fotografiranje i prikupljanje otpada u okolišu ili prirodi.

Metode: učenje kroz praktično iskustvo, rad u grupama, refleksija, edukacija, boravak u prirodi, hodanje, prikupljanje otpada, fotografiranje, terenski rad, promocija, evaluacija, refleksija.

Materijali: Rukavice i biorazgradive vreće za prikupljanje otpada, osvježanje za sudionike, mobitel, kamera, fotografija, objave.

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnim i video materijalima!**

Komponente Eko Triatlona:

1. Šetnja u prirodi:

- Mladi istražuju lokalne prirodne ljepote, uče o bioraznolikosti i povezuju se s okolišem.
- Šetnja služi i kao prilika za fizičku aktivnost, što doprinosi njihovom zdravlju i dobrobiti.

2. Prikupljanje otpada:

- Fokus je na prepoznavanju i uklanjanju otpada iz prirode. Mladi uče razlikovati vrste otpada i važnost reciklaže.
- Ovo iskustvo pomaže im razumjeti utjecaj ljudskih aktivnosti na okoliš i motivira ih na odgovornije ponašanje.

3. Fotografiranje:

- Mladi dokumentiraju trenutke iz šetnje i rezultate svog rada. Kroz objektiv kamere, uče prepoznavati ljepotu prirode i važnost očuvanja okoliša.
- Fotografije mogu biti korištene za promociju ekoloških akcija i širenje svijesti među širom zajednicom.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionice s aktivnosti, rutom, pravilima i načinom provođenja te konceptom Eko Triatlona: šetnja, prikupljanje otpada i fotografiranje.

Priprema rute i označavanje stajališta: Organizatori postavljaju rutu koja uključuje dijelove za bicikljanje i trčanje te označavaju točke na kojima sudionici staju kako bi prikupili smeće. Točke mogu biti posebno označene kako bi sudionicima olakšale pronalazak otpada.

Podjela sudionika u timove: Sudionici se dijele u manje grupe (ili sudjeluju pojedinačno), s ciljem da prikupe što više otpada. Svaki tim dobiva opremu za prikupljanje (rukavice i vreće za otpad).

Eko Triatlon

Šetnja: Aktivnost započinje šetnjom prema unaprijed definiranoj ruti, prolazeći kroz područja s potencijalnim zagađenjem.

Prikupljanje otpada: Sudionici prikupljaju otpad i odvajaju ga u pripremljene vreće prema vrsti otpada.

Fotografiranje: Sudionici bilježe ključne trenutke: prije/poslije lokacija, prirodne ljepote i ekološku akciju na djelu.

Završetak Eko Triatlona i procjena rezultata: Po dolasku na cilj, svi timovi predaju prikupljeni otpad koji se može izmjeriti (npr. po težini ili broju vreća). Može se proglasiti tim koji je prikupio najviše otpada, a sudionici mogu dobiti simbolične nagrade za doprinos očuvanju okoliša.

Postavljanje eko-kutka: Postavite "eko-kutak" gdje će se istaknuti najbolje fotografije, zanimljivi pronalasci ili priče iz šetnje.

Diskusija i osvrt: Analizirajte rezultate sa sudionicima: Koliko je otpada prikupljeno? Što je najzanimljiviji nalaz?

Evaluacija i refleksija: Voditelj i sudionici razgovaraju o aktivnosti, iskustvu i izazovima te vrednuju naučeno.

Dodatno:

- U ovoj aktivnosti se mogu dodati elementi igre i natjecanja koja može povećati motivaciju i angažman sudionika, poput sustav bodovanja, i slično.
- Natjecanje: Timovi se natječu u kategorijama poput "najviše prikupljenog otpada," "najljepša fotografija," ili "najbolji timski rad."
- Izrada fotokolaža: Nakon šetnje, timovi zajednički izrađuju kolaž od svojih fotografija kako bi ilustrirali svoju avanturu i rezultate.
- Triatlon se može organizirati u prirodnim područjima kao što su parkovi, šume, ili uz obalu, kako bi se smanjio utjecaj otpada u tim prostorima i poboljšala njihova čistoća.
- Edukativni dio: Po završetku Eko triatlon, organizatori mogu održati kratku radionicu ili diskusiju o ekološkoj održivosti, problemu otpada u prirodi i važnosti pravilnog zbrinjavanja otpada.
- Reciklaža i ponovna upotreba: Moguće je uključiti kratku radionicu o razvrstavanju otpada, s naglaskom na reciklažu i smanjenje plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu kao i za drugu aktivnost, „Upcycling art“
- Specijalni zadaci: Sudionici mogu imati izazov pronaći određene vrste otpada (npr. plastiku, staklo) ili se fokusirati na čišćenje specifičnih staza.
- Ekološka edukacija: Tijekom šetnje, organizatori mogu održavati mini-predavanja o lokalnim ekosustavima, ugroženim vrstama ili održivim praksama.

Metoda 2: Eko detektivi

Opis: Aktivnost "Eko detektivi" uključuje istraživanje ekoloških problema u zajednici, poput otpada, zagađenja ili nedostatka zelenih površina. Ova metoda omogućava mladima da postanu aktivni sudionici u svojoj zajednici, jačajući društvene vještine, odgovornost i samopouzdanje.

Kroz istraživački pristup mladi se motiviraju na aktivno promišljanje i sudjelovanje u lokalnim ekološkim inicijativama. Uče prepoznati ekološke izazove, analizirati uzroke i posljedice te razmatrati održiva rješenja. Kroz aktivnost „Eko detektivi“, mladi razvijaju dublje razumijevanje kako njihovi postupci i zajednica utječu na okoliš te stječu osjećaj doprinosa i angažmana u rješavanju stvarnih problema.

Mladi dobivaju priliku iz prve ruke sagledati ekološke probleme i razumjeti da njihova uključenost može donijeti promjene što dodatno povećava njihovu odgovornost i svijest o važnosti očuvanja prirode.

Cilj: Potaknuti mlade na prepoznavanje ekoloških problema u njihovoj neposrednoj okolini, razvijanje svijesti o važnosti održivih rješenja te aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj objašnjava sudionicima aktivnost, cilj i zadatke te ih upoznaje s važnosti ekoloških istraživanja u zajednici. Pojašnjava ulogu "eko detektiva" koji analiziraju okolišne probleme, poput otpada, zagađenja ili nedostatka zelenih površina i osmišljavaju rješenja.

Istraživanje terena: Podijelite sudionike u manje timove. Voditelj dijeli kartice zadataka svakom timu da istraži određeni dio zajednice (npr. park, školsko dvorište, ulice). Timovi odlaze na teren kako bi dokumentiraju problematična mjesta foto kamerama ili mobitelima te bilježe uzroke problema.

Analiza podataka: Po povratku s terena, sudionici dijele zapažanja i fotografije te diskutiraju o uzrocima problema i njihovim posljedicama na okoliš i zajednicu.

Razrada rješenja: Svaki tim predlaže rješenje za identificirane probleme. Rješenja mogu uključivati edukativne kampanje, akcije čišćenja, sadnju zelenila, postavljanje reciklažnih spremnika i slično.

Prezentacija: Timovi izrađuju prezentacije kako bi predstavili svoja otkrića i prijedloge rješenja problema te ih prezentiraju grupi. Ostalu sudionici mogu postavljati pitanja, davati ideje i prijedloge za rješavanje izazova u zajednici.

Diskusija i refleksija: Sudionici raspravljaju o važnosti svog doprinosa zajednici. Na kraju aktivnosti raspravljaju o tome što su naučili, kako se osjećaju, koji su im bili izazovi i iskustva.

Dodatno:

Ova aktivnost se može organizirati i kao izložba fotografija za javnost kako bi se podigla svijesti u zajednici o okolišnim problemima i važnosti njegovog očuvanja.

Metoda 3: SHARE IT

Opis: Ova metoda potiče ponovnu upotrebu predmeta u zajednici te uključuje organizaciju akcija prikupljanja predmeta te njihovu razmjenu ili doniranje. Mladi sudjeluju u planiranju i provođenju događaja, osmišljavaju kreativnih načina prezentacije i promoviranju događaja u zajednici. Cilj metode je potaknuti svijest o važnosti ponovne upotrebe, smanjenju otpada, održivim praksama i zaštiti okoliša. Kroz sudjelovanje mladi stječu i razvijaju kreativne, organizacijske i komunikacijske vještine, timski rad i promociju te stječu navike ponovne upotrebe, zelenih praksi i solidarnosti. Uče kako učinkovito i odgovorno upravljati resursima, potičući kreativnost u osmišljavanju održivih rješenja. Također stječu svijest o društvenoj odgovornosti, ekologiji i održivom korištenju predmeta, te pozitivno utječe na njih i njihov okoliš.

Kroz aktivnosti poput razmjene, recikliranja, prenamjene i dijeljenja, mladi uče vrijednosti kružne ekonomije i smanjenja otpada. Ova aktivnost obuhvaća razne oblike ponovne upotrebe, recikliranja uključujući sajmove razmjene, edukativne i kreativne radionice te izradu predmeta od recikliranih materijala. Pored navedenih aktivnosti mogu se kombinirati i druge aktivnosti ovisno o vašim ciljevima projekta i potrebama zajednice.

Cilj: Poticati mlade na ponovnu upotrebu predmeta kroz razmjenu i prikupljanje korištenih knjiga te stvaranje prostora za promoviranje kulture čitanja i smanjenja otpada.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike o važnosti ponovne upotrebe i pozitivnog utjecaja na smanjenje stvaranja otpada i zaštite okoliša. Dodatno pojašnjava cilj, aktivnosti i zadatke za provedbu te se dogovara s grupom o podijeli zadataka i potrebnim resursima.

Organizacija timova: Voditelj pomaže sudionicima da se podijele u timove prema određenim zadacima za organizaciju i provedbu aktivnosti. Sudionice se dijele u timove prema interesima i osobnim željama. Voditelj svakom timu pojašnjava zadatke.

Organizacija i priprema: Osiguravanje potrebne opreme, materijala i prostora.

Priprema prostora za sajam razmjene, eko kutak i kutka za čitanje i prikupljanje knjiga, uključujući stolove za izlaganje i Eko kutak te prostora za čitanje knjiga.

Promocija i širenje svijesti: Korištenje društvenih mreža, plakata i lokalnih medija za promociju događaja i podizanje svijesti o održivim praksama unutar zajednice.

Sudionici osmišljavaju i promoviraju događaj putem plakata, društvenih mreža i lokalnih medija kako bi pozvali i informirali javnost o samom događaju.

Prikupljanje materijala: Poticanje mladih da donesu vlastite knjige za razmjenu, prikupljanje materijala potrebnog za izradu bookmarke, kao što su alati, boje, ljepila i drugi reciklirani materijali.

Razmjena knjiga: Posjetitelji i sudionici dolaze sa svojim knjigama, izlažu ih na stolove i biraju knjige koje žele ponijeti kući te se razmjenjuju sa drugim sudionicima.

Prikupljanje donacija: Posebno označeni kutak služi za prikupljanje knjiga u kojem svi posjetitelji mogu donirati knjige. Nakon završetka događaja, prikupljene knjige doniraju se dogovorenim ustanovom.

Eko kutak: Sudionici i posjetitelji mogu izrađivati unikatne bookmarke od recikliranih materijala koje će dobiti na poklon.

Kutak knjige: Osmišljen kako bi posjetitelji prezentirali svoju omiljenu knjigu, čitajući određene citate iz nje te se promovirala kultura čitanja.

Evaluacija i refleksija: Aktivnost završava kratkim razgovorom ili zahvalnicom za sudionike te fotografiranjem kako bi se promovirala važnost ove akcije. Nakon završetka aktivnosti voditelj i sudionici razgovaraju o ishodima, provedenoj aktivnosti, iskustvu, izazovima i naučenom.

Dodatno: Teme za razmjenu i prikupljanje ovise o potrebi u zajednici, a neki od prijedloga su prikupljanje igračkaka, odjeće i sl. kroz organizaciju sajмова i zanimljivih eko kutaka za održavanje edukativnih i kreativnih aktivnosti.

Metoda 4: Re and Up Cycling Art

Opis: Ova kreativna metoda omogućava mladima da na inovativan i zabavan način stvaraju nešto korisno od onoga što bi inače završilo kao otpad. Ovaj pristup ne samo da smanjuje količinu otpada, već također promovira održivost i potiče inovativnost u umjetnosti. Uključivanjem mladih u Re and Up Cycling umjetnost, mogu razviti vještine kreativnog razmišljanja, rješavanja problema i ekološke odgovornosti. Cilj ove aktivnosti nije samo stvaranje umjetnosti, već i podizanje svijesti o važnosti smanjenja otpada, ponovne uporabe resursa i kreativnih rješenja za održivi život. Sudionici mogu izrađivati skulpture, slike, nakit, ukrase, ili čak namještaj, ovisno o materijalima s kojima rade.

Re and Up Cycling Art je aktivnost u kojoj sudionici koriste otpadne materijale (kao što su stare novine, karton, komadi drva, tkanina i drugi materijali) kako bi stvorili

nova umjetnička djela, predmete ili instalacije. Ova aktivnost ne samo da omogućava mladima da se kreativno izraze, već im daje priliku da aktivno doprinesu održivom društvu kroz recycling i upcycling umjetnost.

Cilj: Potaknuti kreativnost i ekološku svijest kod mladih kroz umjetnost, koristeći otpadne materijale za stvaranje novih umjetničkih djela.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava sudionicima cilj aktivnost, načine sudjelovanja i zadatke, koncept recycling i upcyclinga, njihovu važnost za smanjenje količine otpada i očuvanje okoliša. Sudionici se upoznaju se kako obični otpad može postati vrijedna umjetnost ili koristan predmet.

Izbor materijala: Sudionici biraju materijale koje će koristiti za svoj rad. Mogu odabrati predmete poput plastičnih boca, kartona, starih majica, drvenih paleta, novina i drugih predmeta koji bi inače bili odbačeni ili se mogu koristiti materijalom koji je odbačen u prirodi.

Kreativni rad: Mladi započinju raditi na svojim projektima, koristeći kreativne tehnike i alate. Mogu koristiti ljepilo, boje, škarice, iglu i konac te druge materijale koji su im potrebni za oblikovanje svojih djela. Tijekom rada, sudionici mogu: razmjenjivati ideje i inspiraciju; Pronaći načine kako kombinirati različite materijale za stvaranje jedinstvenih umjetničkih predmete.

Prezentacija radova: Nakon završetka radova, sudionici imaju priliku pokazati svoja umjetnička djela ostatku grupe. Ovdje se može organizirati mala izložba, gdje svaki sudionik predstavlja svoj rad i objašnjava kako je nastao, koji materijali su korišteni te koja je poruka koju žele prenijeti.

Diskusija i refleksija: Na kraju aktivnosti, voditelj može voditi diskusiju o tome što su sudionici naučili o Re and Up Cycling Artu, važnosti recikliranja i ponovne uporabe, koji su im bili izazovi, kako su se osjećali te osvrnuti se na iskustva i naučeno.

Primjeri umjetničkih djela koja mogu nastati kroz Re and Up Cycling Art:

Skulpture: Od starih plastičnih boca, kutija, limenki ili drvenih komada mogu se izrađivati 3D skulpture.

Slike i kolaži: Upotrebom starog papira, novina, tkanina i kartona mogu nastati kolaži i slike.

Nakit i ukrasi: Sjećanje na odbačene predmete može se iskoristiti za izradu nakita (privjesci, naušnice) ili ukrasa za dom (ukrasne kutije, vaze).

Modni predmeti: Ostatak tkanine ili starih odjeća može se pretvoriti u torbe, novčanike, ili čak novu odjeću.

Dodatno:

Organizirajte izložbu i za javnost kako biste promovirali aktivnosti, potaknuli i druge mlade na sudjelovanje.

Koristite materijale prikupljene u akcijama čišćenja ili organizirajte akciju prikupljanja materijala u prirodi.

Možete i odrediti temu aktivnosti, poput Priroda, Održivost, Učenje i sl. pa prema njoj odrediti i materijale za izradu.

Organizirajte i simbolične nagrade za sudionike.

Metoda 5: Zeleno volontiranje

Opis: Metoda „Zeleno volontiranje“ ključna je za podizanje ekološke svijesti među mladima jer omogućuju direktan kontakt s prirodom i zajednicama. Sudjelovanjem u volonterskim inicijativama za zaštitu okoliša, mladi ne samo da aktivno doprinose očuvanju okoliša, već i razvijaju socijalnu odgovornost, osjećaj zajedništva i pripadnosti. Kroz ovakve aktivnosti mladi postaju ambasadori održivosti i ekoloških promjena u svojoj zajednici, promičući zelene inicijative i uzimajući u obzir dugoročne ekološke i društvene ciljeve. Ovo također pomaže u razvijanju ekoloških navika koje mladi mogu primijeniti u svom svakodnevnom životu. ne samo da mladima omogućuju da doprinesu očuvanju okoliša, već im pomažu i u osobnom razvoju.

Kroz volontiranje, mladi uče, aktivno sudjeluju, razvijaju ekološku svijest, stječu praktične vještine, postaju svjesniji svog utjecaja i bolje razumiju važnosti osobne odgovornosti u očuvanju okoliša.

Cilj: Uključivanje mladih u ekološke inicijative i pružiti im priliku stjecanje vještina kroz aktivno sudjeluju u zaštiti okoliša i prepoznavanja važnosti volontiranja.

Primjeri aktivnosti u kojima mladi mogu sudjelovati kao volonteri:

Uređenje zelenih površina i sadnja stabala i biljaka: Sudionici će sudjelovati u sadnji stabala ili biljaka u parkovima ili obnavljanju/uređenju zelenih površina, čime se doprinositi poboljšanju kvalitete zraka i bioraznolikosti (parkovi za pčele).

Akcije čišćenje okoliša: Aktivnosti čišćenja parkova, rijeka, plaža ili drugih javnih prostora, potičući mlade na očuvanje okoliša i smanjenje stvaranja otpada.

Zelene prakse: Sudionici će učiti, praktimirati i podučavati zajednicu o zelenim praksama (3R, kompostiranje, razdvajanje otpada i sl.) kroz različite aktivnosti.

Edukativne i kreativne aktivnosti: Sudionici će sudjelovati u organizaciji radionica i aktivnosti za širu zajednicu o važnosti zaštite okoliša, smanjenju stvaranja otpada, ponovne upotrebe, recikliranja, kompostiranja i sl.

Kampanje podizanja svijesti: Mladi će sudjelovati u kampanjama za podizanje svijesti o ekološkim pitanjima i promovirati zelene inicijative kroz društvene mreže i javne akcije.

Ovdje su navedeni primjeri nekih aktivnosti i akcija zelenog volontiranja u kojima mogu sudjelovati mladi te koje možete organizirati u svojim zajednicama. Aktivnosti možete organizirati povodom obilježavanja važnih ekoloških datuma. Volonterske akcije i aktivnosti ovise o vašim ciljevima aktivnosti i potrebama zajednice.

Način provedbe:

Priprema:

Planiranje aktivnosti: Definiranje ciljeva- jasno odrediti što želite postići (npr. čišćenje okoliša, sadnja stabala, edukacija); Identifikacija potreba- analizirajte lokalne potrebe i okolišne izazove kako bi se odabrale relevantne aktivnosti; Izrada plana -kreirati detaljan plan aktivnosti, uključujući datum, lokaciju, potrebne resurse, zadatke i volontere.

Odabir lokacije: Odabrati pogodno mjesto za provedbu aktivnosti (parkovi, rijeke, šume, školska dvorišta). Ako organizirate aktivnosti u prirodi ili na javnim površinama osigurajte potrebne dozvole za organizaciju istih od nadležnih institucija.

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s konceptom i značajem volontiranja. Objašnjava kako angažman u ekološkim projektima pozitivno utječe na okoliš, zajednicu i osobni razvoj. Sudionici se informiraju o načinima sudjelovanja, pravima i obvezama volontera te stjecanju vještina i kompetencija. Također ih voditelj upoznaje s organiziranom aktivnosti zelenog volontiranja, ciljevima, zadacima i detaljnim uputama.

Formiranje grupa: Ovisno o potrebi aktivnosti i opisu volonterskog mjesta, sudionici mogu sudjelovati u individualnim zadacima ili u grupnom radu. Važno je podijeliti zadatke i dati jasne upute sudionicima za njihovo provođenje. Svaka grupa može imati specifične zadatke, poput sadnje biljaka, prikupljanja otpada, organizacije edukacijskih aktivnosti, snimanja i promocije aktivnosti ili slično.

Priprema materijala i opreme: Pripremiti i osigurajte potrebne materijale i opremu,

kao što su sadnice, lopate, rukavice, dozvole, vreće za otpad, osvježenje, kamere i sl. Svaka grupa dobiva upute o lokaciji, terenu i načinima obavljanja zadataka kako bi se pripremili i prikladno obukli za sudjelovanje.

Volonterski rad: Sudionici aktivno sudjeluju u zadacima, kao što su sadnja biljaka u parku, čišćenje rijeke ili organizacija edukativnih radionica za zajednicu. Tijekom aktivnosti pružite podršku sudionicima. Vodite evidenciju sudjelovanja volontera, rada i sati te ne zaboravite Potvrdu o stečenim kompetencijama. Aktivnosti prilagodite prema lokalnim potrebama i okolišnim izazovima.

Evaluacija i refleksija: Nakon završetka aktivnosti, sudionici se okupljaju kako bi podijelili svoja iskustva, izazove i razmišljanja o sudjelovanju. Razgovarajte o tome što su naučili, kako su se osjećali tijekom aktivnosti te donosite zaključke o provedenoj aktivnosti.

Promocija i dijeljenje rezultata: Tijekom trajanja aktivnosti fotografirajte i snimajte ključne trenutke aktivnosti te objavite članak o uspjehu aktivnosti na društvenim mrežama, web stranicama ili lokalnim medijima kako biste proširili svijest i privukli nove volontere.

Cilj ovih aktivnosti je povećati svijest o važnosti ekoloških inicijativa i potaknuti što veći broj mladih na aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša. One su ključne za osiguranje uspjeha i širenje utjecaja ekoloških volonterskih aktivnosti. S volonterima osmislite aktivnosti promocije i vidljivosti, sadržaje i poruke te koje ćete medijske kanale koristiti (web stranice, društvene mreže, lokalni mediji i sl.) Možete i pokrenuti hashtag kampanju (#GreenVolunteering, #EcoAction).

Napomena:

Dodjela simboličnih nagrada kao znak zahvalnosti za volonterski angažman potiče i motivira mlade da se aktivnije uključuju u volonterske aktivnosti.

*Ne zaboravite zakonsku obvezu kao organizatori volontiranja prema volonterima te izdati potvrde o volontiranju i stečenim kompetencijama. (ako do sada niste bili organizator volontiranja provjerite u svojoj zemlji zakonske obveze o volontiranju).

U RH je zakonska obveza organizatora volontiranja voditi evidenciju volontera, volonterskih sati i izvještavanja. Također trebate upoznati mlade s opisom volonterskog mjesta, zadacima i vremenskoj potrebi sudjelovanja.

Ovaj strukturirani način provedbe omogućuje učinkovitu organizaciju zelenog volontiranja, osigurava pozitivno iskustvo za sudionike i maksimalizira utjecaj na okoliš i zajednicu.

Rezultati aktivnosti i metoda zaštite okoliša:

- Mladi postaju svjesniji utjecaja svojih svakodnevnih aktivnosti na očuvanje prirodnih resursa i okoliša.
- Mladi razumiju važnost očuvanja prirodnih resursa, bioraznolikosti i odgovornog gospodarenja otpadom.
- Mladi razvijaju vještine poput ponovne uporabe, recikliranja i kreativnog rješavanja problema.
- Postaju aktivni građani uključeni u ekološke projekte i inicijative u svojim zajednicama.
- Mladi kroz zajedničke aktivnosti jačaju osjećaj zajedništva i povezanosti.
- Mladi su naučili kako se angažirati u društvu i prepoznati važnost zajedničkog rada u postizanju društvenih i ekoloških ciljeva.
- Mladi su usvojili neformalne metode za pristupanje kreativnom rješavanju ekoloških izazova u svojoj zajednici.
- Mladi su stekli zelene vještine koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu.
- Mladi su prepoznali važnost volontiranja kao oblik aktivnog uključivanja u zajednicu i stječu osjećaj društvene odgovornosti
- Mladi su kroz praktični rad shvatili kako otpad može utjecati na okoliša
- Mladu su stekli i unaprijedili vještine suradnje, timskog rada, rješavanje problema, kritičkog promišljanja, međusobne podrške te komunikacijske, digitalne i organizacijske vještine.
- Mladi su razvili kreativne vještine kroz inovativno korištenje materijala i tehnika koji su obično smatrani otpadom.
- Sudionici će naučiti kako recikliranjem i ponovnu uporabom doprinose smanjenju stvaranja otpad i čuvaju okoliš.

G.A.2. ODRŽIVI RAZVOJ

Održivi razvoj ima ključnu ulogu u oblikovanju budućnosti društva i okoliša, a mladi su ključni nositelji tih promjena. Aktivnosti na temu održivog razvoja za mlade trebaju biti edukativne, poticajne i omogućiti im da razumiju globalne izazove i nauče kako mogu aktivno doprinosti rješenju tih problema.

Učenje o održivom razvoju, ekološkom otisku i ciljevima održivog razvoja (SDGs) omogućuje mladima da shvate globalne izazove i da prepoznaju kako se njihova svakodnevna ponašanja i odluke mogu povezati s globalnim naporima za očuvanje okoliša, poboljšanje društvenih uvjeta i poticanje ekonomske ravnoteže. Kroz praktične aktivnosti i projekte, mladi stječu konkretne vještine, kao što su recikliranje, odgovorno upravljanje resursima, smanjenje emisija ugljičnog dioksida i održiva potrošnja, čime izravno doprinose smanjenju svog ekološkog otiska i stvaranju pozitivnih promjena u svom okruženju.

Učenje o Ciljevima održivog razvoja (SDGs) važno je za mlade jer im omogućuje razumijevanje globalnih izazova te ih potiče da poduzmu korake kako bi pridonijeli pozitivnim promjenama. Ciljevi održivog razvoja, usvojeni od strane UN-a 2015. godine kroz Agendu 2030, obuhvaćaju 17 ciljeva koji se odnose na ekološke, društvene i ekonomske izazove. Učenje o ovim ciljevima pruža mladima alate, znanje i motivaciju za aktivno sudjelovanje u izgradnji održivog društva. Ovaj pristup ne samo da ih informira, već ih i osnažuje da svojim svakodnevnim postupcima oblikuju bolje društvo, gospodarstvo i okoliš. Shvaćanje važnosti uravnoteženog pristupa između ekološke, društvene i ekonomske dimenzije ključno je za razvoj održive budućnosti.

Aktivno sudjelovanje mladih u aktivnostima ne samo da im pomaže da postanu informirani i odgovorni građani, već ih osnažuje da prepoznaju vlastite mogućnosti za doprinos društvenim, ekološkim i ekonomskim promjenama. Kroz edukaciju o održivom razvoju, mladi razvijaju kritičko razmišljanje i inovativnost, što im omogućuje da stvaraju održive projekte i inicijative unutar svojih zajednica. Kroz angažman u tim aktivnostima, oni postaju lideri koji mogu potaknuti svoje vršnjake, obitelj i zajednicu na promjene koje čine okoliš čišćim, zajednicu ravnopravijom, a gospodarstvo održivijim.

Važno je da mladi uče o održivom razvoju jer im to omogućuje da bolje razumiju kako njihove odluke i ponašanje utječu na planet i društvo. Održiv razvoj ne samo da podučava odgovornom upravljanju resursima i očuvanju okoliša, već i razvija svijest o društvenoj pravdi, jednakosti i globalnoj solidarnosti. Učenje o održivom razvoju također potiče mlade na kritičko razmišljanje, inovativnost i kreativno rješavanje

problema, što su ključne vještine za prilagodbu u brzo mijenjajućem svijetu.

Cilj: Povećati svijest i razumijevanje mladih o konceptu održivog razvoja, njegovoj povezanosti s okolišem, društvom i ekonomijom kako bi prepoznali vlastitu ulogu u doprinosu održivijoj budućnosti.

Metode: edukacija, prezentiranje, diskusija, istraživanje, individualni zadaci, rad u grupama, igre, brainstorming, analiza slučajeva, istraživanje, kreativni rad, digitalni alati, rješavanje izazova, kritičko razmišljanje, evaluacija, refleksija.

Materijali: online alati, kartice, papir, olovke, laptop, mobiteli, kartice, radni materijali, projektor, stolovi, materijali za aktivnosti, edukativni i video materijali.

Metoda 1: Održivi koraci

Opis: Ova igra pomaže mladima da na interaktivan i kreativan način shvate kako se globalni ciljevi mogu primijeniti u stvarnom životu te razumjeti kako različite osobne odluke i aktivnosti utječu na održivi razvoj i okoliš. Kroz interaktivnu igru sudionici će povezati svoje izbore sa širim ekološkim i društvenim posljedicama. Mladi će razviti svijest o globalnim izazovima, razumjeti važnost održivosti u svakodnevnom životu i zajedničkom djelovanju, te osmisлити ideje za osobne i lokalne akcije koje doprinose postizanju ciljeva OR.

Aktivnost "Održivi koraci" ima za cilj educirati mlade o konceptu održivog razvoja i povezanosti s ekološkim otiskom. Kroz interaktivnu igru i praktične zadatke, sudionici će razumjeti kako njihove svakodnevne odluke i aktivnosti utječu na okoliš, te kako mogu smanjiti svoj ekološki otisak. Aktivnost uključuje istraživanje 17 ciljeva održivog razvoja, ekološkog otiska, raspravu o održivim praksama i načinima smanjenja osobnog utjecaja na planetu. Kroz primjenu kalkulatora ekološkog otiska, sudionici će moći izračunati vlastiti utjecaj na okoliš i razviti osobne akcijske planove za smanjenje svog ekološkog otiska.

Aktivnost potiče mlade na razmišljanje o tome kako njihove svakodnevne odluke (potrošnja, prijevoz, prehrana) utječu na okoliš, te ih motivira na donošenje održivih odluka koje mogu smanjiti njihov ekološki otisak i pridonijeti održivom razvoju zajednice.

Cilj: Educirati i poticati mlade o održivom razvoju, njegovim globalnim ciljevima (SDGs) i ekološkom otisku kako bi prepoznali vlastiti utjecaj na okoliš i povećali svijest o važnosti održivih izbora u svakodnevnom životu.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj predstavlja koncept održivog razvoja i upoznaje sudionike s glavnim elementima održivog razvoja: Ekološki: Očuvanje prirodnih resursa i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš; Društveni: Osiguravanje jednakosti, prava i dobiti za sve ljude; Ekonomski: razvoj, gospodarstvo, inovacije. Dodatno pojašnjava osnovne informacije o Ciljevima održivog razvoja, naglašavajući važnost svakog od njih za globalnu zajednicu i održivi razvoj te pojašnjava aktivnost, način sudjelovanja i zadatke.

Istraživanje: Voditelj pojašnjava zadatke i dijeli kartice sudionicima. Svaki sudionik dobiva karticu za povezivanje ciljeva održivog razvoja i primjera aktivnosti koju treba ispuniti.

Primjer kartica za povezivanje:

Primjer aktivnosti	Povezani cilj održivog razvoja
Recikliranje papira	Cilj 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja
Sadnja drveća u gradskim sredinama	Cilj 13: Klimatske akcije
Organizacija edukacija o rodnoj ravnopravnosti	Cilj 5: Rodna ravnopravnost
Solarne elektrane za lokalne škole	Cilj 7: Pristupačna i čista energija
Doniranje hrane lokalnim skloništim	Cilj 2: Iskorjenjivanje gladi

Ekološki otisak: Voditelj objašnjava pojam ekološkog otiska kao mjeru ljudskog utjecaja na prirodne resurse, zašto je smanjenje ekološkog otiska ključno za očuvanje planeta i održivog razvoj te iznosi nekoliko primjera svakodnevnih aktivnosti (npr. potrošnja energije, prehrana, otpad) koje povećavaju ekološki otisak. Sudionici uz pomoć online kalkulatora izračunavaju ekološki otisak: www.footprintcalculator.org/home/en

Diskusija: Voditelj postavlja pitanja: Što ste saznali o svom ekološkom otisku? Koje aktivnosti najviše doprinose povećanju vašeg otiska?; Sudionici razmjenjuju mišljenja i iskustva te diskutiraju o mogućim načinima smanjenja ekološkog otiska.

Vježba: Održivi izbor: **SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom i video materijalu!**

Kako doprinosimo ciljevima: Mladi se dijele u manje grupe te svaka grupa dobiva 2-3 cilja održivog razvoja i zadatak: Pročitati osnovne informacije o svojim ciljevima; Istražiti dodatne informacije putem internetskih izvora ili pripremljenih materijala; Pronaći primjere lokalnih ili globalnih inicijativa povezanih s tim ciljevima i mogućnosti doprinosa.

Istraživanje i analiza: Svaka grupa treba istražiti i prikupiti informacije o određenim ciljevima održivog razvoja i odgovarajući na pitanja: Što se podrazumijeva pod tim ciljem?; Koji su ključni problemi povezani s tim ciljem?; Koje su specifične inicijative, akcije ili projekti u svijetu koji se bave tim ciljem?; Kako ovaj cilj utječe na lokalnu zajednicu ili vaš svakodnevni život?; Što se može učiniti na lokalnoj razini za postizanje ovog cilja?

*Primjer: Ako grupa proučava **Cilj 13: Klimatske akcije**, mogu pronaći inicijative za smanjenje emisije ugljičnog dioksida, obnovljive izvore energije ili obrazovne kampanje. Nakon istraživanja svaka grupa predstavlja istraživanja o osnovnim informacijama cilja, najvažnije inicijative povezane s ciljevima te preporuke i prijedlozi kako mladi ljudi mogu doprinijeti ostvarivanju tih ciljeva, na lokalnoj ili globalnoj razini.*

Diskusija i zaključak: Nakon završetka, sudionici raspravljaju o važnosti ciljeva i kako osobno mogu pridonijeti njihovom postizanju i pozitivno utjecati na društvo i okoliš. Svaka grupa iznosi svoje zaključke o istraženim ciljevima i predlaže aktivnosti ili inicijative koje bi se mogle provesti u njihovoj zajednici. Pitanja za zaključke: Što ste naučili kroz istraživanje?; Koji su ciljevi najvažniji za vašu zajednicu?; Kako možete osobno pridonijeti postizanju ciljeva? Voditelj sažima važne točke aktivnosti i prikuplja povratne informacije od sudionika.

Evaluacija i refleksija: Na kraju aktivnosti, voditelj vodi refleksiju o tome što su mladi naučili o društvenim izazovima, održivom razvoju i ciljevima. Sudionici dijele svoje iskustvo i vrednuju naučeno.

Metoda 2: Održiva moda

Opis: Kroz interaktivne aktivnosti i praktične primjere, mladi će steći vještine koje im omogućuju donošenje odgovornijih odluka u vezi s odjećom, promovirajući time održivu potrošnju i doprinos globalnim ciljevima održivog razvoja. Ovom metodom se želi educirati mlade o principima ekološke i etičke proizvodnje odjeće, te razviti svijest o važnosti održivosti u modnoj industriji. Kroz praktične aktivnosti i diskusiju, sudionici će naučiti kako njihov odabir odjeće utječe na okoliš, društvo i ekonomiju, te kako mogu doprinijeti održivijem načinu života putem održive mode.

Cilj: Upoznavanje mladih s principima ekološke proizvodnje odjeće i stvaranje svijesti o važnosti održivosti u modnoj industriji i odgovornoj potrošnji.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost s uvodnom diskusijom o modi, brzom modi i njezinim negativnim učincima na okoliš, te iznosi ključne pojmove o održivosti u modnoj industriji. Također ističe kako modna industrija često uzrokuje veliku količinu otpada, prekomjernu potrošnju resursa i zagađenje zbog neodrživih proizvodnih praksi. Mladima se objašnjava važnost donošenja svjesnih odluka prilikom kupnje odjeće. Možete se koristiti i video materijalima.

Moda i brend: Sudionici se dijele u manje grupe i dobivaju zadatak za istraživanje nekoliko održivih modnih brendova. Svaka grupa će analizirati jedan brend;

- Misiju brenda (koji su ciljevi brenda u vezi s održivosti).
- Vrstu materijala koje brend koristi (organski pamuk, reciklirani materijali, održiva proizvodnja, itd.).
- Načine proizvodnje, transporta i distribucije.
- Društvenu odgovornost brenda (kao što su etički uvjeti rada, podupiranje lokalnih zajednica).
- Ostale značajke koje čine brend održivim (pakiranja, smanjenje ugljičnog otiska, dugovječnost proizvoda).

Prezentacija rezultata istraživanja: Nakon što su istražili brendove, grupe će prezentirati svoje rezultate ostatku sudionika. Svaka grupa predstaviti će informacije o održivim materijalima koje brend koristi, zanimljivim informacijama o brendu, objasniti što ih je najviše iznenadilo ili inspiriralo u vezi s odabranim brendom.

Diskusija: Voditelj vodi otvorenu diskusiju o tome kako mladi mogu podržati održive brendove, koje su prednosti i izazovi kupovine održivih proizvoda, koji su izazovi ili prepreke na koje mladi nailaze prilikom prelaska na održivu potrošnju te kako te odluke mogu utjecati na okoliš i društvo.

Evaluacija i refleksija: Na kraju aktivnosti, voditelj provodi evaluaciju i refleksiju. Izvode se zaključci istraživanja, utjecaja mode na okoliš i održivi razvoj. Sudionici iznose povratne informacije o aktivnosti i o svom sudjelovanju u grupnom istraživanju te vrednuju naučeno kroz ovu aktivnost.

Metoda 3: Zeleni grad

Opis: Ova metoda omogućuje mladima da istraže i razmotre ključne aspekte održivog urbanog života. U grupama, mladi će osmisliti i izraditi plan za "zeleni grad" s naglaskom na zelene površine, ekološki prihvatljiv prijevoz, ponovnu uporabu, recikliranje i očuvanje bioraznolikosti. Kroz kreativnu izradu maketa, crteža ili digitalnih prikaza, sudionici će vizualizirati ideje o održivom urbanizmu i razmisliti o načinima kako implementirati zelene inicijative u svakodnevnom životu. Na kraju će predstaviti svoje projekte i raspravljati o mogućim izazovima i rješenjima za održiv grad. Aktivnost će pomoći mladima razviti vještine kreativnog razmišljanja, timskog rada i praktičnog rješavanja problema, dok će istovremeno doprinositi njihovoj svijesti o ekološkoj odgovornosti. Ova metoda omogućuje ne samo da povećava svijest o održivosti, već potiče mlade da razmotre kako njihovi gradovi mogu postati ekološki odgovorniji, čime stvaraju bolju i zdraviju budućnost za sve.

Cilj: Educirati mlade o održivom urbanizmu i važnosti zelenih inicijativa u gradovima, kao i potaknuti ih na razmišljanje o načinima smanjenja negativnog utjecaja urbanizacije na okoliš.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost predstavljanjem cilja i zadataka, pojašnjavajući osnovne pojmove o održivom urbanizmu, značaju zelenih gradova, održivog urbanog razvoja i važnosti očuvanja bioraznolikosti prilikom urbanog razvoja. Sudionicima se pojašnjava što znači "zeleni grad" te izlaže glavne karakteristike održivih gradova, poput smanjenja zagađenja, očuvanja bioraznolikosti i sl.

Rad u grupama: Podijeliti sudionike u manje grupe Svaka grupa ima zadatak razviti ideje i rješenja za "zeleni grad" kroz suradnju i kreativnost.

Istraživanje i planiranje: Svaka grupa istražuje različite aspekte održivog urbanog života. Poticanje mladih na razmišljanje;

- Koje zelene inicijative mogu unaprijediti gradsku infrastrukturu?
- Kako smanjiti zagađenje i potrošnju energije?
- Kako povećati zelene površine i očuvati bioraznolikost?
- Zašto su važne pčele?

Izrada: Svaka grupa koristi materijale i različite jednostavne tehnike (karton, boje, reciklirani materijali, digitalne alate) kako bi izradila maketu, crtež ili digitalnu prezentaciju svog “zelenog grada”.

Prezentacija i diskusija: Svaka grupa predstavlja svoj projekt i pojašnjava kako njihove ideje mogu poboljšati gradsku sredinu. Ostali sudionici postavljaju pitanja i komentiraju njihove ideje, omogućujući razmjenu mišljenja i kritičko razmišljanje.

Evaluacija i refleksija: Voditelj razgovara sa sudionicima o sudjelovanju, izazovima, problemima i rješenjima te prikuplja povratne informacije od sudionika o ovoj metodi, spoznajama i naučenom.

Metoda 4: Životni ciklus proizvoda

Opis: Ova metoda izravno doprinosi ciljevima održivog razvoja, jer omogućava mladima da kroz praktično istraživanje prepoznaju kako proizvodnja, distribucija, upotreba i zbrinjavanje proizvoda utječu na okoliš, društvo i ekonomiju. Isto tako, omogućava mladima da uoče negativne ekološke i društvene učinke koji proizlaze iz nesvjesne potrošnje te ih potiče na odgovornu potrošnju i inovacije u stvaranju održivih proizvoda. Ova metoda je sjajan alat za poticanje mladih da prepoznaju kako njihove odluke o kupovini i potrošnji mogu pozitivno utjecati na okoliš te ih motivira na aktivno sudjelovanje, razvijanje konkretnih vještina potrebnih za primjenu održivih praksi u svakodnevnom životu.

Cilj: Poticanje mladih da postanu svjesni ekoloških utjecaja koje proizvodi imaju na okoliš, što može biti prvi korak prema razvoju održivijih navika i promicanju odgovorne potrošnje.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s ciljem aktivnosti i pojašnjava zadatke.

Priprema i podjela u grupe: Mlade podijelite u manje grupe i svakoj grupi dajte zadatak da istraži životni ciklus jednog proizvoda. Primjeri proizvoda mogu uključivati: Majica, Plastična vrećica, Plastična boca, Staklena boca, Elektronički uređaj (npr. mobitel, laptop) ili sl.

Istraživanje životnog ciklusa: Svaka grupa istražuje kako izgleda životni ciklus odabranog proizvoda. Grupa treba analizirati sljedeće faze životnog ciklusa:

- Proizvodnja: Kako se proizvod stvara? Koji su resursi potrebni? Kakav je utjecaj na okoliš u ovoj fazi?
- Distribucija: Kako proizvod dolazi do krajnjeg korisnika? Koliko je transport

važan i kako utječe na okoliš?

- Upotreba: Kako se proizvod koristi? Koji su ekološki učinci tijekom upotrebe?
- Zbrinjavanje / Reciklaža: Kako se proizvod odbacuje nakon upotrebe? Može li se reciklirati? Kako smanjiti otpad od proizvoda?
- Alternativne opcije: Postoje li ekološki prihvatljivije alternative ovom proizvodu?

Prezentacija rezultata: Svaka grupa predstavlja rezultate svog istraživanja ostatku grupe. Prezentacije mogu biti kreativne, koristeći plakate, PowerPoint prezentacije ili slično kako bi prikazali životni ciklus proizvoda te kako proizvod utječe na okoliš.

Refleksija i zaključak: Nakon što sve grupe završe svoje prezentacije, organizirajte kratku refleksiju na temu: Što su naučili o životnom ciklusu proizvoda?; Kako bi mogli smanjiti negativni utjecaj proizvoda na okoliš?; Koje promjene mogu implementirati u svom svakodnevnom životu kako bi smanjili otpad i koristili održivije proizvode?

Dodatno: U uvodnom dijelu, Voditelj može se koristiti video materijalima:

Životni ciklus majice: www.youtube.com/watch?v=BiSYoeqb_VYV

Što se stvarno dogodi plastici koju baciš: www.youtube.com/watch?v=_6xINyWPpB8

Izuzetno složena anatomija tenise: www.youtube.com/watch?v=A_YMOhpyErl

***SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom i video materijalu!**

“Green
and Youth
learning
tools”



Metoda 5: Eko tržnica

Opis: Ekološka tržnica je interaktivna aktivnost u kojoj mladi stvaraju vlastite proizvode ili osmišljavaju usluge s ekološkim naglaskom koristeći jednostavne materijale (poput kartona, starih majica, starih staklenki i sl.). Ova metoda potiče mlade na razmišljanje o održivim praksama i ekološkim rješenjima ,omogućuje mladima razvijanje kreativnosti, timskog rada i poduzetničkih vještina kroz osmišljavanje i izradu ekoloških proizvoda od recikliranih materijala. Mladi uče o važnost održivosti, odgovorne potrošnje i ponovne uporabe, dok jačaju sposobnosti komunikacije, suradnje i praktične primjene ekoloških navika. Također, osnažuje njihovu svijest o zaštiti okoliša i potiče ih na aktivno sudjelovanje u stvaranju održivih rješenja za budućnost.

Cilj: Potaknuti mlade na kreativno razmišljanje o održivosti kroz izradu i prezentaciju ekoloških proizvoda od recikliranih materijala.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj objašnjava koncept ekološke tržnice i važnost ponovne uporabe materijala. Navodi primjere kreativnih proizvoda izrađenih od recikliranih materijala, poput kutija za odlaganje, torbi ili ukrasa.

Podjela u grupe i zadatak: Podijelite sudionike u manje grupe. Svaka grupa dobiva set materijala (karton, reciklirani papir, majicu, škare i sl.). Zadatak je osmisliti i izraditi proizvod koji ima praktičnu ili estetsku svrhu, uz poštivanje ekoloških principa.

Izrada proizvoda: Svaka grupe koristi zadane materijale i alate kako bi izradili svoje proizvode. Tijekom ove faze, voditelj pruža podršku grupama, potiče kreativnost i savjetuje ih.

Postavljanje štandova i prezentacija:

Svaka grupa postavlja „štant“ na tržnici i priprema kratak opis proizvoda: kako se koristi, zašto je održiv i koja je njegova svrha. Grupe prezentiraju svoje proizvode ostalim sudionicima, a svi sudionici mogu ocjenjivati ideje prema kreativnosti, praktičnosti i održivosti. Možete osigurati i neke simbolične nagrade za svaku skupinu.

Evaluacija i refleksija: Voditelj potiče grupnu raspravu o tome što su sudionici naučili, s kojim su se izazovima suočili, što im je bilo lako u zadatku, što im je bilo teško u zadatku i kako ponovna uporaba može postati dio svakodnevnog života. Na kraju sudionici dijele povratne informacije i vrednuju naučeno.

Skeniraj QR kod za pristup idejama za izradu eko proizvoda!

Rezultati aktivnosti i metoda održivog razvoja:

- Mladi stječu konkretne vještine za implementaciju održivih rješenja, kao što su poduzetničke i kreativne vještine, planiranje, upravljanje resursima i održivog življenja.
- Mladi postaju svjesniji važnosti održivog razvoja, klimatskih promjena, očuvanja okoliša i uloge u stvaranju održive budućnosti.
- Mladi bolje razumiju kako su ekološki, ekonomski i društveni problemi povezani i kako održivi razvoj može biti odgovor na ove izazove.
- Mladi razvijaju kritičko razmišljanje i sposobnost istraživanja, analiziranja i rješavanja problema.
- Povećanje ekološke pismenost mladih i razumijevanja ekoloških izazova.
- Povećana svijest mladih o održivijem načinu života putem održive mode i odgovornije potrošnje.
- Kroz praktično iskustvo mladi unaprjeđuju socijalne vještine, poput suradnje, komunikacije i timskog rada i povećavaju sposobnost zajedničkog donošenja odluka.
- Mladi su upoznati s konceptima ponovne uporabe, recikliranja, održivosti i važnosti smanjenja otpada.
- Mladi bolje razumiju ekološke principe i važnosti očuvanja okoliša.
- Mladi razumiju kako poslovne odluke mogu utjecati na okoliš, društvo i gospodarstvo
- Mladi postaju svjesniji kako vlastite odluke u svakodnevnom životu utječu na okoliš.
- Mladi su naučili važnost odabira ekoloških opcija, održivog načina života i smanjenja negativnog utjecaja na okoliš.
- Povećana svijet o održivom urbanizmu i važnosti zelenih inicijativa u gradovima.

G.A.3. DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Društveno poduzetništvo predstavlja važan alat za razvoj mladih, jer im omogućuje ne samo stjecanje poslovnih vještina, već i dublje razumijevanje društvenih i ekoloških problema s kojima se suočavaju njihove zajednice i svijet u cjelini. Učenje o društvenom poduzetništvu ima mnoge ključne prednosti i koristi koje mogu pozitivno oblikovati njihovu budućnost, osobni razvoj i društveni angažman. Važno je da mladi uče o društvenom poduzetništvu jer ono potiče razvoj društvene svijesti, odgovornosti i poduzetničkog duha koji su ključni za stvaranje pozitivnih promjena u društvu.

Isto, omogućuje mladima da steknu konkretne poduzetničke vještine, kao što su upravljanje projektima, financijska pismenost i komunikacija, dok istovremeno razvijaju osobne kvalitete poput empatije, timskog rada i prilagodljivosti. Kroz praktično iskustvo, mladi razvijaju vještine koje su ključne za njihovu zapošljivost i profesionalni uspjeh, čime se potiče njihova samostalnost i sigurnost u donošenju odluka.

Učeći o ovom konceptu, mladi razvijaju sposobnost prepoznavanja i analize društvenih i ekoloških problema te osmišljavanja inovativnih i održivih rješenja koja pridonose zajednici. Ovaj proces pruža im priliku da povežu vlastiti razvoj s potrebama šire zajednice, što ih motivira na aktivno sudjelovanje u rješavanju globalnih izazova.

Opis: Mladi istražuju društvene i ekološke probleme u svojoj zajednici te u timovima osmišljavaju ideju za društveno poduzeće koje bi riješilo jedan od problema. Kroz ovu aktivnost razvijaju kreativnost, timski rad, kritičko mišljenje i prezentacijske vještine.

Cilj: Poticati mlade na razumijevanje i primjenu društvenog poduzetništva kao alata za rješavanje društvenih i ekoloških problema kroz razvoj inovativnih i održivih rješenja te stjecanje ključnih vještina za aktivno sudjelovanje u zajednici.

Materijali: Papiri, veliki plakati, markeri, flomasteri, post-it papiri, primjeri uspješnih društvenih poduzeća (slike, članci, videozapisi), predlošci za poslovni model (isprintani ili digitalni), laptopi/mobiteli za istraživanje i izradu prezentacija, projektor, kartice, radni i video materijali.

Metode: istraživanje, diskusija, rad u grupi, igre uloga, individualni zadaci, evaluacija, refleksija, brainstorming, digitalni alati, prezentacija, diskusija, analiza primjera, identifikacija i rješavanje problema, kritičko razmišljanje.

Metoda 1: Uvod u poduzetništvo

Opis: Ova aktivnost ima za cilj upoznati mlade s osnovama društvenog poduzetništva, njegovim značajem za zajednicu i načinima kako inovativne ideje mogu riješiti društvene ili ekološke probleme. Kroz interaktivne metode, sudionici istražuju primjere društvenih poduzetnika, razvijaju vlastite ideje i razumiju ključne korake u pokretanju društveno odgovornog poduzeća. Aktivnost uključuje analizu stvarnih primjera društvenih poduzeća, kao i vježbe koje omogućuju sudionicima da razmišljaju o tome kako se može odgovoriti na konkretne društvene i ekološke izazove. Kroz ove aktivnosti sudionici će naučiti kako identificirati potrebe zajednice, pristupiti njihovim rješenjima i razviti održive modele.

Cilj: Upoznati mlade s konceptom društvenog poduzetništva kroz interaktivni način kako bi razvili kritičko razmišljanje o društvenim i ekološkim izazovima te razumjeli razliku između poduzetništva i društvenog poduzetništva.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj započinje aktivnost postavljanjem pitanja kako bih upoznao sudionike s pojmovima poduzetništvo i društveno poduzetništvo: "Što mislite, što je društveno poduzetništvo?; Koja je razlika između klasičnog i društvenog poduzeća?" Kako poduzetništvo može rješavati društvene i ekološke izazove?"

Prezentacija osnovnih pojmova: Što je društveno poduzetništvo, koje probleme rješava, kako se financiraju, što je s profitom, održivi modeli poduzeća i koji su njegovi ciljevi (ukratko, kroz slike ili jednostavne definicije)

Primjeri za usporedbu: Poduzetništvo: Otvaranje kafića radi zarade; Društveno poduzetništvo: Otvaranje kafića u kojem zapošljavate osobe s invaliditetom.

Istraživanje primjera: Sudionici rade u manjim grupama i analiziraju unaprijed pripremljene primjere društvenih poduzeća (npr. poduzeća koja se bave reciklažom, pomažu marginaliziranim skupinama ili nude proizvode s minimalnim ekološkim utjecajem) *Svaka grupa identificira:* Koji problem rješava poduzeće?; Koji su njegovi društveni ili ekološki ciljevi?; Kako poduzeće zarađuje?; Što je s profitom poduzeća?

Primjer: Humana Nova (Hrvatska)- Socijalna zadruga Humana Nova je društveno poduzeće koje djeluje na 3 područja: okolišnom, društvenom i ekonomskom.

- Problem koji rješavaju: Siromaštvo, nezaposlenost i prekomjerno odlaganje otpada.
- Društveni ciljevi: Integracija društveno marginaliziranih skupina u društvo, recikliranje i ponovna upotreba odjeće, smanjenje bacanja tekstilnog otpada, zapošljavanje osobe s invaliditetom i druge društveno isključene

- Kako poduzeće zarađuje: Od odbačenih tekstilnih predmeta izrađuju nove kvalitetne i inovativne proizvode, a od novih materijala održive proizvode. Prodajom donirane rabljene odjeće putem second-hand trgovine i webshopa.
- Profit: Sav profit koriste u očuvanje radnih mjesta, stvaranje novih, daljnji razvoj, ulažu u zaposlenike i u širenje poslovanja, tj. u dobrobit zajednice.

Prezentacija i diskusija: Svaka grupa prezentira svoje društveno poduzetništvo i razvija se diskusija o tome kako su ta poduzeća uspješno riješila konkretne društvene probleme.

Evaluacija i refleksija: Sudionici razmjenjuju dojmove o aktivnostima te Voditelj uz pomoć pitanja zaključuje temu: Zašto je društveno poduzetništvo važno?; Kako mladi mogu postati dio promjene kroz ovakve projekte? Na kraju sudionici daju svoje osvrte, iskustvo i vrednuju naučeno.

Metoda 2: HAC4SOCIETY

Opis: Ovo je inovativna metoda koja pruža mladima mogućnost učenja kroz timski rad, razvijanje ideja i razmišljanje te razvijanje kreativnih i održivih rješenja na društvene izazove kroz koncept društvenog poduzetništva.

Kroz ovu metodu mladi će razvijati poduzetničke vještine, naučiti rješavati stvarne društvene ili ekološke izazove te razvijati vještine timskog rada, kreativnosti i prezentacije. Hackathon je cjelodnevna (ili višednevna) aktivnost u kojoj sudionici rade u timovima kako bi osmislili održive poslovne modele koji imaju pozitivan društveni utjecaj. Ova metoda omogućava mladima da se aktivno uključe u društvene izazove kroz društveno poduzetništvo i steknu vrijedne vještine koje mogu koristiti u stvaranju pozitivnih promjena u svojim zajednicama.

Cilj: Osnažiti mlade za inovativno razmišljanje, razvoj održivih projekata i podizanje svijesti o društvenom poduzetništvu kao alatu za rješavanje društvenih izazova.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s pojmom društvenog poduzetništva te predstavlja pravila hackathona, izrade ideje, radnih materijala, prezentiranja i očekivane rezultate (poslovni model, prezentacija, prototip). Tijekom aktivnosti voditelj pruža podršku svakoj grupi u razradi društvene ideje, prezentacije i načina prezentiranja.

Timski rad: Sudionici se dijele u timove, kombinirajući vještine i znanja iz različitih područja (tehnologija, dizajn, poduzetništvo, marketing) kako bi razvili sveobuhvatna rješenja.

Identifikacija problema: Prvi korak u svakom hackathonu je detaljna analiza društvenog problema. Timovi dobivaju konkretne podatke o izazovu te surađuju s voditeljem kako bi bolje razumjeli kontekst problema.

Ideja: Kroz tehnike kreativnog razmišljanja i brainstorming, timovi razvijaju ideje koje mogu riješiti određeni problem. Poseban naglasak stavlja se na inovativna rješenja koja se mogu brzo implementirati. Sudionici ne rade samo na inovacijama koje su profitabilne, već i na onima koje imaju značajan pozitivan učinak na društvo, kao što su projekti usmjereni na obrazovanje, zdravlje, inkluziju, zaštitu okoliša i smanjenje nejednakosti.

Izrada Prezentacije: Timovi rade prezentaciju prema pravilima za izradu i vremenu za prezentiranje. Prezentacija bi trebala sadržavati: Naziv ideje/projekta; Problem koji projekt rješava; Ciljana skupina; Rješenje i ključne aktivnosti; Održivost (kako projekt doprinosi društvu i okolišu); Utjecaj; Financijski model (osnovne projekcije).

Pitch prezentacija: Na kraju hackathona, timovi prezentiraju svoje projekte pred žirijem/sudionicima, prikazujući inovaciju, tehnički prototip, poslovni model, održivost rješenja i očekivani društveni utjecaj. (5-10 min). Žiri ili sudionici glasaju za najbolje ideje koje mogu dobiti nagrade.

Evaluacija i refleksija: Nakon prezentacija, voditelj i sudionici diskutiraju o svim idejama, analiziraju što je bilo uspješno, a što bi moglo biti bolje. Sudionici također razmatraju što su naučili kroz cijeli proces, reflektiraju o tome što su postigli, kako su surađivali u timovima, koje su vještine najviše razvili i kako mogu dalje raditi na svojim poduzetničkim projektima.

Dodatno: Odaberite izazove s kojima će se sudionici baviti.

Organizirajte ice-breaker aktivnosti kako biste opustili sudionike.

Pripremite žiri za koji su stručnjaci u društvenom poduzetništvu ili povezanim područjima.

Organizirajte simbolične nagrade za ideje, timove, rad ili prezentaciju.

SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom i video materijalu!

Metoda 3: Kako upravljati društvenim poduzeće?

Opis: Ova metoda pruža mladima praktično iskustvo u vođenju društvenog poduzeća. Metodom igra uloga omogućava im da preuzmu različite uloge u poduzeću, što ih potiče na razmišljanje o svakodnevnim izazovima i odlukama u vođenju društvenog poduzeća. Tako će naučiti kako upravljati poduzećem koje ima društvenu misiju, balansirajući društvene i ekonomske ciljeve. Aktivnost pruža priliku za praktično iskustvo u donošenju odluka, upravljanju resursima i razumijevanju izazova s kojima se suočavaju društveni poduzetnici.

Cilj: Pomoći mladima da razumiju izazove i vještine potrebne za učinkovito upravljanje društvenim poduzećem.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj pojašnjava aktivnost, zadatke i ciljeve te ih kroz primjer jednog društvenog poduzeća uvodi u provedbu aktivnosti.

Podjela u timove i raspodjela uloga: Podijelite sudionike u manje grupe. Svaka grupa će predstavljati tim koji pokreće i upravlja društvenim poduzećem. Svaki član grupe preuzima jednu od sljedećih uloga:

- Direktor poduzeća – odgovoran za sveukupno vođenje poduzeća.
- Financijski menadžer – upravlja financijama i donosi odluke o troškovima i prihodima.
- Marketinški stručnjak – odgovoran za promociju i privlačenje korisnika.
- Menadžer za društveni utjecaj – odgovoran za praćenje i izvještavanje o društvenim i ekološkim učincima poduzeća.
- Osoba za ljudske resurse – odgovorna za zapošljavanje, edukaciju zaposlenika i izgradnju kulture poduzeća.

Ideja za poduzeće: Svaka grupa treba osmisliti ideju/cilj poduzeća koja će adresirati odabrani problem/izazov. Ideja treba biti održiva i usklađena s društvenom misijom. Zašto se poduzeće pokreće, tko je ciljna skupina, koji problem rješava i što želi postići?

Simulacija vođenja poduzeća: Timovi sada imaju priliku simulirati vođenje poduzeća. Svaka grupa mora donijeti odluke u vezi s:

- Pokretanjem poduzeća: Što je potrebno za početak? Kakve resurse trebaju? Kako će osigurati početni kapital?
- Marketinške aktivnosti: Koje marketinške aktivnosti će poduzeti? Kako će promovirati poduzeće? Kako će doći do svojih korisnika?

- Upravljanje zaposlenicima: Kako će izgraditi tim i koje vještine traže od svojih zaposlenika?
- Izbor izvora financiranja: Hoće li tražiti investitore, koristiti crowdfunding ili se osloniti na vlastiti kapital?
- Upravljanje izazovima: Koje probleme će poduzeće imati u početnoj fazi i kako će ih riješiti (npr. loša promocija, nedostatak korisnika, visoki troškovi)?

Prezentacija: Svaka grupa prezentira poduzeće, ideju, pojašnjava uloge i na koji su se način podijelili i zašto. Ostale grupe mogu postavljati pitanja i davati povratne informacije.

Evaluacija i refleksija: Nakon prezentacija, voditelj i sudionici razgovaraju o iskustvu, zadacima, ulogama, načinu rada grupe i izazovima te sudionici dijele povratne informacije i o tome što su naučili.

SKENIRAJ QR KOD za pristup edukativnom i video materijalu!

Opis: Ova metoda pruža mladima učenje o važnosti upotrebe i upravljanjima resursa, bilo da se radi o vremenu, novcu, energiji ili drugim prirodnim resursima. Ovdje je naglasak na financijskoj pismenosti i metoda je usmjerena na upravljanje budžetom kako bi mladi će naučili donositi odluke u vezi s novcem te razvili odgovoran pristup upravljanju financijama. Kroz simulacijsku igru mladi uče kako pravilno planirati, upravljati i optimizirati resurse za ostvarivanje cilja.

Cilj: Pomoći mladima razumjeti osnovne koncepte financijske pismenosti, poput upravljanja osobnim budžetom, štednje, planiranja troškova i važnosti financijskih odluka.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj upoznaje sudionike s načinom rada i ciljevima aktivnosti te ih uvodi u temu financijske pismenosti. Prije početka igre, pripremite set kartica s različitim financijskim situacijama.

- Počnite s kratkom prezentacijom o osnovama financijske pismenosti: što je budžet, što znači štednja, zašto je važno pratiti troškove.
- Pokušajte povezati pojmove s primjerima iz svakodnevnog života mladih: npr., kako odlučiti koliko novca potrošiti na izlazak, koliko novca treba za štednju itd.

Svaka kartica treba sadržavati informacije o:

Primanjima (npr. studentski posao s mjesečnim primanjima od 400 €).

Obaveznim troškovima (npr. režije 80 €, hrana 150 €, prijevoz 50 €).

Neplaniranim situacijama (npr. kvar na hladnjaku koji zahtijeva popravak ili zamjenu).

Ciljevima (npr. štednja za putovanje ili školovanje).

Interaktivna igra: "Izradimo budžet"

- Podijelite sudionike u manje grupe i dajte im kartice s različitim scenarijima .
- Svaka grupa dobiva zadatak izraditi osobni budžet za mjesec dana, temeljen na zadanim uvjetima i usmjeriti sredstva na najvažnije prioritete.
- Svaka grupa odlučuje koje su stavke najvažnije (npr. hrana, režije, prijevoz) i alocira sredstva na te potrebe.
- Potrebno je identificirati načine za smanjenje nepotrebnih troškova kako bi se sredstva mogla preusmjeriti na hitne ili važne ciljeve (npr. štednja za popravak hladnjaka).
- Grupe trebaju izračunati koliko mogu uštedjeti ili kako bi riješile eventualne izazove poput neplaniranih troškova.
- Potaknite ih na razmišljanje o tome kako racionalno planirati novac i smanjiti nepotrebne troškove.

SKENIRAJ QR KOD za pristup radnom materijalu aktivnost "Izradimo budžet"

Diskusija: Nakon što svaka grupa predstavi svoj budžet potaknite sudionike na diskusiju o: Razlikama u prioritetima među grupama; Strategijama koje su koristili za racionalizaciju troškova; Mogućnostima smanjenja nepotrebnih troškova ili povećanja prihoda; Važnosti štednje za nepredviđene situacije.

Raspravite što je bilo izazovno u odlučivanju o prioritiziranju troškova i što su naučili o vlastitim finansijskim navikama. Razgovarajte o važnosti izrade budžeta i koliko je važno u budućnosti donositi informirane finansijske odluke.

Evalvacija i refleksija: Potaknite sudionike da razmisle o svojim finansijskim ciljevima, kako mogu bolje upravljati svojim novcem i što bi željeli poboljšati u svom finansijskom životu. Opišite važnosti finansijske pismenosti kao alat za osiguranje njihove budućnosti. Na kraju, sudionici dijele osvrt na aktivnost, daju povratne informacije i vrednuju ishode aktivnosti.

Metoda 5: Ja Poduzetnik

Opis: Ova metoda ima ključnu ulogu u podizanju svijesti o društvenom poduzetništvu među mladima te pruža priliku za dublje razumijevanje kako kreativna i inovativna rješenja mogu odgovoriti na stvarne društvene probleme. Sudionici će analizirati primjere uspješnih društvenih poduzetnika, identificirati ključne vještine koje su im pomogle u postizanju ciljeva te ih usporediti s vlastitim vještinama.

Aktivnost uključuje grupni rad, interaktivne diskusije i individualno razmišljanje. Uz to, pomaže mladima da osvijeste vlastite vještine i znanja te potrebu za daljnjim razvojem. Također, potiče mlade da razvijaju pristup rješavanju problema u zajednici te prepoznaju vlastitu ulogu u stvaranju pozitivnih promjena. Kroz proces učenja i refleksije, mladi stječu ne samo tehničke i poduzetničke vještine, već i osjećaj odgovornosti za društvenu i ekološku održivost.

Cilj: Razviti svijest kod mladih o ključnim vještinama potrebnim za uspješno društveno poduzetništvo te ih potaknuti da prepoznaju vlastite snage i područja za razvoj.

Način provedbe:

Uvod: Voditelj uvodi u pojam društvenog poduzetništva i naglašava važnost vještina poput kreativnosti, timskog rada, empatije, društvene odgovornosti komunikacije i upravljanja projektima za uspješno društveno poduzetništvo. Pojašnjava sudionicima aktivnost, ciljeve i načine sudjelovanja. Možete se koristiti kratkim prezentacijama i video materijalima koje možete pronaći u priručniku. (What is Social Enterprise? - BBC“).

Primjeri poduzetnika: Sudionicima se prezentiraju priče o uspješnim društvenim poduzetnicima i idejama (npr. oni koji su osnovali inicijative za ekološku održivost, inkluziju marginaliziranih skupina ili tehnološka rješenja za zajednicu). Voditelj dodatno pojašnjava zadatak i važnost vještina koje su poduzetnici koristili kako bi ostvarili svoje ciljeve. Pripremiti tekstove ili video materijale o lokalnim i globalnim društvenim poduzetnicima.

Primjeri: Društvenog Poduzetnika i Ključne Vještine za Uspjeh -Primjeri mogu biti o lokalnim ili globalnim društvenim poduzetnicima.

Grupna analiza: Sudionici se dijele u manje grupe. Svaka grupa analizira jedan primjer uspješnog društvenog poduzetnika i popisuje vještine koje su bile ključne za **njihov uspjeh te povezuju vještine s društvenim izazovom i rješenjem.**

Samo procjena: Sudionici ispunjavaju individualni radni list gdje procjenjuju vlastite društvene vještine i identificiraju područja za razvoj. Radni list uključuje pitanja poput:

- Koje vještine smatram svojom snagom?
- Kako bih mogao iskoristiti svoje vještine za stvaranje društvenog učinka?

Skeniraj QR kod i pronadite Radni materijal za ovu aktivnost.

Diskusija i refleksija: Grupe dijele svoja otkrića i raspravljaju o tome kako mogu raditi na razvoju vještina važnih za društveno poduzetništvo te se osvrću na zadatak i društvene izazove. Voditelj pomaže u isticanju zajedničkih tema i pruža savjete za daljnji razvoj.

Evaluacija i refleksija: Voditelj s grupom razgovara o izazovu, iskustvu i zajedno daju zaključke o ovoj temi. Sudionici daju povratne informacije te vrednuju ishode ove aktivnosti.

Rezultati aktivnosti i metoda društveno poduzetništvo:

- Mladi razumiju razlike između klasičnog poduzetništva i društvenog poduzetništva.
- Mladi stječu dublje razumijevanje društvenog poduzetništva i njegovih principa.
- Aktivnosti pomažu mladima da prepoznaju i analiziraju društvene i ekološke izazove te razumiju važnost održivog razvoja i društvene odgovornosti.
- Mladi dobivaju priliku primijeniti naučene koncepte kroz timski rad, simulacije i praktične projekte, čime se potiče njihovo aktivno sudjelovanje u zajednici.
- Mladi razvijaju ideje, kreativnost, suradnju, rješavanje problema i analitičko razmišljanje.
- Mladi razvijaju svijest o društvenim problemima, o važnosti društvenog utjecaja i načinima za njihovo rješavanje.
- Mladi usvajaju poduzetničke, komunikacijske i prezentacijske vještine.
- Mladi razumiju osnovne principe upravljanja društvenim poduzećem.
- Mladi razumiju kako mogu aktivno doprinosti svojoj zajednici.
- Mladi razvijaju sposobnosti poput kreativnog razmišljanja, pregovaranja i planiranja.
- Potiče se društvena odgovornost i poduzetnička inicijativa među mladima.
- Mladi razvijaju razumijevanje o tome koje vještine vode do uspjeha u društvenom poduzetništvu.
- Mladi razumiju osnovne principe upravljanja osobnim financijama i razvijaju vještine racionalnog planiranja budžeta.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Ovaj priručnik osmišljen je kao inspiracija, vodič i alat za sve koji žele raditi s mladima s manje mogućnosti te doprinijeti stvaranju inkluzivnijeg i održivijeg društva. Njegove teme: rad s mladima, zaštita okoliša, održivi razvoj i društveno poduzetništvo, odraz su potrebe za sveobuhvatnim pristupom koji ne samo da osnažuje mlade, već i potiče pozitivne promjene u zajednicama.

Neformalni pristupi opisani u ovom priručniku pozivaju vas na inovativnost, suradnju i kreativnost. Oni naglašavaju važnost osnaživanja mladih, pružanja jednakih prilika i stvaranja poticajnog okruženja u kojem svatko može doprinosti prema svojim sposobnostima i interesima.

Kao nositelji promjena, mladi imaju potencijal oblikovati održiviju budućnost. Radeći s mladima razvijamo ne samo njihove vještine i znanja, već i odgovornost prema društvu i okolišu. Kroz aktivnosti i metode opisane u priručniku, nadamo se da ćemo vas potaknuti i inspirirati za preuzimanje inicijative, djelovanja i zajedničkog oblikovanja bolje budućnosti s mladima u vašoj lokalnoj zajednici.

Stvaranje pozitivnih promjena nije brz proces, ali je izuzetno vrijedan. Vaš trud, strpljenje i predanost donijet će ne samo individualni, već i kolektivni napredak.

Neka ovaj priručnik bude vaš saveznik u tome.

Sretno!



O PARTNERSKIM ORGANIZACIJAMA

NOSITELJ PROJEKTA: Ekološka udruga „Krka“ Knin

VIZIJA: Zajedničkim djelovanjem do jake i zdrave zajednice

MISIJA: Zaštita okoliša i prirodnih resursa zajednice te unaprjeđenje kvalitete života građana u skladu sa smjernicama održivog razvoja, jačanjem pojedinaca, razvojem demokratskog društva i aktivnog građanstva.

MOTO UDRUGE: „Nema Frke dok je Krke“

Ekološka udruga „Krka“ Knin je osnovana 15.12.2004. s ciljem očuvanja i zaštite okoliša. Krka djeluje na području Hrvatske s naglaskom na Šibensko-kninsku županiju i okolicu Knina. Sjedište udruge je u Kninu i imamo još dvije neformalne podružnice u Šibeniku i Oklaju (DC Promina). Udruga broji 22 zaposlenika, 89 člana i 44 aktivnih volontera. Pojedini članovi su višegodišnji djelatnici civilnog sektora, a stručnu pomoć projektnom timu daju članovi koordinacije Zelenog Forumu.

Krka je nestranačka, neprofitna, nevladina organizacija registrirana u Hrvatskoj te se bavi promocijom i zaštitom okoliša putem organiziranja ekoloških i kulturnih akcija na području djelovanja udruge.

Svrha i programsko područje djelovanja udruge sukladno ciljevima su zaštita okoliša i prirode, demokratska politička kultura, gospodarstvo, kultura i umjetnost, ljudska prava, međunarodna suradnja, obrazovanje, znanost i istraživanje, održivi razvoj, socijalna djelatnost te zaštita zdravlja. Za potrebe samo održivosti i samofinanciranja udruga je osnovala društveno poduzeće Marunuša j.d.o.o., putem kojeg će obavljati gospodarske djelatnosti. Kroz svoj dosadašnji rad „Krka“ Knin je do sada realizirala stotinjak projekata, samostalno ili u partnerstvu, od kojih su brojni bili financirani EU sredstvima.

Udruga je kroz provedbu navedenih projekata stekla potrebno znanje za provedbu projekata i to u ključnim područjima djelovanja udruge. Projekti koje je udruga provodila ili provodi doprinijeli su stvaranju pozitivne slike od strane javnog, civilnog i privatnog sektora kao i medija te je udruga postala ravnopravan partner u donošenju odluka vezanih za održivi razvoj.

Tijekom 2014. Udruga je dobila nagradu Grada Knina za uspješan rad i doprinos u očuvanju okoliša te nagradu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za društvenu inovaciju godine (Eko-knjižnica igračaka). 2016. godine od Ministarstva zaštite okoliša dobila je još jedno priznanje za projekt Eko knjižnica igračaka, a

tijekom 2017. nagradu Šibensko-kninske županije zbog poboljšanja kvalitete života i održivog razvoja stanovnika Šibensko-kninske županije.

Aktivnosti udruge i projekte do sada su financirala brojna ministarstva, Europski socijalni fond, Grad Knin, Šibensko-kninska županija, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ured svjetske banke u RH, Zaklada Kajo Dadić, Nacionalni park Krka, HEP, privatne tvrtke, banke i građani.

PARTNER NA PROJEKTU: UDRUGA „NOI@EUROPE“, NAPULJ, ITALIJA

Noi@Europe je udruga mladih koju je 2012. godine u Napulju osnovala skupina mladih bivših pripravnika lokalnog Europe Direct centra s ciljem informiranja i usmjeravanja mladih prema mogućnostima međunarodne mobilnosti i promicanja aktivnog građanstva EU među njima.

Udruga pruža podršku mladima u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju kroz aktivnosti u okviru neformalnog/informalnog obrazovanja, te provođenjem kampanja aktivnog građanstva. Noi@Europe već godinama djeluje u mreži s drugim organizacijama u istočnim predgrađima Napulja (općina VI) iu ruralnom području regije Campania. Među svojim aktivnostima, Noi@Europe već dugo planira akcije za poboljšanje narodnih knjižnica namijenjenih kao mjesta kulture, okupljanja i razmjene znanja. Od 2016. godine udruga sudjeluje u projektima mobilnosti u Erasmus+ području, a od 2019. u ESC području. Noi@Europe je u partnerstvu s Europe Direct centrom iz Napulja i upravlja njegovim aktivnostima.

Članovi, osoblje i suradnici Noi@Europe, diplomirani su uglavnom u području prava EU-a, međunarodnih studija, političkih znanosti i novinarstva. Mnogi od njih stekli su iskustva u razmjenama mladih, Europskom programu mobilnosti poput Leonarda i Erasmusa i promicanju aktivnosti mobilnosti, kao bivši pripravnici ili suradnici na projektu Europe Direct Napoli. Također su pohađali tečajeve upravljanja EU projektnim ciklusom.

Udruga je zamišljena kao mjesto gdje mladi mogu podijeliti svoje ideje i mišljenja.

Ciljevi udruge su:

- Promicanje europskog građanstva,
- Podizanje razine informiranosti mladih,
- Izgradnja procesa aktivacije grupe mladih i njihovo upoznavanje s kreatorima politika,
- Promicanje urbane regeneracije

Od početka 2012. godine, zahvaljujući našem partnerstvu s Europe Direct Napoli iz općine Napoli, organizacija je surađivala s mnogim volonterima, jer je EDIC Napoli bila organizacija pošiljatelj i organizacija domaćin u Europskoj volonterskoj službi. Često su članovi udruge bili mentori volonterima u gradu ili kao kontakt osobe obavljali administrativne poslove za te projekte.

Zatim je 2019. organizacija dobila oznaku kvalitete za Host i Sending ulogu organizacija u okviru programa European Snaga Solidarnosti.

Ciljna skupina udruge su uglavnom mladi ljudi od 16 do 30 godina. Udruga trenutno upravlja s 3 prostora unutar grada Napulja u kojima ima priliku susresti mlade ljude iz različitih društvenih sredina te obrazovnih i radnih sredina:

Kao partner Europe Direct centra u Napulju, udruga ima mogućnost raditi s mladim studenata i sa srednjoškolcima (13-18 godina) o europskom građanstvu i mogućnostima za mlade (međunarodna mobilnost) te u prostoru Centra redovito se održavaju sastanci i radionice s mladima.

U 3 narodne knjižnice u Ponticelliju, Barri i Gianturcu (istočna predgrađa Napulja) aktivnosti su usmjerene na mladu publiku, uključujući one iz nepovoljnog društvenog i kulturnog okruženja.

EDUKATIVNI I VIDEO MATERIJALI



SKENIRAJTE QR KOD I PRONAĐITE SVE MATERIJALE!

Za više informacija molimo da nam se javite na kontakte:



Ekološka udruga „Krka” Knin

- Adresa: Tvrtkova 3, 22300 Knin, Hrvatska
- Telefon: +385 22 664 608
- Web stranica: www.eu-krka-knin.hr/eko-udruga-krka-knin
- Facebook: www.facebook.com/EkoKrkaKnin
- E-mail: info@eu-krka-knin.hr



Udruge „Noi@Europe“

- Adresa: Corso Vittorio Emanuele, 494/d 80100 Napulj, Italija
- Web stranica: www.noiateurope.it
- Facebook: www.facebook.com/NoiatEurope/
- Instagram: NoiatEurope (@noiateurope)
- E-mail: noiateurope@gmail.com

Priručnik će biti dostupan na engleskom, hrvatskom i talijanskom jeziku u tiskanom i digitalnom izdanju te će biti postavljen na mrežnim stranicama partnerskih organizacija i na online platformi "Learn, Exchange, Act and Apply".

Ova publikacija ostvarena je uz financijsku pomoć Europske unije. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Priručnik je tiskan na recikliranom papiru